

Klimatpolitik m.m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2014/15:81 Godkännanden för Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod tillsammans med en följdmotion med två yrkanden. Därutöver behandlar utskottet 59 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2014/15.

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner den s.k. Dohaändringen av Kyotoprotokollet. Dohaändringen antogs vid det åttonde partsmötet för Kyotoprotokollet i Doha 2013. Med Dohaändringen infördes en andra åtagandeperiod för Kyotoprotokollet. Perioden inleddes den 1 januari 2013 och avslutas den 31 december 2020. Under den andra åtagandeperioden åtar sig EU och dess medlemsstater samt Island att gemensamt minska utsläppen av växthusgaser med 20 procent till 2020 jämfört med 1990. EU och dess medlemsstater å ena sidan och Island å andra sidan har träffat ett avtal om Islands deltagande i avtalsparternas gemensamma fullgörande av sina åtaganden under den andra åtagandeperioden. Regeringen föreslår även att riksdagen godkänner det avtalet. Godkännandena syftar till att Sverige ska kunna ratificera Dohaändringen och avtalet med Island. I propositionen redovisas även hur Sverige uppfyllde åtagandet under Kyotoprotokollets första åtagandeperiod (perioden 2008–2012) och att det nationella delmålet för att minska utsläppen av växthusgaser under samma period är nått.

Motionerna från den allmänna motionstiden tar bl.a. upp frågor om internationellt klimatarbete, klimatarbetet inom EU och nationellt, hållbara bränslen, luftkvalitet och vindkraft.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner Dohaändringen och Islandsavtalet. Samtliga motionsyrkanden avstyrks. I betänkandet finns 30 reservationer (M, SD, C, V, FP, KD).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	8
Propositionens huvudsakliga innehåll	8
Utskottets överväganden	9
Godkännanden för Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod	9
Det globala samarbetet m.m.	11
Vissa frågor inom EU-samarbetet	25
Nationell klimatpolitik m.m.	31
Bränslen	47
Biodrivmedel	51
Luftkvalitet	56
Vindkraft	59
Reservationer	65
1. Hantering av Kyotoenheter, punkt 2 (V)	65
2. Internationellt klimatarbete, punkt 3 (M, C, FP, KD)	65
3. Nytt globalt klimatmål, punkt 4 (V)	66
4. Bördefördelning i klimatavtal m.m., punkt 5 (SD)	67
5. Bördefördelning i klimatavtal m.m., punkt 5 (V)	68
6. Konsumtionsbaserade utsläpp, punkt 6 (V)	69
7. Klimatfinansiering, punkt 7 (V)	70
8. Jämställdhetsperspektiv i klimatsammanhang, punkt 8 (V)	71
9. Klimatmål för EU, punkt 9 (M, C, FP, KD)	71
10. Klimatmål för EU, punkt 9 (SD)	72
11. Klimatmål för EU, punkt 9 (V)	73
12. EU:s utsläppshandelssystem, punkt 10 (V)	74
13. Markanvändning m.m. vid utsläppsberäkning, punkt 11 (SD)	75
14. Nationella klimatmål, punkt 12 (V)	75
15. Klimatekonomi, punkt 13 (M, C)	76
16. Den svenska klimatpolitikens effekter, punkt 14 (SD)	77
17. Koldioxidransonering, punkt 16 (V)	78
18. Livsmedelskedjans klimatpåverkan, punkt 17 (V)	78
19. Nationell klimatanpassning, punkt 21 (SD)	79
20. Nationell klimatanpassning, punkt 21 (V)	80
21. Småskalig biogasproduktion, punkt 22 (M)	81
22. Småskalig biogasproduktion, punkt 22 (SD)	81
23. Biogasproduktion med hjälp av tång m.m., punkt 23 (SD)	82
24. Torv, punkt 24 (SD)	83
25. Hållbara drivmedel, punkt 26 (V)	83
26. Kvotplikt m.m., punkt 27 (C)	85
27. Etanol och biodiesel, punkt 28 (SD)	85
28. Luftkvalitet, punkt 29 (C)	86
29. Vindkraftens miljökonsekvenser m.m., punkt 30 (SD)	87
30. Prövning av vindkraftsverksamhet, punkt 31 (V)	88
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	89
Propositionen	89
Följdmotionen	89
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	89

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Godkännanden för Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod

Riksdagen godkänner

a) Dohaändringen,

b) Islandsavtalet.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:81 punkterna 1 och 2.

2. Hantering av Kyotoenheter

Riksdagen avslår motion

2014/15:3064 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 1 (V)

3. Internationellt klimatarbete

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9 och

2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 11 i denna del.

Reservation 2 (M, C, FP, KD)

4. Nytt globalt klimatmål

Riksdagen avslår motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 3 (V)

5. Bördefördelning i klimatavtal m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 2 och 8 samt

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 1 och 12.

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (V)

6. Konsumtionsbaserade utsläpp

Riksdagen avslår motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 9 och 15.

Reservation 6 (V)

7. Klimatfinansiering

Riksdagen avslår motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10.

Reservation 7 (V)

8. Jämställdhetsperspektiv i klimatsammanhang

Riksdagen avslår motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12.

*Reservation 8 (V)***9. Klimatmål för EU**

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5,

2014/15:1899 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 1,

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 4, 5, 8 och 13
samt

2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 11 i denna del.

Reservation 9 (M, C, FP, KD)

Reservation 10 (SD)

Reservation 11 (V)

10. EU:s utsläppshandelssystem

Riksdagen avslår motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7.

Reservation 12 (V)

11. Markanvändning m.m. vid utsläppsberäkning

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1546 av Johnny Skalin (SD) och

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7.

Reservation 13 (SD)

12. Nationella klimatmål

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:3064 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 och

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 4.

Reservation 14 (V)

13. Klimatekonomi

Riksdagen avslår motion

2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 14.

Reservation 15 (M, C)

14. Den svenska klimatpolitikens effekter

Riksdagen avslår motion

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 16 (SD)

15. Svenskt klimatpolitiskt ramverk m.m.

Riksdagen avslår motion

2014/15:1473 av Sofia Arkelsten (M) yrkande 4.

16. Koldioxidransonering

Riksdagen avslår motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 16.

Reservation 17 (V)

17. Livsmedelskedjans klimatpåverkan

Riksdagen avslår motion

2014/15:255 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 3 och 4.

Reservation 18 (V)

18. Skrotningspremie för kylskåp

Riksdagen avslår motion

2014/15:1683 av Jan Lindholm (MP).

19. Tillståndsprövningar

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:282 av Edward Riedl (M) och

2014/15:1762 av Lars Hjalmered (M).

20. Kontrollstation för klimat- och energipolitiken

Riksdagen avslår motion

2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 2.

21. Nationell klimatanpassning

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:2525 av Karin Svensson Smith (MP) yrkandena 1 och 7 samt

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 14.

Reservation 19 (SD)

Reservation 20 (V)

22. Småskalig biogasproduktion

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5 samt

2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 8.

Reservation 21 (M)

Reservation 22 (SD)

23. Biogasproduktion med hjälp av tång m.m.

Riksdagen avslår motion

2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 6.

Reservation 23 (SD)

24. Torv

Riksdagen avslår motion

2014/15:2765 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 24 (SD)

25. Biokolteknik

Riksdagen avslår motion

2014/15:1652 av Jan Lindholm och Stefan Nilsson (MP) yrkandena 1–3.

26. Hållbara drivmedel

Riksdagen avslår motion

2014/15:847 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkandena 1–3.

Reservation 25 (V)

27. Kvotplikt m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1426 av Betty Malmberg (M) yrkande 1 och

2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 6.

Reservation 26 (C)

28. Etanol och biodiesel

Riksdagen avslår motion

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10.

Reservation 27 (SD)

29. Luftkvalitet

Riksdagen avslår motion

2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17.

Reservation 28 (C)

30. Vindkraftens miljökonsekvenser m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:624 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),

2014/15:625 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),

2014/15:1105 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkandena 2, 4 och 5 samt

2014/15:2005 av Magnus Oscarsson (KD).

Reservation 29 (SD)

31. Prövning av vindkraftsverksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:256 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 2 och

2014/15:631 av Niclas Malmberg och Carl Schlyter (MP).

Reservation 30 (V)

Stockholm den 19 maj 2015

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Ulf Berg (M), Isak From (S), Johan Hultberg (M), Maria Strömkvist (S), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Stina Bergström (MP), Gunilla Nordgren (M), Monica Haider (S), Anders Forsberg (SD), Lars Tysklind (FP), Jens Holm (V), Magnus Oscarsson (KD), Marianne Pettersson (S), Johan Büser (S) och Kristina Yngwe (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2014/15:81 Godkännanden för Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod tillsammans med en följdmotion med två yrkanden. Därutöver behandlar utskottet 59 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2014/15. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsförslagen finns i bilaga 1.

Motionerna från den allmänna motionstiden tar bl.a. upp frågor om internationellt klimatarbete, klimatarbetet inom EU och nationellt, hållbara bränslen, luftkvalitet och vindkraft.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner den s.k. Dohaändringen av Kyotoprotokollet. Dohaändringen antogs vid det åttonde partsmötet för Kyotoprotokollet i Doha 2013. Med Dohaändringen infördes en andra åtagandeperiod för Kyotoprotokollet. Perioden inleddes den 1 januari 2013 och avslutas den 31 december 2020. Under den andra åtagandeperioden åtar sig EU och dess medlemsstater samt Island att gemensamt minska utsläppen av växthusgaser med 20 procent till 2020 jämfört med 1990. EU och dess medlemsstater å ena sidan och Island å andra sidan har träffat ett avtal om Islands deltagande i avtalsparternas gemensamma fullgörande av sina åtaganden under den andra åtagandeperioden. Regeringen föreslår även att riksdagen godkänner det avtalet. Godkännandena syftar till att Sverige ska kunna ratificera Dohaändringen och avtalet med Island. I propositionen redovisas även hur Sverige uppfyllde åtagandet under Kyotoprotokollets första åtagandeperiod (perioden 2008–2012) och att det nationella delmålet för att minska utsläppen av växthusgaser under samma period är nått.

Principbeslutet om EU:s ingående av Dohaändringen inklusive Dohaändringens text och Islandsavtalet finns i propositionens bilaga 1 och 2.

Utskottets överväganden

Godkännanden för Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner Dohaändringen av Kyotoprotokollet och Islandsavtalet. Vidare avslår riksdagen ett motionsyrkande om hanteringen av överskott av Kyotoenheter från CDM- och JI-projekt.

Jämför reservation 1 (V).

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den s.k. Dohaändringen av Kyotoprotokollet. Dohaändringen antogs vid det åttonde partsmötet för Kyotoprotokollet i Doha 2013. Med Dohaändringen infördes en andra åtagandeperiod för Kyotoprotokollet. Perioden inleddes den 1 januari 2013 och avslutas den 31 december 2020. Under den andra åtagandeperioden åtar sig EU och dess medlemsstater samt Island att gemensamt minska utsläppen av växthusgaser med 20 procent till 2020 jämfört med 1990. EU och dess medlemsstater å ena sidan och Island å andra sidan har träffat ett avtal om Islands deltagande i avtalsparternas gemensamma fullgörande av sina åtaganden under den andra åtagandeperioden. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner det avtalet. Godkännandena syftar till att Sverige ska kunna ratificera Dohaändringen och avtalet med Island. Regeringen anför att varken Dohaändringen eller Islandsavtalet kräver lagändringar. I propositionen redovisas även hur Sverige uppfyllde åtagandet under Kyotoprotokollets första åtagandeperiod (perioden 2008–2012) och att det nationella delmålet för att minska utsläppen av växthusgaser under samma period är nått. Principbeslutet om EU:s ingående av Dohaändringen inklusive Dohaändringens text och Islandsavtalet finns i propositionens bilaga 1 och 2.

Motionen

Enligt motion 2014/15:3064 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1 bör Sveriges innehav av överskott av Kyotoenheter från projekt med CDM (mekanismen för ren utveckling) och JI (gemensamt genomförande) för perioden 2008–2012 annulleras. Av propositionen framgår att beräknat samlat överskott av utsläpputrymme uppgår till 76 miljoner ton koldioxidekvivalenter för 2008–2012. Av dessa avses 65 miljoner ton att annulleras. När det gäller frågan om hur man ska hantera överskottet av enheter från de projektbaserade flexibla

mekanismerna CDM och JI på sammanlagt ca 10,5 miljoner ton klargörs inte detta i propositionen.

Utskottets ställningstagande

Sverige har ratificerat FN:s klimatkonvention och dess Kyotoprotokoll. Genom att godkänna Dohaändringen möjliggör Sverige ikraftträdandet av en andra åtagandeperiod under Kyotoprotokollet. Som regeringen anför i propositionen var de beslut om en andra åtagandeperiod som fattades vid klimatkonventionens och Kyotoprotokollets partsmöten i Durban 2011 och i Doha 2012 avgörande för att få till förhandlingar om en ny global, rättsligt bindande klimatöverenskommelse under den s.k. ad hoc-gruppen för Durbanplattformen för förstärkta insatser. Alltså är det viktigt att EU och dess medlemsstater skyndsamt ratificerar Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod för att visa att de står bakom sina åtaganden och för att skapa förtroende hos utvecklingsländerna. Detta är av särskild vikt inför den stundande partskonferensen för klimatkonventionen som hålls i Paris i december 2015 där den nya klimatöverenskommelsen ska antas. Efter att riksdagen godkänt Dohaändringen kommer Sverige att kunna bidra positivt till EU:s mål om ratifikation före partskonferensen i Paris och det interna arbetet inom EU. Som regeringen anför bör riksdagens godkännande gälla under förutsättning att ett slutligt beslut har fattats inom EU om hur EU, dess medlemsstater och Island ska fullgöra sina gemensamma utsläppsminskningsåtaganden (för Sverige 315 554 578 ton) i enlighet med tabell 1 i bilaga I till principbeslutet om EU:s ingående av Dohaändringen.

EU, dess medlemsstater och Island avser att gemensamt fullgöra sina åtaganden under den andra åtagandeperioden. För att så ska kunna ske krävs att villkoren för Islands deltagande i detta fullgörande regleras och att Island bidrar till fullgörandet av unionens rapporteringsskyldighet, vilket är syftet med Islandsavtalet. Genom att godkänna Islandsavtalet möjliggör Sverige att EU, dess medlemsstater och Island ingår Dohaändringen och gemensamt fullgör sina åtaganden under Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod. Riksdagens godkännande bör gälla under förutsättning att ett slutligt beslut har fattats inom EU om hur EU, dess medlemsstater och Island ska fullgöra sina gemensamma utsläppsminskningsåtaganden i enlighet med tabell 1 i bilaga I till principbeslutet om EU:s ingående av Dohaändringen.

Utskottet ansluter sig till regeringens överväganden och tillstyrker regeringens förslag om godkännanden av Dohaändringen och Islandsavtalet.

Som anförs i propositionen innehåller Kyotoprotokollet och tillhörande beslut regler och begränsningar för hur Kyotoenheter från CDM- och JI-projekt får hanteras om de inte används för att fullgöra åtagandet för den första åtagandeperioden. Efter det att tilläggsperioden för uppfyllandet av åtagandena har avslutats och rapporten om avräkningen har granskats kommer en period på 30 dagar när enheter kan föras över (s.k. carry-over) till den andra åtagandeperioden under Kyotoprotokollet. För Sveriges del innebär reglerna

för överföring till nästa period att 9 379 714 certifierade utsläppsminskningar (certified emission reduction, CER) och 9 379 714 utsläppsminskningenheter (emission reduction unit, ERU) får föras över till den andra åtagandeperioden. En del av utrymmet för överföring av CER och ERU kan dock behöva användas för att överföra enheter från verksamhetsutövarna i EU:s system för handel med utsläppsrätter. Regler som klargör hur medlemsländerna ska hantera de enheter som härstammar från verksamhetsutövare i handelssystemet diskuteras för närvarande inom EU. Som regeringen anför går det att besluta om hur Sveriges innehav av förvärvade Kyotoenheter ska hanteras först när detta är klarlagt och det är känt vilket utrymme för överföring av enheter som då blir kvar. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion 2014/15:3064 (V) yrkande 1.

Det globala samarbetet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om internationellt klimatarbete, nytt globalt klimatmål, bördefördelning, bokföringsregler, klimatfinansiering och jämställdhet i klimatpolitiken.

Jämför reservationerna 2 (M, C, FP, KD), 3 (V), 4 (SD), 5 (V), 6 (V) och 7 (V).

Motionerna

Internationellt klimatarbete m.m.

Enligt partimotion 2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9 har Sverige ett ansvar för att driva på det internationella klimatarbetet. Sverige bör vara pådrivande för att EU ska driva en ambitiös linje i de internationella klimatförhandlingarna så att tvågradersmålet kan uppnås. De svenska klimatinvesteringarna i andra länder bör fortsätta genom bl.a. internationella klimatkrediter och fortsatt höga ambitioner för det svenska och europiska klimatbiståndet. Sverige kan samverka med nyckelländer och aktörer som driver på för en proaktiv klimatpolitik. Sverige behöver arbeta i parallella spår för att länder, kommuner och företag ska vidta klimatfrämjande åtgärder som går långt utöver det som bestäms av FN-avtal. Sverige bör driva klimatfrågorna inom ramen för alla relevanta internationella och bilaterala samarbeten.

Enligt motion 2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 11 i denna del bör Sverige vara pådrivande i det internationella klimatarbetet för att åstadkomma ett ambitiöst globalt klimatavtal där de största utsläppsländerna tar ett betydande ansvar. Inför FN:s klimatmöte i Paris bör EU befästa sitt ledarskap. Den internationella koalition som Sverige varit med och startat, som syftar till att begränsa kortlivade klimatgaser som sot och

metan i atmosfären, ska öka sina insatser. Takten i utfasningen av länders fossilbränslesubventioner måste öka. Likaså måste fler finansinstrument och investeringsmodeller återspegla vinsterna med att agera för klimatet.

Enligt partimotion 2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 bör Sverige inför klimatmötet i Paris, COP 21, och dess efterföljare kräva ett nytt globalt klimatmål. Det finns en vetenskaplig solid grund för en målsättning om att begränsa temperaturhöjningen till maximalt 1,5 grader och att stabilisera koldioxidhalten vid 350 ppm. Sverige bör inför förhandlingarna på klimatmötet i Paris, COP 21, ansluta sig till de forskare, nationer och organisationer som kräver detta klimatmål.

Bördefördelningen i klimatavtal m.m.

I partimotion 2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 anförts att Sverige bör verka för att det internationella klimatavtal som sluts efter Kyotoprotokollet ska vara legalt bindande och vara rättvist i så måtto att industriländer ska ta ett större ansvar än utvecklingsländer. Enligt samma motion yrkande 2 bör Sverige verka för att metoden Greenhouse Development Rights (GDR) får genomslag i kommande klimatavtal. I metoden etableras en global utsläppsbudget och krav på att utsläppsminskningen och finansieringen fördelas mellan länder efter historiskt ansvar och ekonomisk förmåga. I-länderna har fyllt en mycket stor del av det totala utsläppsutrymmet och därmed begränsat andra länders utveckling. I en strävan efter att utsläppen per capita ska jämnas ut mellan länder är det därför rimligt att hänsyn även tas till det historiska ansvaret.

Enligt motion 2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 1 bör regeringen i EU och i globala förhandlingar verka för att bördefördelningen när det gäller minskade utsläpp av klimatgaser ska ha en tydlig koppling till nationernas faktiska utsläpp. Eftersom vi i Sverige endast står för drygt 0,1 procent av världens totala utsläpp av växthusgaser är det inte rimligt att vi ska krävas på större utsläppsminskningar än andra länder. Regeringens linje vid förhandlingar i EU och på global nivå måste vara att de som släpper ut mest också ska göra de största åtagandena att minska sina utsläpp när det kommer till bördefördelningen inom EU och globalt. I yrkande 12 i motionen anförts att Sverige bör verka för att det internationella avtal som sluts efter Kyotoprotokollet ska vara bindande och att avtalet så långt det är möjligt ska vara rättvist på så vis att det är de som släpper ut mest som också ska minska sina utsläpp mest. Det är först när man har ett bindande avtal på global nivå som alla länder av större vikt anslutit sig till som man kan uppnå en rättvisare bördefördelning som inte snedvrider konkurrensen på världsmarknaden.

Konsumtionsbaserad bokföring

Enligt partimotion 2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9 bör Sverige verka för att en konsumtionsbaserad bokföring blir central i de internationella klimatförhandlingarna. För att uppnå rättvisa klimatavtal måste

hänsyn tas till den rika världens ökade konsumtion, eftersom en stor del av de globala koldioxidutsläppen kommer från produktion av varor som konsumeras i ett annat land. Enligt yrkande 15 i motionen bör Naturvårdsverket ges i uppdrag att till sin årliga officiella statistik om växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även rapportera de konsumtionsbaserade utsläppen.

Finansiering

Enligt partimotion 2014/15:136 (V) av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 10 bör Sverige i internationella klimatförhandlingar verka för en klimatfinansiering utanför det ordinarie biståndet med nya additionella medel. Vid klimatkonventionens toppmöte i Bali 2007 enades länderna om en handlingsplan för hur den rika världen ska stödja de som drabbas värst av klimatförändringarna. Handlingsplanen slår fast att de rika länderna måste hjälpa de fattiga med finansiellt stöd och ny teknik, och man konstaterar att resurserna måste vara tillräckliga, förutsebara och beständiga.

Jämställdhetsperspektivet

I partimotion 2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12 anförs att Sverige bör vara drivande för att jämställdhetsperspektivet och vikten av kvinnors delaktighet särskilt lyfts fram i alla klimatpolitiska sammanhang internationellt. Alla mekanismer och finansieringsinsatser för katastrofhantering, utsläppsminskning eller anpassning kommer att vara otillräckliga om kvinnor inte deltar fullt ut i utformning, beslutsfattande och genomförande.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Internationellt klimatarbete m.m.

Regeringen anför i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 20) att det är en global utmaning att minska utsläppen av växthusgaser och att detta därför kräver globala lösningar. FN:s medlemsländer har enats om att jordens temperaturökning ska hållas under två grader jämfört med förindustriell nivå. FN:s forskningspanel i klimatfrågors (IPCC) senaste rapport visar att det fortfarande är möjligt att hålla temperaturökningen under två grader, men för att med hög sannolikhet klara detta krävs betydligt mer omfattande globala utsläppsminskningar och insatser i alla länder. De globala utsläppen måste vända nedåt senast 2020 och minst halveras till 2050 för att därefter fortsätta att minska. En ny global och rättsligt bindande överenskommelse om markant minskade utsläpp av växthusgaser efter 2020 är enligt regeringen helt avgörande för att nå framgångar i det globala klimatarbetet. Regeringen vill enligt propositionen fortsätta att bygga allianser, skapa förtroende och driva på inför klimattoppmötet i Paris 2015 och därefter. Förutom de formella klimatförhandlingarna är det av stor vikt att i

olika forum samla länder för diskussion och att vidta åtgärder för att kunna nå klimatmålen.

Regeringen har tagit fram en svensk strategi för ett framgångsrikt klimatmöte i Paris 2015 (den 10 mars 2015). Strategin har som övergripande målsättning att FN:s klimatmöte i Paris 2015 ska resultera i ett globalt, rättvist och rättsligt bindande klimatavtal som bidrar till att över tid hålla den globala uppvärmningen så långt under två grader som möjligt. Målsättningen innebär också att avtalet ska skapa förutsättningar för aktörer och ställa krav på länder att ta ansvar i klimatfrågan och att vidta alltmer ambitiösa åtgärder för minskade utsläpp och bidra till ökad resiliens mot klimatförändringarnas effekter.

Som ett första delmål i strategin anger regeringen en ökad ambitionsnivå för utsläppsminskningar. I det internationella klimatarbetet ska Sverige bl.a. använda sitt inflytande i det multilaterala samarbetet och de internationella finansiella institutionerna för att fasa ut stöd till subventioner av fossila bränslen och för ökade investeringar i förnybar energi. Inom den tredje konferensen om utvecklingsfinansiering och FN:s post-2015-agenda bör Sverige och EU vara pådrivande för att identifiera styrmedel som syftar till att integrera klimat, miljö och hållbarhet inom olika politikområden och sektorer på olika nivåer och därmed styra om finansiella flöden. Sverige ska även fortsätta att arbeta med insatser för internationella klimatinvesteringar med utvecklingsländer och genom att stödja insatser inom utvecklingssamarbetet som bidrar till utsläppsminskningar och koldioxidsnål utveckling. Sverige ska bidra till en globalt mer tillgänglig och billig miljö- och klimativänlig teknik bl.a. genom förhandlingarna om tullsänkningar på miljö- och klimatrelaterade varor som planeras avslutas i samband med Världshandelsorganisationens möte 2015. Sverige gör enligt strategin en särskild strategisk satsning för att stödja utvecklingsländernas klimatansträngningar och deras möjlighet att bidra till ett nytt klimatavtal i Paris. Satsningen görs inom ramen för det biståndsanslag som Miljö- och energidepartementet förfogar över.

Strategins andra delmål är att skapa stärkta allianser för ett klimatavtal och globalt hållbar utveckling. Sverige behöver särskilt bidra till att stärka samarbetet med de minst utvecklade länderna och de som är mest utsatta för klimatförändringarnas effekter. Finansiellt stöd, teknikutveckling och teknikspridning samt kapacitetsutveckling för klimatanpassning och för att nå en koldioxidsnål utveckling är särskilt viktigt för fattiga och särskilt utsatta länder. Klimatfrågan prioriteras därför inom det svenska bi- och multilaterala utvecklingssamarbetet, vilket gör Sverige till en trovärdig allianspartner. Sverige ska även bygga förtroende genom sitt agerande inom närliggande internationella processer. Sverige bör verka för att klimatanpassning får en större politisk vikt och förstärks i EU:s kommunikation för att möjliggöra ett klimatavtal i Paris. Regeringen ska verka för att säkra en fortsatt ambitiös finansiering av insatser för anpassning framför allt i sårbara och fattiga länder. Regeringen ska också främja teknikutveckling, teknikspridning och kapacitetsutveckling som är viktiga verktyg för länders omställning mot ett

hållbart samhälle med låga utsläpp samt för att öka motståndskraften mot klimatförändringarnas effekter. Inför Paris ska Sverige verka för att EU fortsätter att identifiera och genomföra strategier och åtgärder för att öka klimatfinansieringen före och efter 2020 från olika finansieringskällor. Rådsslutsatserna från miljørådet under hösten 2015, liksom de om klimatfinansiering som antas av Ekofinrådet hösten 2015, är särskilt viktiga. Sverige ska delta aktivt i vängrupper såsom Cartagenadialogen som bl.a. omfattar länder från Afrika, Latinamerika och Asien, och Friends of Workstream 2. De nordiska länderna har stort förtroende bland utvecklingsländer och tillväxtekonomier. Det nordiska samarbetet ska utnyttjas för att bygga allianser, dialog och informationsutbyte, bl.a. med dessa länder, och för att främja konkreta åtgärder genom att dela erfarenheter och samarbeta kring innovationer, investeringar och styrmedel. Sveriges utlandsmyndigheter kommer att bidra under året inför Paris med en förstärkt klimatdiplomati i enlighet med den handlingsplan som tagits fram inom EU.

Det tredje delmålet i strategin är att nå ett dynamiskt avtal som stöder ökade klimatåtgärder över tid. Inför och vid COP 21 i Paris ska Sverige därför prioritera frågan om hur ett avtal bör utformas och fyllas med innehåll för att över tid kunna omfatta tillräckliga utsläppsminskningar för att hålla den globala temperaturökningen så långt under två grader som möjligt. Utformningen av avtalet ska också vara sådan att det lägger grunden för transparens och uppföljning kring länders åtaganden och genomförande. Avtalet ska också ge möjlighet att följa upp om länder uppfyller sina åtaganden och ha en stark koppling till vetenskapen. Sverige ska bidra till att lyfta fram och belysa resultat av olika analyser av länders sammantagna bidrag om utsläppsminskningar som väntas presenteras inför Paris. Ett fortsatt stöd till projektet New Climate Economy kommer bl.a. att inriktas på analyser av hur internationella initiativ och åtgärder kan bidra till att sluta det gap i utsläppsminskningar som finns för att hålla den globala temperaturökningen under två grader. Sverige kommer att engagera sig i multilaterala processer, projekt och initiativ för att öka ambitionen och lyfta fram möjligheter och fördelar med att agera tidigt i klimatarbetet. Regeringen ska fortsätta arbetet med att minska kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar inom ramen för bl.a. klimatkoalitionen för att minska kortlivade föroreningar (CCAC), Arktiska rådet och med det nordiska samarbetet som en plattform. Inom ramen för Montrealprotokollet om ozonnedbrytande ämnen ska Sverige vara pådrivande för att fasa ut fluorerade kolväten (HFC) som har en stark klimatpåverkan. Andra exempel på centrala sammanhang och sammanslutningar där Sverige aktivt ska verka för att öka ambitionen och lyfta möjligheter och fördelar med att agera tidigt i klimatarbetet är IPCC, New Climate Economy och vängruppen för utfasning av subventioner av fossila bränslen.

När det gäller samarbete med andra länder kan även nämnas att ett avtal mellan Sverige och Kina om klimatsamarbete slöts den 8 april 2015. Samarbetsavtalet öppnar för en fördjupad dialog med kinesiska förhandlare

och beslutsfattare i klimatfrågan. Det möjliggör också samarbete med experter och forskare om ekonomiska styrmedel, tekniska innovationer, klimatsnål teknik och systemlösningar för hållbara städer. Samarbetsavtalet är enligt Miljö- och energidepartementet en viktig del i arbetet för ett ambitiöst klimatavtal i Paris senare i år.

När det gäller internationella klimatinvesteringar och pris på utsläpp av koldioxid anför regeringen i budgetpropositionen (prop. 2014/15:1 utg.omr. 20) att en fortsatt utveckling av globalt samarbete i klimatfrågan är nödvändig för att begränsa uppvärmningen till två grader och för att nå miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Regeringen avser under mandatperioden att utveckla hur fortsatta svenska internationella klimatsatser bör inriktas för att fortsätta bidra till utveckling av effektiva styrmedel, ett globalt pris på utsläpp av växthusgaser och till att stödja sårbara länders omställning till en ekonomi med låga växthusgasutsläpp. Sveriges erfarenhet visar att ekonomiska styrmedel är effektiva verktyg för att minska utsläppen av växthusgaser. Ett pris på utsläpp av koldioxid behövs i alla länder. Legitimiteten för marknadsbaserade styrmedel bygger på att de anses relevanta och att de bidrar till de långsiktiga målen. Utbudet av utsläppsrätter inom EU:s handelssystem måste nu minska. Regeringen avser också att ta en aktiv roll i internationellt samarbete kring marknadsbaserade styrmedel.

EU:s stats- och regeringschefer beslutade i oktober 2014 om ett nytt ramverk för EU:s klimat- och energipolitik fram till 2030. Beslutet innebär att EU nu kommer att lämna in sitt bidrag till de internationella klimatförhandlingarna, för att ingå i det globala klimatavtal som just nu förhandlas inom FN:s ramkonvention om klimatförändringar (UNFCCC). Den svenska regeringen anser enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet att ambitionsnivån borde vara väsentligt högre än det beslut som antagits av Europeiska rådet. Därför arbetar regeringen nu för att skapa en process som möjliggör ökade ambitioner inför klimatmötet i Paris, COP 21, i december i år. Målet om minst 40 procents utsläppsminskning kommer vara EU:s bidrag inför mötet i Paris. Regeringen driver på för att EU ska höja sin ambition och anser att utsläppsminskningar om 50 procent till 2030 är i enlighet med EU:s ansvar och förmåga. Vid rådsmötet den 6 mars 2015 antog miljørådet EU:s och medlemsländernas nationellt beslutade bidrag (intended nationally determined contribution, INDC) till de globala klimatförhandlingarna. Att beslutet om EU:s INDC kunde fattas var viktigt eftersom EU vill visa ledarskap i de internationella klimatförhandlingarna. Nu måste också andra länder, särskilt höginkomstländer, formulera sina bidrag, så att man kan få en överblick av de sammantagna utsläppsminskningarna inför COP 21. Sveriges åsikt är att ytterligare ställningstaganden inför COP 21 krävs från EU under året, inte minst vad gäller anpassning till ett förändrat klimat och finansiering av klimatåtgärder. EU måste också driva på för att det nya klimatavtalet blir dynamiskt, så att länderna kan höja sina ambitioner över tid.

Regeringens ovannämnda strategi för ett framgångsrikt klimatmöte i Paris 2015 behandlar även regeringens syn på EU:s klimatarbete. Regeringen

framhåller i strategin att Sverige ska verka för att EU genom ett gemensamt och sammanhållet agerande ska kunna spela en så stor roll som möjligt inför och under COP 21. EU bör helst redan under 2015 tydliggöra hur den totala ambitionen för utsläppsminskningar ska höjas. Regeringen framhåller i strategin att en ambition för utsläppsreduktioner om 30 procent till 2020 och 50 procent till 2030 avspeglar EU:s ansvar och förmåga. En sådan ambitionsnivå skulle skicka en positiv signal i klimatförhandlingarna. Sverige ska vara pådrivande för att EU minskar klimatpåverkan i den takt som behövs för en globalt hållbar utveckling och att EU:s bidrag till ett klimatavtal omfattar minst 40 procents inhemska utsläppsminskningar till 2030 jämfört med 1990. Ett sätt för EU att höja ambitionen utöver de inhemska åtgärderna är genom internationella utsläppskrediter. Insatserna för att påverka EU:s ambitionsnivå inför COP 21 kräver kontinuerligt arbete under hela året. Gruppen för grön tillväxt (Green Growth Group) med progressiva länder inom EU blir viktig för att identifiera och verka för åtgärder inom EU.

Bördefördelningen i klimatavtal m.m.

En av klimatkonventionens grundprinciper är att parterna bör skydda klimatsystemet åt nutida och framtida generationer på grundval av rättvisa och i överensstämmelse med sitt gemensamma men olikartade ansvar och respektive förmåga. Principen om rättvisa förkortas ofta CBDR-RC, vilket står för Common but differentiated responsibilities and respective capabilities. Enligt Miljö- och energidepartementet går åsikterna om hur dessa principer ska tolkas isär. En ökad förståelse för olika perspektiv och närmande mot en samsyn för begreppet rättvisa samt länders olika uppfattning om vad ett rättvist avtal innebär är centralt för att förhandlingarna om den nya klimatöverenskommelsen som ska beslutas i Paris 2015 och träda i kraft senast 2020. Olika länder lägger olika vikt vid hur tungt aspekter som socioekonomisk utveckling, fattigdomsbekämpning, historiskt ansvar för utsläpp för perioden före klimatkonventionens ratificering och nationella förutsättningar för att vidta åtgärder m.m. ska väga när parternas åtaganden i den nya överenskommelsen fastställs. Vid partsmötet i Warszawa (COP 19) beslutade parterna att länderna ska presentera sina förslag på nationellt beslutade utsläppsminskningsbidrag i god tid innan COP 21 i Paris och om möjligt under första kvartalet 2015. Nivån på det nationellt föreslagna bidraget, liksom den information som bifogas för att förklara vad bidraget innebär i faktiska utsläppsminskningar, kommer att innebära en möjlighet för parterna att redogöra för hur principerna om rättvisa och CBDR-RC bör tillämpas i praktiken i den nya överenskommelsen. Sverige har tillsammans med Belgien har arrangerat flera workshops om hur equity bör utformas i den nya klimatöverenskommelsen.

Av regeringens strategi för ett framgångsrikt klimatmöte i Paris 2015 som nämns ovan framgår att regeringen avser att göra en särskild strategisk

satsning för att stödja utvecklingsländernas klimatansträngningar och deras möjlighet att bidra till ett nytt klimatavtal i Paris.

I ett meddelande från EU-kommissionen, Åtgärds paket för en energiunion, Parisprotokollet – en plan för att möta de globala klimatförändringarna efter 2020 (KOM(2015) 81) anføres att Parisprotokollet bör sträva efter några angivna mål som bl.a. berör frågor om att säkra långtgående utsläppsminskningar, säkra flexibilitet genom en omfattande översyn vart femte år, förbättra öppenheten och ansvarsskyldigheten och främja internationellt samarbete. En part som vill ansluta sig till protokollet måste göra ett begränsningsåtagande. Alla parter kommer att kunna delta i beslutsprocessen enligt protokollet och ha tillgång till finansiella och andra resurser för att stödja dess genomförande. Begränsningsåtaganden enligt protokollet bör vara likvärdigt rättsligt bindande för alla parter. I god tid före Pariskonferensen måste alla parter enligt kommissionens meddelande välja vilken typ av begränsningsåtagande man ska ange samt definiera dess ambitionsnivå och räckvidd mot bakgrund av skiftande ansvarsfördelning, förmåga och nationella förhållanden. Åtaganden från länder med störst ansvar och förmåga måste ha högst ambitionsnivå. Alla parters planerade nationellt fastställda bidrag bör vara betydligt mer ambitiösa och långtgående än nuvarande utsläppsminskningsåtaganden. De bör sikta mot lägre utsläppsnivåer globalt och per capita och samtidigt lägre utsläppsintensitet över tid.

Regeringen har anfört bl.a. följande i en preliminär svensk ståndpunkt om meddelandet om Parisprotokollet (fakta-PM 2014/15:FPM25). Regeringen stöder kommissionens syn att det avtal som ska antas i Paris bör vara ett protokoll med rättsligt bindande åtaganden för utsläppsminskningar för att ge den stabilitet, förutsebarhet och uppföljningsbarhet på lång sikt som är nödvändig för ett starkt och trovärdigt internationellt avtal. Regeringen anser att alla länder som vill bli part till protokollet ska anta och upprätthålla ett åtagande för att begränsa eller minska sina utsläpp. Regeringen instämmer i kommissionens syn att parternas bidrag bör innebära att länder åtar sig att göra mer än i nuvarande åtaganden samt att avtalet bör främja att länderna rör sig mot alltmer ambitiösa och omfattande åtaganden. De rika länderna i västvärlden har fortsatt ett ansvar för att gå före och leda arbetet med att minska utsläppen. Oavsett form på åtagandet behöver innehållet i parternas målsättningar och åtgärder vara tillräckligt för att driva fram den nödvändiga omställningen av samhället och för att undvika fortsatta investeringar i fossil teknik. Regeringen anser att ett bra avtal i Paris bara kan möjliggöras om de länder som har störst vilja att nå ett sådant agerar gemensamt. Stärkt samarbete med de minst utvecklade länderna och de som är mest utsatta för klimatförändringarnas effekter behövs särskilt. Finansiellt stöd, teknikutveckling och teknikspridning samt kapacitetsutveckling är viktigt för fattiga och särskilt utsatta länder.

Konsumtionsbaserad bokföring

Enligt FN:s klimatkonvention och Kyotoprotokollet har de industrialiserade länderna en skyldighet att inventera och beräkna hur stora utsläpp av växthusgaser som sker inom respektive land. Naturvårdsverket samlar in och sammanställer uppgifterna för Sveriges del. Verket tar fram nationell statistik och rapporterar regelbundet till regeringen, EU-kommissionen och FN:s klimatkonvention. Utsläppen för alla år i rapporteringen (1990–2013) är beräknade baserat på IPCC:s metodriktlinjer för nationella växthusgasutsläppsinventeringar från 2006. Från och med 2013 års utsläppsstatistik används nya rapporteringsriktlinjer. Sverige rapporterar enligt det generella formatet som FN efterfrågar i rapporteringsriktlinjerna.

Naturvårdsverket publicerade i april 2015 ny statistik över den svenska konsumtionens påverkan på klimatet. Den uppdaterade tidsserien omfattar åren 1993 till 2012. Statistiken visar att en allt större del av utsläppen från svensk konsumtion sker i andra länder samtidigt som utsläppen i Sverige minskar. Utsläppen från svensk konsumtion i andra länder har ökat med 50 procent de senaste 20 åren. Mat och internationellt resande står för de största ökningarna. Enligt Naturvårdsverket är det viktigt att visa att svenska konsumtionsmönster bidrar till utsläpp även utanför Sveriges gränser. Statistiken understryker behovet av krafttag både i Sverige, EU och internationellt för att de globala utsläppen ska minska. Ett ökat medvetande leder också till förändringar på sikt. Utsläpp inom Sveriges gränser rapporteras under FN:s klimatkonvention samt till EU och används för att sätta och följa upp nationella utsläppsmål. För att belysa ett lands påverkan på andra länder kan enligt Naturvårdsverket ett konsumtionsperspektiv användas. Då beräknas i stället utsläppen utifrån vad som konsumeras i ett land, oavsett i vilka länder utsläppen sker. Detta sätt att räkna är modellbaserat och starkt beroende av antaganden och tillgängliga dataunderlag. Resultat från olika modeller kan ge olika resultat. Utsläpp från konsumtion bör därför enligt Naturvårdsverket användas för att studera en trend över tid, snarare än absoluta nivåer enskilda år.

I Naturvårdsverkets rapport Förslag till åtgärder för en mer hållbar konsumtion (NV-00685-14) har Naturvårdsverket tagit fram förslag som ska bidra till en mer hållbar konsumtion. Förslagen ska underlätta för konsumenten att göra hållbara val. Därutöver behöver enligt Naturvårdsverket befintliga styrmedel ses över och nya styrmedel utvecklas, och det behövs även enligt verket en svensk nationell strategi för hållbar konsumtion. Naturvårdsverkets uppdrag redovisades till Miljödepartementet den 15 september 2014. Miljö- och energidepartementet har uppgett att många av Naturvårdsverkets förslag i rapporten är på gång, andra är redan genomförda och några förslag är under beredning.

När det gäller redovisning av utsläpp anges i tilläggsdirektiven till Miljömålsberedningen (M 2010:04) – förslag till klimatpolitiskt ramverk (dir. 2014:165) att det på ett tydligare sätt än vad som gäller i dag bör regleras hur klimatpolitiken ska redovisas och följas upp. Utgångspunkten ska vara

internationellt vedertagna principer och regelverk för mätning, rapportering och bokföring av växthusgasutsläpp. Beredningen ska därför föreslå hur systemet med beräkning, uppföljning och redovisning bör se ut. Uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2016.

Det kan även nämnas att utskottet tidigare har uttalat sig om konsumtionsbaserade utsläpp (bet. 2013/14:MJU20). Utskottet påminde då om att riksdagen 2010 beslutade om att införa ett nytt inriktningsmål för den svenska miljöpolitiken, vilket lyder: ”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.” Skillnaden jämfört med tidigare är att man skärper kraven på att miljöförbättringar i Sverige ska ske utan att miljö- och hälsoproblemen ökar utanför Sverige. Utskottet anförde även att frågan om huruvida miljö- och hälsoproblem förknippade med våra konsumtionsmönster successivt flyttas till andra länder är en mycket aktuell fråga, och för att kunna belysa detta behöver Sverige utveckla möjligheterna att följa upp den svenska konsumtionens miljöpåverkan i andra länder.

Finansiering

I budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 20) framhåller regeringen att klimatförändringarna har en direkt koppling till utvecklingen i fattiga länder, särskilt i de minst utvecklade länderna och för de mest sårbara befolkningsgrupperna där förändringarna försvårar fattigdomsbekämpning. Behovet av anpassning till pågående och kommande klimatförändringar är stort, liksom behovet av investeringar i hållbar energiförsörjning. Många fattiga drabbas särskilt av klimatförändringar eftersom de har små möjligheter att hantera de utmaningar de ställs inför. Sverige ska höja ambitionsnivån vad gäller multilateral klimatfinansiering som ett led i att utveckla sitt ledarskap inför FN:s 21:a partsmöte under klimatkonventionen (COP 21) i Paris 2015 och därmed ge möjligheter till hållbar utveckling för fattiga länder. Enligt beslut på FN:s klimatomöten under 2010 och 2011 har höginkomstländerna ett åtagande om en målsättning att via olika finansieringskällor – privata, offentliga och innovativa – mobilisera 100 miljarder US-dollar årligen från 2020 till klimatåtgärder. Sverige ska enligt regeringen vara ledande i dialogen med andra länder om hur denna målsättning ska nås. Regeringen avser att verka för att EU som helhet blir pådrivande för att utveckla källor till klimatfinansiering och intar en konstruktiv hållning i fråga om klimatfinansiering efter 2020. Den gröna klimatfonden förväntas bli den mest framträdande aktören i den framtida klimatfinansieringsarkitekturen. Sverige kommer enligt budgetpropositionen att delta aktivt i fondens styrelsearbete och avser att ge ett betydande bidrag till fondens verksamhet i syfte att vara mönsterbildande för såväl andra EU-länder som andra givare.

I sitt svar på interpellation 2014/15:123 (den 27 november 2014, 7 §) om klimatpolitiken inför toppmötet i Lima anförde klimat- och miljöminister Åsa

Romson bl.a. att nya finansieringskällor är en viktig komponent för att nå de utvecklade ländernas mål att gemensamt mobilisera 100 miljarder US-dollar årligen till 2020 för klimatåtgärder i utvecklingsländer. Ett tydligt och konkret exempel på utvecklingen inom detta område är den privatsektorfacilitet som är etablerad inom den gröna klimatfonden. Tanken bakom denna facilitet är att FN:s gröna klimatfond ska kunna använda offentliga medel som hävstång för att mobilisera privat kapital. Ministern framhöll även att en ökad tillgång till teknik i utvecklingsländer är centralt för att de ska kunna minska utsläppen samtidigt som de utvecklas hållbart. Tillgång till teknik är en viktig fråga särskilt för de sårbara och minst utvecklade länderna. Finansiering och brist på investeringsfrämjande miljöer, ofta förknippade med bristande institutionell kapacitet och kunskap om vilka lösningar som finns, utgör väsentliga hinder mot tekniköverföring till utvecklingsländer. Detta behöver åtgärdas, och regeringen stöder aktivt uppbyggnaden av sådan kapacitet. Regeringens stora satsning på klimatfinansiering, t.ex. den gröna klimatfonden, kommer att vara betydelsefull i detta sammanhang och för att underlätta överföring av teknologi för förnybar energi och energieffektivisering till utvecklingsländerna. Genom klimatförhandlingarna har också ett nytt teknikcenter (Climate Technology Center and Network, CTCN) inrättats. Genom att bistå utvecklingsländer med kunskap om teknik som bidrar till att minska utsläppen av växthusgaser kommer det också att bli en viktig byggsten. Satsningar av detta slag är centrala. Patenträtten har enligt klimat- och miljöministern lämnats utanför de beslut om tekniköverföring som fattats inom ramen för FN:s klimatförhandlingar. Frågan om patenträttens betydelse för överföring av klimatteknik hanteras i stället i särskild ordning inom Världshandelsorganisationen. Regeringen delar andra industriländers bedömning att patenträtten är en av flera viktiga förutsättningar för att nå den storskaliga utveckling och spridning av klimatteknik som krävs för att minska utsläppen. När det gäller additionaliteten anförde ministern att det är tydligt för 2015 att de klimatfinansieringspengar som Sverige indikerar till den gröna klimatfonden är additionella till det som traditionellt räknas inom biståndsramen.

I vårändringsbudgeten för 2015 (prop. 2014/15:99) anför regeringen att man i budgetpropositionen för 2015 föreslog att 28 851 579 000 kronor skulle anvisas anslaget 1:1 Biståndsverksamhet (prop. 2014/15:1 utg.omr. 7 avsnitt 2.7). Riksdagen beslutade dock att 28 336 579 000 kronor skulle anvisas anslaget (bet. 2014/15:UU2, rskr. 2014/15:75). Regeringen anser alltjämt att ytterligare medel bör tillföras anslaget för att med additionella medel finansiera klimatsatser i utvecklingsländer och föreslår därför i propositionen att anslaget ökas med 250 000 000 kronor.

Jämställdhetsperspektivet

Klimat- och miljöminister Åsa Romson anförde den 27 november 2014 i ett svar på interpellation 2014/15:123 (7 §) att jämställdhet är viktigt för att

effektivt och rättvist hantera klimatutmaningen. Miljö- och climateffekter har störst inverkan på människor i fattigdom som har små möjligheter att påverka sin situation. Kvinnor och barn drabbas ofta särskilt. Frågan om jämställdhet har aktualiserats i förhandlingarna under senare år, och vid COP 18 i Doha 2012 fattade parterna beslut om att förbättra jämställdheten och kvinnors deltagande i klimatförhandlingarna. Sverige verkar även aktivt för att jämställdhetsaspekter ska tas i beaktande i de institutioner som skapats under FN:s ramkonvention för klimatförändringar och Kyotoprotokollet. I utformningen av den gröna klimatfonden har Sverige enligt ministern med framgång drivit jämställdhetsperspektivet, vilket exempelvis har resulterat i att fonden nu tar fram en jämställdhetspolicy. Också i den globala miljöfonden GEF och Världsbankens klimatfonder har Sverige fått genomslag i jämställdhetsrelaterade frågor. Sverige anser att jämställdhet bör vara en vägledande princip och att den bör integreras i den nya klimatöverenskommelsen.

Utskottet har tidigare vid behandling av liknande motioner nämnt det nätverk för kvinnliga miljöministrar som bildades 2002 i Helsingfors med syftet att föra samman kvinnliga miljöministrar och ledare inom miljö- och klimatområdena som har ett intresse av att diskutera och föra fram frågor om betydelsen av kvinnors deltagande i arbetet med att minska miljö- och klimatpåverkan (bet. 2012/13: MJU11). FN:s miljöprogram Unep samordnar nätverkets aktiviteter. Nätverket träffas regelbundet för att diskutera frågor om behovet av kvinnors deltagande i miljö- och klimatförhandlingar och inkluderande av frågor om jämställdhet i miljöpolitiken. Nätverket hade ett möte i Doha den 4 december 2012 under vilket Sveriges dåvarande miljöminister Lena Ek var ordförande. Som särskilt tema diskuterades klimat och jämställdhet, bl.a. i ljuset av det beslut om att öka kvinnors deltagande i UNFCCC:s klimatförhandlingar som lades fram av EU under den första förhandlingsveckan. Utskottet välkomnade att beslutet antogs under COP 18 i Doha. Under mötet i Kenyas huvudstad Nairobi i februari 2013 träffades de kvinnliga miljöministrarna och ledarna för ett heldagsmöte för att diskutera hur nätverket skulle arbeta vidare. Ett möte arrangerades även under COP 20 i Lima i december 2014, då bl.a. framtida utmaningar diskuterades.

Utskottets ställningstagande

Internationellt klimatarbete m.m.

Utskottet ansluter sig till den uppfattning som regeringen ger uttryck för bl.a. i budgetpropositionen för 2015 om att klimatförändringarna är en ödesfråga för mänskligheten. Som regeringen anför behöver politiken utformas för åtgärder och insatser på alla nivåer i samhället, såväl internationellt som inom EU och nationellt. För att nå målet om högst två graders global temperaturökning jämfört med den förindustriella nivån måste alla länder vidta åtgärder. Utskottet anser i likhet med regeringen att Sverige ska vara ledande i omställningen till ett samhälle med mycket låga utsläpp av

växthusgaser och ska minska utsläppen av växthusgaser i den takt som behövs för en globalt hållbar utveckling.

Utskottet stöder den svenska strategin för ett framgångsrikt klimatmöte i Paris 2015 som regeringen har tagit fram och som har som övergripande målsättning att FN:s klimatmöte i Paris 2015 ska resultera i ett globalt, rättvist och rättsligt bindande klimatavtal som bidrar till att över tid hålla den globala uppvärmningen så långt under två grader som möjligt. Med anledning av de motioner som behandlas om internationellt klimatarbete vill utskottet särskilt lyfta fram att det i strategin anförts att Sverige ska fortsätta att arbeta med insatser för internationella klimatinvesteringar med utvecklingsländer och stödja insatser inom utvecklingssamarbetet som bidrar till utsläppsminskningar och koldioxidsnål utveckling. Sverige ska även bidra till en globalt mer tillgänglig och billig miljö- och klimatvänlig teknik. Sverige ska enligt strategin göra en särskild strategisk satsning för att stödja utvecklingsländernas klimatansträngningar och deras möjlighet att bidra till ett nytt klimatavtal i Paris. Sverige kommer även att särskilt bidra till att stärka samarbetet med de minst utvecklade länderna och de som är mest utsatta för klimatförändringarnas effekter. Klimatfrågan prioriteras därför inom det svenska bi- och multilaterala utvecklingssamarbetet. Enligt strategin ska regeringen fortsätta arbetet med att minska kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar inom ramen för bl.a. CCAC och Arktiska rådet och med det nordiska samarbetet som en plattform. I det internationella klimatarbetet ska Sverige bl.a. använda sitt inflytande i det multilaterala samarbetet och de internationella finansiella institutionerna för att fasa ut stöd till subventioner av fossila bränslen och för ökade investeringar i förnybar energi. När det gäller globalt klimatmål anförts i strategin att Sverige ska prioritera frågan om hur ett klimatavtal bör utformas och fyllas med innehåll för att över tid kunna omfatta tillräckliga utsläppsminskningar för att hålla den globala temperaturökningen så långt under två grader som möjligt.

Utskottet föreslår med det anförda att motionerna 2014/15:2461 (C) yrkande 9, 2014/15:2981 (C, M, FP, KD) yrkande 11 i denna del och 2014/15:136 (V) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd.

Bördefördelningen i klimatavtal m.m.

Ett nytt globalt klimatavtal bör vara rättvist, rättsligt bindande och bidra till att hålla den globala uppvärmningen så långt under två grader som möjligt. Det bör också ställas krav på att länderna tar ansvar i klimatfrågan och vidtar alltmer ambitiösa åtgärder för minskade utsläpp. Som regeringen anför bör alla länder som vill bli part till protokollet anta och upprätthålla ett åtagande för att begränsa eller minska sina utsläpp. Parternas bidrag bör innebära att länder åtar sig att göra mer än i nuvarande åtaganden, och avtalet bör främja att länderna rör sig mot alltmer ambitiösa och omfattande åtaganden. De rika länderna i västvärlden har ett ansvar för att gå före och leda arbetet med att minska utsläppen. Innehållet i parternas målsättningar och åtgärder behöver

vara tillräckligt för att driva fram den nödvändiga omställningen av samhället och för att undvika fortsatta investeringar i fossil teknik. Utskottet delar regeringens uppfattning att ett bra avtal i Paris bara kan möjliggöras om de länder som har störst vilja att nå ett sådant agerar gemensamt. Det behövs ett starkt samarbete med de minst utvecklade länderna och de som är mest utsatta för klimatförändringarnas effekter. Finansiellt stöd, teknikutveckling och teknikspridning och kapacitetsutveckling är som regeringen anför viktigt för fattiga och särskilt utsatta länder. Motionerna 2014/15:136 (V) yrkandena 2 och 8 och 2014/15:2834 (SD) yrkandena 1 och 12 bör därmed lämnas utan vidare åtgärd.

Konsumtionsbaserad bokföring

Utskottet delar regeringens uppfattning att de utsläpp som sker i andra länder och som orsakas av svensk konsumtion i ökad utsträckning behöver följas upp och analyseras för att ge en bättre förståelse för hur vår livsstil och konsumtion påverkar klimatet. De omfattande utsläppsminskningar som krävs till 2050 och som behöver fortsätta därefter kommer som regeringen anför att kräva en strukturell omställning av samhället och omfattande investeringar.

När det gäller bokföring och rapportering är de industrialiserade länderna enligt FN:s klimatkonvention och Kyotoprotokollet skyldiga att inventera och beräkna hur stora utsläpp av växthusgaser som sker *inom* respektive land. Rapporteringen ska ske enligt detaljerade rapporteringsriktlinjer. Naturvårdsverket genomför Sveriges rapportering enligt det generella format som FN efterfrågar i rapporteringsriktlinjerna.

Utskottet anser att de konsumtionsbaserade utsläppen behöver uppmärksammas och att åtgärder behövs både i Sverige, EU och internationellt för att de globala utsläppen ska minska. Utskottet är dock inte berett att nu föreslå några ändringar i gällande regler för bokföring och rapportering av konsumtionsbaserade utsläpp. Motion 2014/15:136 (V) yrkandena 9 och 15 bör därmed lämnas utan vidare åtgärd.

Finansiering

Utskottet vill hänvisa till vad som anförts ovan om klimatfinansiering, bl.a. via den gröna fonden och om att additionella medel ska tillföras. Motion 2014/15:136 (V) yrkande 10 avstyrks i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

Jämställdhetsperspektivet

Utskottet anser i likhet med regeringen att jämställdhet bör vara en vägledande princip i klimatarbetet och att den bör integreras i den nya klimatöverenskommelsen. Utskottet välkomnar det arbete med jämställdhet i klimatsammanhang som har påbörjats och utgår från att regeringen driver arbetet vidare. I den mån motion 2014/15:136 (V) yrkande 12 inte kan anses tillgodosedd bör den lämnas utan vidare åtgärd.

Vissa frågor inom EU-samarbetet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om EU:s klimatmål, EU:s utsläppshandelssystem och hänsyn till markanvändning vid utsläppsberäkning.

Jämför reservationerna 9 (M, C, FP, KD), 10 (SD), 11 (V), 12 (V) och 13 (SD).

Motionerna

Klimatmål inom EU

Enligt partimotion 2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 bör Sverige driva kravet att EU höjer klimat- och energimålen till 2030. EU-kommissionens förslag på mål för 2030 är långt ifrån de nödvändiga nivåer som krävs för att EU ska ta klimatansvar. I slutsatserna infördes en ny text där rådet ges möjlighet att se över rådsslutsatserna. Sverige bör enligt motionärerna utnyttja denna möjlighet och verka för högre ambitioner. Till 2030 bör utsläppen av växthusgaser minska med minst 60 procent, jämfört med 1990, och minskningarna ska göras inom Europa. Energiproduktionen ska 2030 bestå av minst 45 procent förnybar energi. Alla verksamheter ska enligt motionärerna åläggas att energieffektivisera sin verksamhet med 40 procent. Detta ska vara bindande krav med åtaganden för alla EU-länder.

I partimotion 2014/15:1899 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 1 anfördes att Kristdemokraterna står bakom ett EU-mål om 40 procents minskade koldioxidutsläpp inom unionen till 2030 i jämförelse med 1990. Utöver detta bör ett mål om ytterligare 10 procents minskning sättas upp som inkluderar handel med internationella krediter, dvs. investeringar i projekt för att minska utsläppen i andra länder utanför EU. Motionärerna stöder också ett gemensamt EU-mål om 27 procent förnybar energi i unionen till 2030.

Enligt motion 2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 11 i denna del bör medlemsländerna inom EU enas om ett klimatmål där utsläppen ska minska med sammanlagt 50 procent till 2030 varav 40 procent bör uppnås internt inom EU, under förutsättning att det sker genom en kostnadseffektiv fördelning mellan EU:s medlemsländer. De resterande 10 procenten ska uppnås via internationella mekanismer i samband med att andra utvecklade länder tar sin andel av utsläppsminskningarna.

Enligt motion 2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 8 bör klimatmål formuleras i termer av det miljöproblem vi vill lösa och inte i termer av de medel vi har för att lösa det. Forskning har t.ex. visat att bindande mål för förnybar energi inom EU kraftigt kan öka kostnaderna utan att utsläppen minskar. Regeringen bör som svensk linje driva att EU:s medlemsstater inte ska anta väsentligt större mål om minskning av utsläpp av växthusgaser än världens övriga stora utsläppare. Europa är på det stora hela inte någon

signifikant aktör, och även om Europas länder skulle nå nollutsläpp är den reella effekten av de globala utsläppen högst begränsad (yrkande 5). EU:s utsläppsmål bör anpassas till framtida globala avtal. När Europeiska rådet i oktober tog beslut om nya klimat- och energimål för EU till 2030 öppnade man för att anpassa målen efter att nya globala avtal finns på plats. Sverigedemokraterna vill understryka vikten av att EU anpassar sina egna åtaganden efter ett framtida globalt utsläppsminskingsavtal (yrkande 13). Regeringen bör vid förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen verka för att EU:s medlemsstaters åtaganden ska kunna justeras utifrån framtida faktiska globala överenskommelser som omfattar alla världens stora utsläppare såsom Kina, USA, Indien, Ryssland och Japan. Bindande mål för att minska utsläppen av växthusgaser ska uppnås utan att äventyra vare sig de enskilda nationernas eller hushållens ekonomi (yrkande 4).

EU:s utsläppshandelssystem

I partimotion 2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7 anför att Sverige bör driva krav på att reformera EU:s handelssystem med utsläppsrätter. Det förslag som kommissionen lagt fram om åtgärder för att stärka handelssystemet är inte tillräckligt. Ett lägre utsläppstak bör sättas (dvs. en brantare linjär utsläppskurva) som korresponderar med kravet om totala minskningar på 60 procent till 2030. Ytterligare åtgärder i närtid behövs. Alla utsläppsrätter måste auktioneras ut. Utsläppsrätter ska inte kunna delas ut gratis.

Markanvändning för utsläppsberäkning inom EU

Enligt motion 2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 bör regeringen driva linjen att EU:s medlemsstater vid beräkningen av utsläpp av klimatgaser ska utgå från faktiska nettoutsläpp som inkluderar markanvändningen. Utgångspunkten bör vara att fastställa nationernas faktiska nettoutsläpp med markanvändningen inkluderad och sedan utgå från dessa nya siffror i samtliga beräkningar.

I motion 2014/15:1546 av Johnny Skalin (SD) anför att integrering av markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk snarast möjligt ska införas som en integrerad del i Sveriges EU-interna åtaganden. Detta skapar starka incitament att fortsätta förbättra det svenska skogsbruket samtidigt som det värnar svenska jobb och svensk konkurrenskraft.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Klimatmål inom EU

Den 22 januari 2014 presenterade kommissionen ett samlat paket där bl.a. ett meddelande om ett ramverk för klimat- och energipolitiken (KOM(2014) 15) och ett förslag till beslut om reform av EU:s utsläppshandelssystem EU ETS (KOM(2014) 20) ingår. I oktober 2014 beslutade EU:s stats- och

regeringschefer om ett ramverk för EU:s klimat- och energipolitik fram till 2030. Enligt ramverket ska det övergripande målet för EU:s klimatpolitik vara att långsiktigt begränsa den globala uppvärmningen till under två grader, jämfört med den förindustriella nivån. Målet utgår från FN:s klimatpanels (IPCC) bedömning av risken för en farlig klimatförändring. EU:s klimat- och energiramverk till 2030 innehåller bl.a. mål om minskade utsläpp av växthusgaser med minst 40 procent till 2030, mål om minst 27 procent förnybar energi på EU-nivå till 2030 och mål om minst 27 procents ökad energieffektivisering till 2030. En hörnsten i ramverket är ett bindande mål om att minska EU:s interna utsläpp av växthusgaser med minst 40 procent jämfört med 1990 års nivå fram till 2030. Det är ett delmål på vägen till det långsiktiga målet om att EU:s utsläpp ska minska med 80–95 procent fram till 2050. Målet om en minskning av utsläppen med minst 40 procent ska nås genom att sektorerna inom utsläppshandelssystemet minskar sina utsläpp med 43 procent jämfört med 2005 och utsläpp från sektorer utanför EU ETS minskar sina utsläpp med 30 procent jämfört med 2005. Ansvaret för utsläppsminskningarna kommer att fördelas mellan EU:s medlemsländer, och Europeiska rådet har enats om de viktigaste principerna för detta. Nu fortsätter ett omfattande lagstiftningsarbete på EU-nivå för att omsätta Europeiska rådets beslut till EU-lagstiftning.

I budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 20) anför regeringen att det finns en tydlig koppling mellan EU:s egna klimatmål och förutsättningarna för EU att visa ledarskap i klimatförhandlingarna. Ställningstagandet kring EU:s ramverk på klimat och energiområdet till 2030 är ett viktigt grundläggande beslut. EU behöver inrikta sin politik så att hela spannet i det övergripande målet om 80 till 95 procents utsläppsminskning till 2050 hålls inom räckhåll. Regeringen anser därför att EU snarast bör utarbeta lagstiftning som säkerställer att de mål som satts för 2030 kan nås. Regeringen kommer att verka för att EU:s ambition i de internationella klimatförhandlingarna höjs. Sammantaget anser regeringen att EU ska kunna minska utsläppen med 50 procent till 2030. En sådan minskning motsvarar EU:s ansvar och förmåga i ett klimatavtal som stöder tvågradersmålet. I ett svar på fråga 2014/15:197 om klimatmål den 11 februari 2015 anförde klimat- och miljöministern Åsa Romson bl.a. att Naturvårdsverket i ett regeringsuppdrag gjort bedömningen att EU:s ansvar motsvarar minst 50 procents utsläppsminskningar till 2030 om det ska finnas en rimlig chans att hålla tvågradersmålet inom räckhåll och att bedömningen stöds av internationell forskning. Vidare anförde ministern att användandet av internationella krediter är ett sätt för EU att konkret höja ambitionsnivån till 50 procent. Det som är viktigast nu enligt ministern är att få till stånd en process för att kunna tala om höjd ambition på klimatområdet från EU:s sida. Flera aktuella processer är betydelsefulla, t.ex. den om en energiunion, om reformeringen av utsläppshandeln och EU:s åtagande i en internationell överenskommelse.

EU:s utsläppshandelssystem

EU:s utsläppshandelssystem EU ETS är det centrala gemensamma styrmedlet för att uppnå EU:s klimatmål. Systemet infördes 2005 och omfattar alla EU-länder. Handeln med utsläppsrätter regleras ytterst av utsläppshandelsdirektivet (2003/87/EG), som ändrats genom det s.k. länkdirektivet (2004/101/EG). Syftet med systemet är att på ett kostnadseffektivt sätt nå de utsläppsminskningar som krävs för att EU ska klara sina åtaganden enligt Kyotoprotokollet. EU:s handelssystem för utsläppsrätter bygger på tillgång och efterfrågan och är ett marknadsbaserat system där priset sätts av marknaden. Handelssystemet sätter ett tak för de samlade utsläppen från de anläggningar som inkluderas. Utsläppshandeln omfattar ungefär hälften av EU:s utsläppskällor inom energiproduktion och energiintensiv industri. På grund av ett stort överskott har priset på utsläppsrätter inom EU:s handelssystem fallit kraftigt under de senaste åren. För att råda bot på det akuta överskottet av utsläppsrätter beslutades hösten 2013 att auktioneringen av 900 miljoner utsläppsrätter under 2014–2016 skulle senareläggas till 2019–2020. Handelssystemet utvidgades 2012 till att även inkludera flygsektorn. För att underlätta för de internationella förhandlingarna om ett globalt avtal för flygets klimatpåverkan har dock EU beslutat att undanta flyg som startar eller landar utanför EU från kravet att köpa utsläppsrätter t.o.m. 2016.

Som en strukturåtgärd på längre sikt har kommissionen föreslagit att man skapar en reserv för marknadsstabilitet för EU:s utsläppshandelssystem som skulle vara i drift fr.o.m. 2021. Förslaget syftar till att förbättra systemets motståndskraft mot obalans mellan utbud av och efterfrågan på utsläppsrätter (KOM(2014) 20 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem och om ändring av direktiv 2003/87/EG).

Utskottet har tidigare uttalat sig om handelssystemet (yttr. 2013/14: MJU3y En klimat- och energipolitisk ram för perioden 2020–2030). Utskottet välkomnade att kommissionen hade lagt fram ett förslag om att upprätta en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem men efterfrågade konkreta förslag på hur handelssystemet och dess prissignal skulle kunna stärkas i närtid.

Regeringen anför i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 20) att EU:s system för utsläppshandel är ett centralt styrmedel för att uppfylla EU:s klimatpolitiska mål. Det stora överskottet och de låga utsläppsrättspriserna har emellertid lett till att trovärdigheten hos systemet har undergrävs allvarligt och att incitamenten för investeringar i infrastruktur och teknik med låga växthusgasutsläpp har försvagats. Regeringen anser att fortsatt reformering och utveckling av systemet nu behövs och att strukturella åtgärder bör vidtas som säkerställer en rimlig prissignal, dess långsiktiga funktion och dess styrsignaler till näringslivet. Av regeringens strategi för ett framgångsrikt klimatmöte i Paris 2015 (den 10 mars 2015) framgår att Sverige

är pådrivande för att stärka prissignalen inom ramen för EU:s handelssystem, genom metoder som en tidigt införd marknadsstabilitetsreserv.

Enligt uppgifter från Miljö- och energidepartementet har Sverige drivit på för att EU ska fatta de beslut som behövs för att handelssystemet bättre än i dag ska styra mot förnybar energi och effektivisering, bl.a. genom att reserven för marknadsstabilitet införs till 2017 i stället för att dröja till 2021. Regeringen har även drivit frågan att de utsläppsätter där auktioneringen skulle senareläggas i stället ska ingå i reserven.

Den 5 maj 2015 slutfördes förhandlingarna om en mekanism för att stabilisera utbudet av utsläppsätter i EU:s utsläppshandel. Enligt den nya överenskommelsen bildas den marknadsstabiliserande reserven från 2019. De 900 miljoner utsläppsätter som har varit frysta och 600 miljoner som ännu inte delats ut kommer att läggas in i reserven.

Markanvändning för utsläppsberäkning inom EU

När det gäller målet inom EU om minst 40 procents minskning till 2030 har Miljö- och energidepartementet lämnat följande uppgifter. Flera länder och kommissionen har tolkat beslutet som togs vid Europeiska rådet i oktober 2014 som att upptag av koldioxid från framför allt skogsbruk, s.k. kolsänkor, är inkluderat i målet om minst 40 procents minskning till 2030. Regeringen delar inte denna tolkning. Regeringen anser att kolsänkor har en roll i klimatpolitiken men att de inte är inkluderade i EU:s målsättning för utsläppsminskning som antogs vid Europeiska rådet. Kolsänkornas roll bör skyndsamt klargöras och bör inte bidra till sänkta ambitioner för EU:s interna utsläppsreduktioner. I regeringens rapport från rådsmötet den 6 mars 2015 anfördes att ett par medlemsländer under mötet hade invändningar mot den föreslagna texten vad gäller skogs- och markanvändning (LULUCF) och förespråkade texten i kommissionens förslag till EU:s och medlemsländernas nationellt beslutade bidrag (intended nationally determined contribution, INDC) till de globala klimatförhandlingarna, som anger att LULUCF ingår i EU:s mål om åtminstone minus 40 procent till 2030. Kompromissen blev att ordagrant följa Europeiska rådets slutsatser från oktober 2014 som anger att EU ska besluta hur skogs- och markanvändning hanteras inom ramen för EU:s klimat- och energiramverk till 2030 innan 2020, samt att kommissionen gjorde ett uttalande som förtydligar deras syn på LULUCF. Uttalandet skulle fogas som en bilaga till mötesrapporten.

Nationellt har Miljömålsberedningen fått i uppdrag att bl.a. föreslå hur systemet med beräkning, uppföljning och redovisning bör se ut inom klimatområdet. I detta sammanhang ska det i övervägandena ingå hur nettoupptag av koldioxid i skog, skogsmark och jordbruksmark, inklusive kolsänkor, liksom läckage av växthusgaser, ska medräknas i nationella mål med hänsyn till att inlagrad koldioxid inte fullt ut kan jämföras med utsläpp av koldioxid som undviks från fossila bränslen och med hänsyn till skogens roll för att nå klimatmålen i övrigt. Hänsyn ska även tas till hur dessa upptag

och utsläpp hanteras i redovisningen av Sveriges åtaganden under klimatkonventionen och inom EU. Uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2016 (Tilläggsdirektiv till Miljömålsberedningen [M 2010:04] – förslag till klimatpolitiskt ramverk, dir. 2014:165).

Utskottets ställningstagande

Klimatmål inom EU

Som regeringen anför i budgetpropositionen för 2015 behöver EU inrikta sin politik så att hela spannet i det övergripande målet om 80 till 95 procents utsläppsminskning till 2050 hålls inom räckhåll. EU bör snarast utarbeta lagstiftning som säkerställer att de mål som satts för 2030 kan nås. Regeringen har anfört att den kommer att verka för att EU:s ambition i de internationella klimatförhandlingarna höjs. I likhet med regeringen anser utskottet att EU ska kunna minska utsläppen med 50 procent till 2030. En sådan minskning motsvarar EU:s ansvar och förmåga i ett klimatavtal som stöder tvågradersmålet.

Motionerna 2014/15:1899 (KD) yrkande 1 och 2014/15:2981 (C, M, FP, KD) yrkande 11 i denna del kan därmed lämnas utan vidare åtgärd i den mån de inte kan anses tillgodosedda. Motionerna 2014/15:136 (V) yrkande 5 och 2014/15:2834 (SD) yrkandena 4, 5, 8 och 13 avstyrks.

EU:s utsläppshandelssystem

Som nämnts ovan har förhandlingar inom EU nyligen slutförts om en mekanism för att stabilisera utbudet av utsläppsrätter i EU:s utsläppshandel. Utskottet konstaterar att ansträngningarna från Sverige och några andra länder har gett resultat vad gäller bl.a. en tidigare införd marknadsstabilitetsreserv för utsläppshandeln. Motion 2014/15:136 (V) yrkande 7 bör enligt utskottet lämnas utan vidare åtgärd.

Markanvändning för utsläppsberäkning inom EU

Utskottet har ovan redogjort för hur frågan om markanvändning vid beräkning av utsläpp av växthusgaser hanteras bl.a. inom EU. Utskottet vill framhålla att det är viktigt att upprätthålla en hög ambition för EU:s utsläppsreduktioner. I avvaktan på pågående arbete anser utskottet att motionerna 2014/15:2834 (SD) yrkande 7 och 2014/15:1546 (SD) bör lämnas utan vidare åtgärd.

Nationell klimatpolitik m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om nationella klimatmål, klimatekonomi, effekterna av klimatpolitiken, klimatpolitiskt ramverk, koldioxidransonering, livsmedels klimatpåverkan, tillståndsprövningar, kontrollstation och nationell klimatanpassning.

Jämför reservationerna 14 (V), 15 (M, C), 16 (SD), 17 (V), 18 (V), 19 (SD) och 20 (V).

Motionerna

Nationella utsläppsmål

Enligt partimotion 2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 4 bör Sverige skärpa sina nationella utsläppsminskingsmål till 2020 och 2050 för att uppnå ett globalt 1,5-gradersmål. Till 2020 bör de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige minska med minst 45 procent jämfört med 1990 genom åtgärder inom landet. För den icke handlande sektorn blir klimatmålet en minskning med 52 procent i Sverige jämfört med 1990. Till 2050 bör de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige vara noll.

Enligt motion 2014/15:3064 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 bör Sverige anta målsättningen att det nationella klimatmålet till 2020 ska uppnås utan köp av utsläppskrediter via CDM (mekanismen för ren utveckling) och JI (gemensamt genomförande). Motionärerna menar att internationella klimatinvesteringar är nödvändiga men att dessa inte bör användas för att nå det nationella klimatmålet. I stället för köp av projektbaserade utsläppskrediter med tveksam miljöeffekt bör man göra kraftfulla och långsiktiga klimatinvesteringar i utvecklingsländerna.

Klimatekonomi

Enligt partimotion 2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 14 bör Sverige driva på för en ny klimatekonomi (New Climate Economy). Hållbar ekonomisk tillväxt är en förutsättning för en bättre miljö, och en offensiv miljöpolitik är en förutsättning för god ekonomisk utveckling. Lärdomarna av rapporten bör nyttjas i Sverige för att förena fortsatt ekonomisk tillväxt med god miljö.

Effekterna av svensk klimatpolitik

I motion 2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 2 anförs att regeringen bör göra en genomgripande analys av föregångspolitikerna inom klimatområdet och risken för koldioxidläckage så att inte värdefull svensk industri försvinner utomlands. Det finns ingen forskning på området som

stöder att denna föregångspolitik på något sätt bidrar till minskade utsläpp. Enligt teorin om s.k. koldioxidläckage kan det till och med vara så att denna politik bidrar till att öka utsläppen i andra länder.

Klimatpolitiskt ramverk

Enligt motion 2014/15:1473 av Sofia Arkelsten (M) yrkande 4 är det viktigt att ett miljö- eller klimatpolitiskt ramverk inte ersätter det inarbetade och rimligt välfungerande miljömålssystemet. Det är också mycket viktigt att ett miljö- eller klimatpolitiskt ramverk inte blir ett dubbelt styrsystem eller, ännu värre, ett system utan politisk relevans. I motionen ifrågasätts även inrättandet av ett miljömålsråd.

Koldioxidransonering

Enligt partimotion 2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 16 bör en utredning tillsättas för att belysa effekterna av att införa koldioxidransonering. Koldioxidransonering innebär att ett tak sätts upp för utsläpp av koldioxid och att utsläppen fördelas lika inom befolkningen genom ransoner. Förutom kostnadsberäkningar för att införa ransonering behövs underlag för bl.a. hur det påverkar andra styrmedel och de offentliga investeringarna för att minska utsläppen av koldioxid

Påverkan från livsmedel m.m.

I motion 2014/15:255 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 3 anförs att det bör införas ett mål om att till 2020 minska köttkonsumtionen med 25 procent jämfört med dagens nivåer. Det saknas styrmedel inom jordbrukssektorn som är direkt riktade mot att minska utsläppen av växthusgaser. Enligt yrkande 4 i motionen bör en handlingsplan tas fram för hur livsmedelskedjans klimatpåverkan, inklusive animalieproduktionens påverkan, ska minska. Sedan 1950-talet har världens köttkonsumtion mer än femfaldigats. Animalieindustrin bidrar med utsläpp av växthusgaser och orsakar förlust av biologisk mångfald och är en av de främsta orsakerna till skövlingen av tropisk skog. Samtidigt överutnyttjar livsmedelsproduktionen vatten. Enligt motionärerna behöver vi dessutom äta mindre kött för att jordens resurser ska räcka till för att producera mat åt alla.

Enligt motion 2014/15:1683 av Jan Lindholm (MP) bör ett förslag till skrotningspremie för kylskåp tas fram. I ett kort perspektiv är klimat- och miljönyttan inte så tydlig i privatekonomin så för det enskilda hushållet skulle en skrotningspremie på äldre kylskåp förmodligen ha betydelse för benägenheten att göra en nyanskaffning innan det gamla helt slutar att fungera.

Tillståndsprövningar m.m.

Enligt motion 2014/15:1762 av Lars Hjalmered (M) bör företag som vill vidta miljöförbättrande åtgärder ges en snabb tillståndshantering som gör att

förbättringar snabbt och smidigt kommer på plats. Ett tillståndspliktigt företag som vill vidta miljöförbättrande åtgärder, t.ex. göra sin verksamhet koldioxidneutral, behöver ofta söka nya miljötillstånd. Det är något som tar lång tid och kostar mycket pengar – trots att det varken handlar om att producera mer eller att generera mer utsläpp.

I motion 2014/15:282 av Edward Riedl (M) framhålls behovet av att se över lagstiftningen kring utsläppsrätter så att Arlanda flygplats och andra flygplatser i Sverige utgår från samma regelverk. Arbetet med att minska även marktransporternas utsläpp ska fortsätta, men detta ansvar kan inte främst bäras av den aktör som redan i dag tar ett ansvar för sina egna klimatutsläpp.

Kontrollstation för klimat- och energipolitiken

Enligt motion 2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 2 bör det finnas en kontrollstation för klimat- och energipolitiken under 2015 för att analysera hur energisystemet utvecklats i förhållande till de målsättningar som satts upp till 2020. Den långsiktiga vision som alliansregeringen antog är att Sverige 2050 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären. Alliansregeringen tillsatte en utredning, Klimatfärdplan 2050, för att ta fram en strategi för hur Sverige ska nå dit.

Nationell klimatanpassning

I motion 2014/15:2525 av Karin Svensson Smith (MP) yrkande 1 anfördes att det finns ett behov av en nationell klimatanpassningsstrategi. Kommunerna kan inte klara klimatomställningsarbetet på egen hand. Problem är för stora och för kostsamma. Därför är en nationell samordning, ett gemensamt ansvarstagande och medfinansiering en grundförutsättning för att skydda liv och egendom. Enligt samma motion yrkande 7 bör instruktionerna för ett flertal myndigheter ses över och förtydligas så att myndigheterna inom sina respektive verksamhetsområden tar initiativ till, stöder och följer upp arbete med anpassning till ett förändrat klimat. Även om radikala åtgärder för att minska klimatpåverkan skulle vidtas i närtid så kommer de klimatförändringar som redan har påbörjats att ge upphov till negativa effekter. Hur stora skador som uppkommer beror delvis på om förebyggande åtgärder vidtas. I motion 2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 14 anfördes att ett större finansiellt fokus bör läggas på att förbereda Sverige för eventuella framtida klimatförändringar. Enligt motionärerna måste Sverige förbereda sig för att klimatet kan bli betydligt varmare redan under detta århundrade. Motionärerna anser vidare att det är troligen säkert att klimatet kommer att variera och att Sverige kommer att ställas inför utmaningar till följd av extremväderhändelser.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Nationella utsläppsmål

Sveriges nuvarande utsläppsmål beslutades av riksdagen under våren 2009 (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09: MJU28, rskr. 2008/09:300). Enligt beslutet ska utsläppen för Sverige vara 40 procent lägre 2020 än de var 1990. Målet gäller för de verksamheter som inte omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter. För de verksamheter som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter bestäms ambitionen för minskningen av utsläppen gemensamt på EU-nivå inom ramen för handelssystemets regler. Vidare preciserades miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan så att den globala ökningen av medeltemperaturen begränsas till högst två grader Celsius jämfört med den förindustriella nivån. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål och för att Sveriges klimatpolitik utformas så att den bidrar till att koncentrationen av växthusgaser i atmosfären på lång sikt stabiliseras på nivån högst 400 miljondelar koldioxidekvivalenter. Visionen är att Sverige 2050 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären.

I höstens budgetproposition (prop. 2014/15:1 utg.omr. 20) framhåller regeringen att alla länder måste vidta åtgärder för att nå målet om högst två graders global temperaturökning jämfört med förindustriell nivå. Sverige ska vara ledande i omställningen till ett samhälle med mycket låga utsläpp av växthusgaser och ska minska utsläppen av växthusgaser i den takt som behövs för en globalt hållbar utveckling. Långsiktig styrning och uppföljning behövs. Därför ska ett klimatpolitiskt ramverk inrättas med etappmål för 2030 och 2040, med tydliga mål för sektorerna, bl.a. transporter, jordbruk och bostäder, och med en årlig redovisning av framstegen till riksdagen. Under mandatperioden ska växthusgasutsläppen i Sverige tydligt minska. Stimulanser och ekonomiska styrmedel ska användas för att ställa om Sverige. Miljöskatternas styrande effekt ska öka. Regeringen avser att i samband med kontrollstation 2015, som ligger fast, återkomma till frågan om hur ytterligare åtgärder kan bidra till att sänka de svenska utsläppen av växthusgaser.

Enligt tilläggsdirektivet till Miljömålsberedningen (dir. 2014:165) ska beredningen föreslå ett klimatpolitiskt ramverk som reglerar mål och uppföljning. Beredningen ska även utveckla en strategi med styrmedel och åtgärder för en samlad och långsiktig klimatpolitik. Beredningen ska belysa för- och nackdelar med en klimatlag och om lämpligt föreslå hur en sådan bör utformas. Beredningen ska bl.a. föreslå ett definierat miljö kvalitetsmål för Sveriges minskning av nationella utsläpp av växthusgaser till 2050 med en ungefärlig utsläppsbana och med de mål i övrigt som beredningen finner lämpligt. Uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2016.

I regeringens strategi för ett framgångsrikt klimatmöte i Paris 2015 (den 10 mars 2015) drar regeringen upp linjerna för det nationella klimatarbetet. Sverige ska bl.a. skärpa den nationella klimatpolitiken och minska utsläppen i den takt som behövs för att bidra till en globalt hållbar utveckling som håller

den globala temperaturökningen så långt som möjligt under två grader. Regeringen ska identifiera ytterligare åtgärder som kan minska utsläppen till 2020, för att nå etappmålet om att minska utsläppen med 40 procent till 2020 jämfört med 1990 för de verksamheter som inte omfattas av EU:s utsläppshandel. Regeringen ska även arbeta med att etablera ett klimatpolitiskt ramverk. Visionen om att Sverige 2050 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären är en viktig utgångspunkt. Strategin slår även fast att Sverige ska vara ett föregångsland och dela med sig av sin erfarenhet av att agera tidigt i klimatfrågan. Sverige ska även stödja andra länder när de utformar sin klimatpolitik. Främjande av svensk miljöteknik är också viktigt. Sverige ska även ta del av andra länders och aktörers arbete i syfte att utveckla den svenska klimatpolitiken. Regeringen ska stärka dialogen och samarbetet med externa aktörer, t.ex. civilsamhället, näringslivet, regionerna och kommunerna.

I vårändringsbudgeten för 2015 (prop. 2014/15:99) föreslår regeringen ett lokalt klimatinvesteringsstöd på 125 miljoner kronor under 2015 (utg.omr. 20 anslaget 1:18) och därefter 600 miljoner kronor per år under 2016, 2017 och 2018. Stödet ska gå till klimatinvesteringar i kommuner och regioner. Tidigare investeringsstöd har gett tydliga resultat genom att bidra till utvecklingen av miljöteknik och gröna innovationer. Utsläppsminskningar i storleksordningen 0,6 miljoner ton koldioxid per år beräknas ha uppnåtts genom stödet. Projekt som kan finansieras är exempelvis ökad kollektivtrafik och cykling, laddinfrastruktur för elfordon, utbyggnad av fjärrvärme, biogasanläggningar och andra innovativa tekniska lösningar. Regeringen vill också öka det existerande stödet till metangasreducering med 30 miljoner kronor per år under 2016–2019. Det är ett pilotprojekt som handlar om att göra om metangas från bl.a. gödsel till el, värme och fordonsbränsle. Metangasreducering ger dubbla miljöfördelar, dels genom minskade utsläpp av växthusgaser, dels genom produktion av förnybar energi som kan ersätta fossil energi.

När det gäller frågan om hur man ska ta hänsyn till utsläppskrediter via CDM och JI när det nationella målet till 2020 för klimatutsläpp ska uppnås har regeringen bl.a. i 2015 års ekonomiska vårproposition (prop. 2014/15:100) anfört att regeringens ambition är att i ökad utsträckning genom nationella insatser nå etappmålet.

I ett svar på interpellation 2014/15:123 (debatt den 27 november 2014, 7 §) anförde klimat- och miljöminister Åsa Romson bl.a. att riksdagen vid behandlingen av den klimatpolitiska propositionen (prop. 2008/09:162) har bedömt att en tredjedel av utsläppsminskningarna, när det gäller målet om 40 procent, kan ske genom flexibla mekanismer, inklusive internationella krediter. Regeringens grundläggande princip är dock enligt ministern att klimatmål ska nås genom inhemska utsläppsminskningar.

Klimatekonomi

Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet har Sverige, tillsammans med några andra länder, tagit initiativ till ett betydande internationellt projekt (The New Climate Economy) för att kartlägga klimatarbetets ekonomiska dimensioner. Till projektet har knutits åtta ledande forskningsinstitut och en internationell kommission (The Global Commission on the Economy and Climate) bestående av inflytelserika och namnkunniga personer inom politik, forskning och näringsliv. The New Climate Economy har kommit med en första rapport (Better Growth Better Climate) som fått ett stort internationellt genomslag. Det internationella forskningsprojektet visar i sin första rapport att man kan förstärka ekonomin genom att satsa på klimatåtgärder. Rätt utformade leder också åtgärderna till stora fördelar för samhället vad gäller energisäkerhet, förbättrad luftkvalitet, hälsa och livskvalitet i stort. Rapporten har rönt stor uppmärksamhet sedan den lanserades internationellt och spelar nu en viktig roll för att sprida kunskap och erfarenheter om klimatåtgärder. Därigenom påverkar projektet diskussionen inför ett nytt globalt klimatavtal i Paris i december 2015.

Den 5 mars 2015 deltog klimat- och miljöminister Åsa Romson, tillsammans med ministern för strategi- och framtidsfrågor Kristina Persson, i ett samtal om rapporten The New Climate Economy – Better Growth Better Climate. Ministrarna anförde att det synsätt som framförs i rapporten kommer att förankras i regeringens arbete. Det framgår även av budgetpropositionen att regeringen avser att använda resultaten från utvärderingen i det nationella arbetet och vid konsekvensbedömningar (prop. 2014/15:1 utg.omr. 20). Rapporten framhålls också i regeringens strategi för ett framgångsrikt klimatmöte i Paris 2015 (2015-03-10), delmål 3, under rubriken Globalt klimatavtal m.m.

Effekterna av svensk klimatpolitik

I Miljömyndighetsutredningens slutbetänkande Vågar till ett effektivare miljöarbete (SOU 2015:43) presenteras en forskningsöversikt över miljöpolitikens organisering. Utredningen hänvisar bl.a. till OECD:s granskning av Sveriges miljöpolitik: Sverige 2014 – utvärdering och rekommendationer. Enligt OECD:s genomgång och bedömning av olika länders miljöpolitik är Sverige en föregångare inom många områden inom miljöpolitiken. OECD anför att Sveriges långvariga engagemang för miljön har avsevärt minskat utsläppen av växthusgaser, luftföroreningar och kväveläckage.

Regeringen anför i tilläggsdirektiven till Miljömålsberedningen (M 2010:04) – förslag till klimatpolitiskt ramverk (dir. 2014:165) att Sverige ska vara ledande i omställningen till ett samhälle med mycket låga utsläpp av växthusgaser och ska minska utsläppen av växthusgaser i den takt som behövs för en globalt hållbar utveckling. Klimatet möts enligt regeringen bäst genom effektiva styrmedel som bidrar till både teknikutveckling och ett

förändrat beteende. Beredningen ska föreslå ett klimatpolitiskt ramverk som reglerar mål och uppföljning. Därtill ska beredningen utveckla en strategi som innehåller styrmedel och åtgärder för en samlad och långsiktig klimatpolitik. Ramverket ska skapa förutsättningar för en transparent och kraftfull styrning och uppföljning av arbetet för att nå klimatmålen på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. I arbetet bör enligt direktiven särskild hänsyn tas till samhällsekonomisk effektivitet, konflikter och synergieffekter med andra miljökvalitetsmål och mål inom andra politikområden, liksom möjliga konflikter och synergier mellan åtgärder för utsläppsminskning och åtgärder för anpassning till klimatförändringar. Hänsyn ska tas till förutsättningarna inom olika sektorer. Vid utformningen av förslagen ska hänsyn tas till riskerna för koldioxidläckage där det är relevant, och till möjligheten att hantera de riskerna och till effekter på sektorer och regioner.

Klimatpolitiskt ramverk m.m.

Klimat- och miljöminister Åsa Romson har i sitt svar på fråga 2014/2015:365 den 8 april 2015 anfört att Miljömålsberedningens uppgift är att föreslå hur miljökvalitetsmålen ska nås genom politiskt förankrade förslag till strategier med etappmål, styrmedel och åtgärder, som en grund för regeringens miljöpolitik. Syftet med den parlamentariska beredningen är att ta fram politiskt förankrade betänkanden som underlag för regeringens framtida beslut och propositioner. När det gäller Miljömålsrådet, som inrättades vid årsskiftet, är uppgiften enligt miljöministern en annan. Här handlar det om att stärka myndigheterna i genomförandet av miljöpolitiken inom deras olika verksamhetsområden och mandat. Miljömålsrådet består av myndighetscheferna vid de myndigheter som är strategiskt viktiga för att nå miljömålen. Syftet är driva på och öka takten i myndigheternas arbete för att nå miljökvalitetsmålen och generationsmålet, inom ramen för deras verksamhetsansvar. Vidare anförde ministern att regeringen har format en analysgrupp för Grön omställning som består av ett tiotal experter med hög kompetens från olika delar av samhället. Gruppen ska redovisa en delrapport före den 1 februari 2016. Enligt ministern fyller de tre organen – Miljömålsberedningen, Miljömålsrådet och Analysgruppen för grön omställning – olika behov för regeringens samlade politik. Alla dessa konstellationer har dessutom i uppdrag att samverka med varandra. Det är enligt ministern en stor och grundläggande samhällsuppgift vi står inför och regeringen har valt att engagera många kompetenta människor. Regeringen kommer att lägga stor vikt vid att söka nå en bred politisk förankring och debatt där den parlamentariska Miljömålsberedningen är central.

Koldioxidransonering

Utskottet har tidigare uttalat sig om att utreda ett system med individuella utsläppsrätter (bet. 2011/12:MJU25). Utskottet pekade då på att den svenska klimatstrategin lägger stark tonvikt vid generella ekonomiska styrmedel som

koldioxidskatt och utsläppshandel. Vidare anförde utskottet att syftet med styrmedlen är att uppnå ett pris på koldioxid som ska avspeglas i priset på varorna. Ett system med individuella utsläppsrätter skulle kräva uppgifter om hur stora växthusgasutsläpp alla varor orsakar. Dessutom skulle enligt utskottet ett sådant system leda till en mycket stor administrativ börda. Utskottet hänvisade vidare till det arbete som bedrivs för att de globala klimatförhandlingarna ska leda till ett globalt, rättsligt bindande ramverk som innebär att världens länder tar på sig tydliga utsläppsåtaganden. På detta sätt skulle enligt utskottet ett globalt pris på koldioxid skapas.

Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet planeras för närvarande ingen utredning om koldioxidransonering inom Regeringskansliet.

Påverkan från livsmedel m.m.

I budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg. omr. 23) anför regeringen att Sverige har goda förutsättningar att bli ett globalt föregångsland med bättre miljö och snabbt minskande utsläpp av växthusgaser, samtidigt som en stabil ekonomi bibehålls. En långsiktigt hållbar livsmedelsproduktion kräver att naturresurserna brukas på ett ansvarsfullt sätt. En ansvarsfull jordbruks-, skogs- och fiskeripolitik är avgörande i arbetet med att nå de nationella miljö kvalitetsmålen, liksom för Sveriges åtaganden i miljöarbetet gentemot EU. Genom ett aktivt jordbruk bevaras ett öppet odlingslandskap och den biologiska mångfalden, vilket stärker ekosystemens förmåga att leverera ekosystemtjänster. Det finns dock utmaningar i att balansera de gröna näringarnas miljöpåverkan och deras centrala roll som livsmedels- och skogsråvaruproducenter. Ett viktigt verktyg för att hantera utmaningarna är bl.a. landsbygdsprogrammet. Världen står inför förändringar av klimatet. För de gröna näringarna kommer det att innebära en anpassning till delvis nya betingelser som kommer att variera inom landet beroende på hur temperaturen och nederbördsmonstren förändras. Det innebär också utmaningar i att minska de gröna näringarnas klimatpåverkan, t.ex. genom minskad användning av fossil energi och minskade utsläpp av växthusgaser. Sverige ska vara en aktiv och ledande förebild i arbetet med att uppnå en bioekonomi med ett konkurrenskraftigt och hållbart jord- och skogsbruk. Därigenom kan miljöpåverkan minska nationellt och globalt samt nya jobb skapas i både stads- och landsbygdsregioner.

I Naturvårdsverkets rapport från 2014 Förslag till åtgärder för en mer hållbar konsumtion (NV-00685-14) anfördes att livsmedelsproduktionen påverkar miljön både på ett negativt och ett positivt sätt. Exempelvis sker påverkan genom bidrag till övergödning, utsläpp av växthusgaser och utarmning av resurser. Ängs- och hagmarker bidrar dock till ett rikt växt- och djurliv. Andra aspekter som påverkas av vår konsumtion av främst importerade livsmedel är vattenanvändning, arbetsmiljö och hälsa, samt risken för antibiotikaresistens. Dagens livsmedelskonsumtion har beräknats medföra växthusgasutsläpp på drygt två ton koldioxidekvivalenter per svensk och år.

Utsläpp inom jordbruk, livsmedelsindustri och godstransporter ingår i denna beräkning, men inte hushållens tillagning och inköpsresor. Två viktiga orsaker till livsmedelskonsumtionens klimatpåverkan är matsvinn och en ökande köttkonsumtion. Klimatpåverkan av dagens kost domineras av animaliska livsmedel som kött och mejeriprodukter. I de flesta kulturer uppskattas kött och med ökande inkomster stiger köttkonsumtionen, ett fenomen som varit mycket tydligt i Sverige under de senaste decennierna. En stor del av den mat vi äter, omkring 40 procent, är importerad och för kött är andelen i flera fall ännu större. Därför är utformningen av styrmedel inom detta område komplex.

Naturvårdsverket föreslår i rapporten en översyn av om det går att öka de miljöanpassade inslagen i skattesystemet inom livsmedelsområdet, så att skatterna styr mot en hållbar konsumtion av mat. Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet är den frågan under beredning i Regeringskansliet.

I Jordbruksverkets rapport Hållbar köttkonsumtion. Vad är det? Hur når vi dit? (rapport 2013:1) anför bl.a. att man i västvärlden bör äta mindre kött främst med hänsyn till att köttproduktion är resurskrävande och orsakar höga växthusgasutsläpp. Vi bör också välja det kött vi äter med omsorg. Det räcker troligen inte med frivilliga åtgärder för att nå klimat- och miljömålen, utan de behöver kompletteras med offentliga styrmedel. Administrativa styrmedel i form av tvingande regler samt ekonomiska styrmedel som miljöskatter och subventioner är möjliga alternativ, men bör i första hand införas på EU-nivå. Dessa styrmedel kan kompletteras med information och utbildning samt satsningar på forskning och utveckling. Svensk köttproduktion ligger relativt bra till i flera hållbarhetsperspektiv, exempelvis antibiotikaanvändning och djurvälstånd, men i såväl Sverige som övriga världen behövs åtgärder för att stimulera producenterna att använda mer hållbara produktionsmetoder. Av rapporten framgår även att köttproduktion inte bara har negativ miljöpåverkan. Det behövs betande djur för att bevara naturbetesmarkerna, som är värdefulla för den biologiska mångfalden och landskapsbilden. För alla djurslag har det också betydelse hur djuren föds upp. Långsam uppfödning utomhus innebär i många fall större utsläpp än intensiv produktion inomhus. Här finns emellertid en målkonflikt mellan klimatpåverkan och andra hållbarhetsaspekter, exempelvis djurskyddet, vilket gör att det är svårt att generalisera och säga att en högproduktiv produktion alltid är bra.

Miljö- och energidepartementet har hänvisat till att styrmedel för att nå klimatmålen behandlas i tilläggsdirektiven till Miljömålsberedningen (M 2010:04) – förslag till klimatpolitiskt ramverk (kommittédirektiv 2014:165) och den planerade redovisningen av kontrollstation 2015 som ska ske under hösten 2015.

När det gäller en skrotningspremie för kylskåp tas frågan om energieffektivisering upp i budgetpropositionen (prop. 2014/15:1 utg.omr. 21). Regeringen anför att en effektivisering av användningen av energi är ett viktigt medel för att minska belastningen på klimatet, miljön och hälsan. Regeringen bedömer att en stärkt konsumentroll är viktig också för en energieffektivisering. En grund i den inriktningen är den kommunala energi-

och klimatrådgivningen, som syftar till att ge oberoende råd inom området. Rådgivningen har utvärderats och regeringen avser att vidta åtgärder för att utveckla den. Den offentliga sektorn bör leda utvecklingen mot mer energieffektiva varor, byggnader och tjänster, samt åstadkomma förändringar av medborgarnas och företagens beteende när det gäller en effektiv energianvändning.

För kylskåp gäller producentansvar enligt förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning. Det innebär att de som tillverkar eller importerar elutrustning till Sverige har ansvar för insamling och omhändertagande.

Tillståndsprövningar m.m.

Utskottet har tidigare utförligt redogjort för de flertalet åtgärder som har vidtagits för att förenkla och samordna miljöprövningen och korta handläggningstiderna (se bet. 2012/13:MJU15). Utskottet redogjorde även för EU:s reformarbete vilket resulterade i att IPPC-direktivet och sex befintliga sektorsdirektiv som rör industriverksamhet och energiproduktion omarbetades till ett enda direktiv om industriutsläpp (Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp, förkortat IED-direktivet). De lagändringar som behövs för att genomföra direktivet har beslutats genom att proposition 2012/13:35 Nya regler för industriutsläpp har antagits av riksdagen (bet. 2012/13:MJU5, rskr. 2012/13:101). Utskottet redogjorde för det uppdrag som lämnades den 25 oktober 2012 åt Länsstyrelsen i Västerbottens län att utveckla och använda metoder, mätningar och samverkansformer för att främja en effektivare miljötillståndprocess med bibehållen rättssäkerhet. Utskottet hade även fått information om att man inom Regeringskansliet höll på att ta fram ett förslag till nya bestämmelser i miljöbalken om miljökonsekvensbeskrivningar (se bet. 2011/12:MJU11). En promemoria hade utarbetats inom Miljödepartementet med förslag till ett helt nytt 6 kap. miljöbalken och en miljökonsekvensförordning. Det framgick att kommissionen den 26 oktober 2012 hade lämnat ett förslag till ändring av det s.k. miljökonsekvensbeskrivningsdirektivet, eller MKB-direktivet (förslag om ändring i direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, KOM(2012) 628, 2012/13:FPM27). Förslaget syftar till att skärpa bestämmelserna om miljökonsekvensbedömningens kvalitet, att förbättra samstämmigheten med annan EU-lagstiftning och internationell rätt samt att förenkla procedurerna.

Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet har ett nytt MKB-direktiv nu antagits (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU av den 16 april 2014 om ändring av direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt). Arbetet med ändringar i 6 kap. miljöbalken kommer att samordnas med arbetet att genomföra det nya MKB-direktivet, som ska vara genomfört 2017.

Enligt regleringsbrevet för länsstyrelserna för budgetåret 2015 (uppdrag 60) ska länsstyrelserna redovisa hanteringen av tillståndsärenden vid länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer och vilka åtgärder som vidtagits under året för att effektivisera hanteringen. Länsstyrelserna ska redovisa och kommentera handläggningstiden för fullständiga prövningar av miljöfarlig verksamhet i ärenden som avgjorts under 2013, 2014 och 2015. Redovisningen ska avse den totala handläggningstiden samt hur länsstyrelsen i procent uppfyllt regeringens målsättning att ett ärende ska beslutas inom sex månader från det att en fullständig ansökan lämnats in.

Det ovannämnda uppdraget till Länsstyrelsen i Västerbottens län redovisades till Näringsdepartementet i mars 2015. I rapporten framhålls bl.a. att god kunskap och kompetens bidrar till en snabb och effektiv process. Tillståndsmyndigheterna framför enligt rapporten ofta att om handlingarna i högre grad var kompletta från början skulle handläggningen gå fortare. Väl genomförda samråd pekas ut som en nyckelfaktor för att åstadkomma detta. Både myndigheter och verksamhetsutövare har ett viktigt ansvar för samrådet. Dessutom behöver alla inom systemet ha tillräckliga resurser.

I Miljömyndighetsutredningens slutbetänkande föreslås att en ny myndighet inrättas med huvuduppgift att bevilja tillstånd enligt kap. 9, 11 och 13–15 i miljöbalken. Myndigheten ska enligt förslaget också bedriva tillsyn inom dessa områden samt svara för tillsynsvägledning till kommunerna. Betänkandet är under beredning i Regeringskansliet.

När det gäller lagstiftningen om utsläpp från flygplatser så regleras dessa frågor bl.a. i miljöbalken. Civila flygplatser med en instrumentbana som är längre än 1 200 meter är tillståndspliktiga enligt miljöbalken. Flygplatser av den storleken är s.k. A-verksamheter som tillståndsprövas av mark- och miljödomstolen. En dom som innebär att tillstånd ges till en verksamhet ska i förekommande fall innehålla bestämmelser om bl.a. de villkor om utsläpp, begränsningsvärden och bästa möjliga teknik som behövs för att anpassa tillämpningen av sådana föreskrifter om försiktighetsmått som har meddelats med stöd av miljöbalken, om föreskrifterna medger eller förutsätter en sådan anpassning, eller annars behövs för att hindra eller begränsa skadlig påverkan på grund av föroreningar (22 kap. 25 § 6 miljöbalken). Under vissa omständigheter kan större flygplatser bli föremål för regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken. I sådana fall får regeringen besluta om särskilda villkor för att tillgodose allmänna intressen.

Det villkor som begränsar utsläppen av koldioxid och kväveoxider (det s.k. utsläppstaket) vid Arlanda flygplats har prövats av Högsta domstolen. Villkoret omfattas av regeringens beslut för Luftfartsverket att utvidga verksamheten på flygplatsen med en tredje bana. Beslutet är taget enligt 4 kap. lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser m.m. Högsta domstolen konstaterade att det saknades grund för att med stöd av 24 kap. 8 § miljöbalken ändra eller mildra det aktuella villkoret för Arlanda flygplats.

Det kan nämnas att mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt den 27 november 2013 gav ett nytt miljötillstånd för hela verksamheten på Stockholm

Arlanda Airport. Swedavia överklagade 10 av totalt 36 miljövillkor i det nya tillståndet för främst buller och flygvägsvillkor. Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt tog upp de överklagade villkoren för prövning och meddelade den 21 november 2014 nya villkor för flygvägar och buller på Stockholm Arlanda Airport. De nya villkoren medger att dagens inflygningar i högtrafik till flygplatsens bana 3 kan fortsätta även efter den 1 januari 2018. Vissa av villkoren för bl.a. buller är överklagade till Högsta domstolen, som ännu inte meddelat någon dom. När det gäller villkoret om Arlandas s.k. utsläppstak som bl.a. inkluderade marktransporter gav mark- och miljödomstolen i sin dom 2013 Swedavia möjlighet att i stället arbeta med utsläpp genom att det tidigare utsläppstaket för koldioxid ersattes med en handlingsplan. Villkoret innebär att Swedavia ska upprätta en handlingsplan för minskade utsläpp till luft av koldioxid, kväveoxider (NO_x) och partiklar (PM₁₀) vid Stockholm Arlanda Airport och verka för att vidta de åtgärder som beskrivs i handlingsplanen. Åtgärderna ska omfatta den av Swedavias egna verksamhet som bolaget har direkt rådighet över samt verksamhet som innebär ett samarbete med andra aktörer på och kring flygplatsen som Swedavia inte har direkt rådighet över, t.ex. marktransporter eller flygtrafiken.

Kontrollstation för klimat- och energipolitiken

Enligt propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Klimat (prop. 2008/09:162) ska en kontrollstation genomföras 2015 i syfte att analysera den faktiska utvecklingen av energibalans och kostnader samt klimatpåverkan i förhållande till målen, liksom kunskapsläget vad gäller klimatförändringar. Kontrollstationen gäller enligt propositionen inte politikens grundläggande inriktning men kan komma att leda till justeringar av styrmiddel och instrument.

Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet ska framstegen mot de mål som riksdagen fastställt för energi och klimat till 2020 utvärderas. Därför har regeringen aviserat en kontrollstation under 2015. Den 1 oktober 2014 överlämnade Energimyndigheten och Naturvårdsverket sitt underlag till kontrollstationen. Myndigheternas rapport visar att tre av de fyra klimat- och energipolitiska målen kommer att nås till 2020. Rapporten presenterar även analyser av möjliga styrmedelsförändringar som krävs för att nå målet om en effektivare energianvändning. Underlaget innehåller utvärderingar av de styrmedel som styr mot de fyra målen och myndigheterna konstaterar att det finns behov av fler styrmedelsutvärderingar. Enligt Regeringskansliet planerar regeringen att redovisa kontrollstation 2015 till riksdagen under hösten 2015.

Miljömålsberedningen har övertagit det uppdrag som tidigare lämnades till Utredningen om klimatfärdplan 2050 (M 2014:03) med de förändringar och kompletteringar som anges i tilläggsdirektiven (dir. 2014:165) om förslag till klimatpolitiskt ramverk. Uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2016.

Nationell klimatanpassning

I rapporten Underlag till kontrollstation 2015 för anpassning till ett förändrat klimat (mars 2015) presenterade SMHI ett förslag om hur den svenska klimatanpassningen kan bedrivas i framtiden. På uppdrag av regeringen har SMHI i samverkan med flera myndigheter och andra aktörer kartlagt vad som har gjorts sedan Klimat- och sårbarhetsutredningen redovisades sitt uppdrag 2007 (SOU 2007:60). SMHI:s uppdrag har inneburit att sammanställa kunskap om nuvarande och framtida risker och konsekvenser för samhället av ett förändrat klimat. Utredningen har beskrivit vilka behov som finns och lämnat förslag på åtgärder för anpassning av olika delar av samhället. I SMHI:s rapport framhålls bl.a. vikten av att tydliggöra roller och ansvar i samhället, att tillgängliggöra den kunskap som finns och att anpassa lagar och regelverk. SMHI:s rapport är under beredning i Regeringskansliet.

I budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 20) tar regeringen upp klimatanpassningsarbetet i Sverige. Enligt regeringen syns redan klimateffekterna, och det blir allt viktigare att minska sårbarheten för konsekvenserna av ett förändrat klimat. Kunskap om klimatanpassning ska vara väl spridd och nödvändig klimatanpassning ska vara en integrerad del i beslutsprocesser i hela samhället. Regeringen vill stärka förutsättningarna för att anpassa samhället till ett förändrat klimat genom utökade satsningar. Regeringen avser ta initiativ till att ansvaret för klimatanpassningsinsatser förtydligas och att lagstiftning med betydelse för klimatanpassningsområdet och ansvarsfördelningen inom den offentliga sektorn och mellan denna och privata aktörer ses över. För att skapa goda förutsättningar för anpassningsåtgärder krävs insatser dels på en övergripande nivå, dels på regional och kommunal nivå, bl.a. i den kommunala samhällsbyggnads- och planprocessen. Regeringen avser enligt budgetpropositionen att återkomma till riksdagen i samband med kontrollstation 2015 om hur klimatanpassningsarbetet långsiktigt bör utvecklas.

Utskottets ställningstagande

Nationella utsläppsmål

Utskottet kan konstatera att regeringen bl.a. i sin strategi för ett framgångsrikt klimatmöte i Paris 2015 anför att Sverige ska skärpa den nationella klimatpolitiken och minska utsläppen i den takt som behövs för att bidra till en globalt hållbar utveckling som håller den globala temperaturökningen så långt som möjligt under två grader. Regeringen ska även identifiera ytterligare åtgärder som kan minska utsläppen till 2020 i syfte att nå etappmålet om att minska utsläppen med 40 procent till 2020 jämfört med 1990 för de verksamheter som inte omfattas av EU:s utsläppshandel. Regeringen ska vidare arbeta med att etablera ett klimatpolitiskt ramverk som reglerar mål och uppföljning och har lämnat ett uppdrag om detta till Miljömålsberedningen. Beredningen ska föreslå ett definierat miljökvalitetsmål för Sveriges

minskning av nationella utsläpp av växthusgaser till 2050 med en ungefärlig utsläppsbana och med de mål i övrigt som beredningen finner lämpligt.

Vidare kan utskottet konstatera att regeringen i olika sammanhang har framfört att ambitionen är att i ökad utsträckning genom nationella insatser nå etappmålet till 2020.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att motionerna 2014/15:136 (V) yrkandena 3 och 4 och 2014/15:3064 (V) yrkande 2 bör lämnas utan vidare åtgärd.

Klimatekonomi

Det internationella forskningsprojektet New Climate Economy visar i sin första rapport att man kan förstärka ekonomin genom att satsa på klimatåtgärder. Rätt utformade leder också åtgärderna till stora fördelar för samhället vad gäller energisäkerhet, förbättrad luftkvalitet, hälsa och livskvalitet i stort. Som framgår ovan har regeringen anförts att den avser att använda resultaten från utvärderingen i det nationella arbetet och vid konsekvensbedömningar. Utskottet anser därmed att motion 2014/15:2461 (C) yrkande 14 kan lämnas utan vidare åtgärd i den mån den inte är tillgodosedd.

Effekterna av svensk klimatpolitik

Utskottet stöder regeringens uppfattning om att Sverige ska vara ledande i omställningen till ett samhälle med mycket låga utsläpp av växthusgaser och ska minska utsläppen av växthusgaser i den takt som behövs för en globalt hållbar utveckling. Enligt OECD:s genomgång och bedömning av olika länders miljöpolitik är Sverige som nämnts ovan en föregångare inom många områden inom miljöpolitiken. OECD har också kommit fram till att Sveriges långvariga engagemang för miljön avsevärt har minskat utsläppen av växthusgaser, luftföroreningar och kväveläckage.

När det gäller den framtida klimatpolitiken noterar utskottet att Miljömålsberedningen i sitt arbete med förslag till ett klimatpolitiskt ramverk vid utformningen av förslagen enligt direktiven ska ta hänsyn till riskerna för koldioxidläckage där det är relevant, och till möjligheten att hantera sådana risker och till effekter för sektorer och regioner.

Därmed avstyrker utskottet motion 2014/15:2834 (SD) yrkande 2.

Klimatpolitiskt ramverk

Regeringen har inrättat Miljömålsrådet som består av myndighetschefer vid myndigheter som är strategiskt viktiga för att nå miljömålen och har inrättat en analysgrupp för Grön omställning som består av ett tiotal experter. Miljömålsberedningen finns inrättad sedan tidigare. De tre organen fyller olika behov för regeringens samlade politik och har i uppdrag att samverka med varandra. Regeringen har anförts att den kommer att lägga stor vikt vid att söka nå en bred politisk förankring och debatt om klimatpolitiken där den parlamentariska Miljömålsberedningen är central. Utskottet har inget att

invända mot denna ordning och avstyrker därför motion 2014/15:1473 (M) yrkande 4.

Koldioxidransonering

Utskottet kan inledningsvis konstatera att det föreligger skillnader i konsumtionsmönster, och därmed i fråga om utsläpp av växthusgaser, mellan olika grupper i samhället. I Naturvårdsverkets rapport Konsumtionens klimatpåverkan (rapport 5903, november 2008) ges några exempel på sådana skillnader. I rapporten anförts att växthusgasutsläppen tydligt följer hushållens inkomster. Ju högre inkomst i hushållet, desto högre utsläpp. Män orsakar större utsläpp än kvinnor, vilket främst beror på mäns och kvinnors olika resmönster. Män åker mer bil än kvinnor medan kvinnor åker mer kollektivt. Resandet varierar även kraftigt mellan olika livsfaser, och storleken på växthusgasutsläppen varierar därför även med ålder. Förutsättningarna för bl.a. olika uppvärmningssystem och dagliga resor skiljer sig åt mellan tätorter av olika storlek och ren glesbygd. Utskottet har tidigare redovisat uppgifter om skillnader i konsumtion, och därmed i koldioxidutsläpp, mellan olika grupper i samhället (bet. 2013/14: MJU1 s. 15).

Sverige lägger stor vikt vid generella ekonomiska styrmedel som koldioxidskatt och utsläppshandel för att begränsa koldioxidutsläpp. Utskottet bedömer att en koldioxidransonering skulle innebära en stor administrativ börda och finner inte nu några skäl att föreslå att frågan utreds. Mot bakgrund av detta avstyrker utskottet motion 2014/15:136 (V) yrkande 16.

Påverkan från livsmedel m.m.

I de rapporter från Naturvårdsverket och Jordbruksverket som nämns ovan framkommer att man i västvärlden borde äta mindre kött, främst med hänsyn till att köttproduktion är resurskrävande och orsakar höga växthusgasutsläpp. Samtidigt nämns att köttproduktionen inte bara har negativ miljöpåverkan. Betande djur behövs för att bevara naturbetesmarkerna, som är värdefulla för den biologiska mångfalden och för landskapsbilden. Det har också betydelse hur djuren föds upp. Därutöver framgår av rapporterna att svensk köttproduktion ligger relativt bra till i flera hållbarhetsperspektiv. Frågan om utformningen av styrmedel inom detta område är komplex, bl.a. på grund av nämnda faktorer. Miljö- och energidepartementet har hänvisat till att styrmedel för att nå klimatmålen behandlas i Miljömålsberedningens arbete och inom arbetet med den planerade redovisningen av kontrollstation 2015, som ska ske under hösten 2015. I avvaktan på resultatet av pågående arbete bör motion 2014/15:255 (V) yrkandena 3 och 4 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om en premie för att ge konsumenterna incitament att göra sig av med relativt nya kylskåp anser utskottet att det finns andra mer effektiva styrmedel och informationsinsatser som kan användas för att minska hushållens energianvändning och koldioxidutsläpp. Utskottet avstyrker därför motion 2014/15:1683 (MP).

Tillståndsprövningar m.m.

Utskottet vill i likhet med tidigare utskottsuttalanden nämna att industriella verksamheter är betydelsefulla för tillväxt och för att skapa nya jobb, men att sådana verksamheter samtidigt kan ha stor påverkan på människors hälsa och på miljön. Deras miljökonsekvenser har därför även i hög grad samhällsekonomiska konsekvenser. Utskottet konstaterar att det genom miljöbalken har åstadkommits en samlad och integrerad miljöprövning som ger en helhetsbild av alla de olika miljöeffekter som en verksamhet riskerar att medföra. En sådan prövning är nödvändig för att säkerställa att skyddet för såväl människors hälsa som miljön upprätthålls. Prövningen enligt miljöbalken inbegriper också de EU-krav som ställs på miljöprövningen. Enligt utskottets mening sker det en ständig utveckling av miljölagstiftningen, bl.a. genom det arbete som bedrivs inom EU. Utskottet vill även peka på genomförda och planerade förenklingar och effektivisering av miljöprövningarna. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2014/15:1762 (M) och 2014/15:282 (M).

Kontrollstation för klimat- och energipolitiken

Framstegen mot de mål som riksdagen har fastställt inom energi- och klimatområdena till 2020 ska utvärderas. Därför har regeringen aviserat att en kontrollstation ska genomföras under 2015. Regeringen planerar att redovisa kontrollstationen till riksdagen under hösten 2015. Motion 2014/15:2981 (C, M, FP, KD) yrkande 2 är därmed tillgodosedd och bör lämnas utan vidare åtgärd.

Nationell klimatanpassning

Som regeringen anför i budgetpropositionen blir det allt viktigare att minska sårbarheten för konsekvenserna av ett förändrat klimat. Kunskap om klimatanpassning ska vara väl spridd. Nödvändig klimatanpassning bör beaktas i planerings- och beslutsprocesser i hela samhället. Utskottet noterar att SMHI under våren har lämnat rapporten Underlag till kontrollstation 2015 för anpassning till ett förändrat klimat, och att regeringen avser att återkomma till riksdagen i samband med kontrollstation 2015 om hur klimatanpassningsarbetet långsiktigt bör utvecklas. I avvaktan på detta arbete bör motionerna 2014/15:2525 (MP) yrkandena 1 och 7 och 2014/15:2834 (SD) yrkande 14 lämnas utan vidare åtgärd.

Bränslen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om småskalig biogasproduktion, biogasproduktion med hjälp av alger och tång, brytning av torv och biokolteknik.

Jämför reservationerna 21 (M), 22 (SD), 23 (SD) och 24 (SD).

Motionerna

Enligt motion 2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 4 bör en omprövning ske av regelverket för små biogasproducenter som använder stallgödsel som substrat, när det gäller begränsningen att endast tre parter kan samverka om en röttningsanläggning. I yrkande 5 i motionen anförs att en omprövning av regelverket bör ske för att kunna ta emot andra substrat än stallgödsel, t.ex. matrester, för biogasproduktion utan hygienisering.

Enligt motion 2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 8 bör lagstiftningen om vad som får rötas till biogas ses över. Ett alternativ för att minska slaktavfallskostnader för vilthanteringsanläggningar är att se över lagstiftningen om vad som får rötas till biogas.

Enligt motion 2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 6 bör en utredning tillsättas om att framställa biogas och gödningsprodukter av alger och tång.

Enligt motion 2014/15:2765 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 1 bör man utreda möjligheten att klassa torv som förnybar energi. Enligt yrkande 2 i samma motion bör man utreda en ökad brytning av torv. En reducerad import och användning av andra bränslen genom torveldning vore eftersträvänsvärt eftersom torvskörd och eldning inte gör någon större skada på miljön.

Enligt motion 2014/15:1652 av Jan Lindholm och Stefan Nilsson (båda MP) yrkande 1 bör mängden klimatpåverkande gaser av humant ursprung i atmosfären minskas och en omfattande biokolanvändning bör komma i gång så snart som möjligt. Sveriges klimatpolitik bör snarast införa detta som ett viktigt komplement till utsläppsreduktion. I yrkande 2 anförs att biologisk produktionsförmåga bör värnas men att den snabbt ökande halten av växthusgaser i atmosfären visar att naturen inte på egen hand klarar av att hantera det tekniska samhällets belastning. Enligt yrkande 3 i motionen bör behovet av fortsatt forskning och utveckling av frågor kring biokolteknik utredas. Mer kunskap om den praktiska användningen av biokol i jordbruket borde upparbetas.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

När det gäller regelförenklingar för biogasproduktion har utskottet tidigare behandlat den frågan (bet. 2012/13:MJU11). Utskottet påpekade då att det inte

finns någon begränsning vad gäller antalet parter som kan samverka om en rötningsanläggning. Det finns däremot undantag från krav på hygienisering av naturgödsel om endast ett fåtal gårdar är inblandade. Enligt uppgifter från Jordbruksverket görs en bedömning i varje enskilt fall. För en anläggning som tar gödsel från flera gårdar bör normalt grundkravet på hygienisering fortsatt gälla, enligt verket. Anledningen är att gödseln då samlas in till, respektive sprids ut från, en gemensam punkt, nämligen biogasanläggningen, vilket skulle kunna innebära en ökad risk för smittspridning.

Enligt uppgifter från Jordbruksverket är det EU-regler som ligger till grund för dessa bedömningar. Det är fortfarande så att det inte finns någon begränsning vad gäller antalet parter som kan samverka om en rötningsanläggning. Användning av matavfall i anläggningen kräver hygienisering.

När det gäller vad som får rötas till biogas uttalade utskottet i betänkande 2014/15: MJU8 att omhändertagandet av animaliska biprodukter, t.ex. slaktavfall, regleras genom den s.k. ABP-förordningen – Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel. Förordningen kompletteras av Statens jordbruksverks föreskrift (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur. Denna har nyligen uppdaterats genom föreskriften SJVFS 2014:43, som trädde i kraft den 1 februari 2015. Syftet med reglerna är att förhindra spridning av smittsamma sjukdomar till människor och djur. I dagsläget finns det ett stort antal biogasanläggningar som rötar slaktbiprodukter och före detta livsmedel eller andra animaliska biprodukter från livsmedelsindustrin, matavfall, och i många fall även naturgödsel. För att säkerställa ett gott smittskydd finns det regler som måste följas när animaliska biprodukter ska rötas. Detta innebär bl.a. att de krav som EU-lagstiftningen ställer på verksamheten måste följas. De flesta typer av animaliska biprodukter måste genomgå någon form av hygienisering eller bearbetning i anslutning till rötningen. Enligt uppgifter från Näringsdepartementet arbetar Jordbruksverket kontinuerligt med förenklingar, vilket bl.a. innebär att ta till vara de möjligheter som EU-lagstiftningen öppnar för.

Utskottet har även behandlat frågan om biogasproduktion med hjälp av tång och alger i tidigare betänkanden (bet. 2013/14: MJU8 och bet. 2014/15: MJU4). Utskottet har bl.a. redovisat att Trelleborgs kommun genom projektet Bucefalos satsar på en fullskalig biogasproduktion baserad på bl.a. alger och tång som samlas upp från kommunens stränder och produktionsvåtmarker. Enligt uppgift från Naturvårdsverket tar tång och alger upp föroreningar som finns i havet. I synnerhet gäller det tungmetaller såsom kadmium. Kadmiumhalten i tång och alger varierar, men kan ofta ligga högre än de gränsvärden som finns för återvinning av näringsämnen på jordbruksmark. Det innebär att halten av kadmium kan vara ett hinder för att på olika sätt utnyttja

tången som gödselmedel. Innan tång läggs på åkermark bör man enligt verket av detta skäl försäkra sig om att halten av bl.a. kadmium är under gällande gränsvärde. På samma sätt behöver man först ta prover på rötresten från produktion av biogas ur tång och alger och vid behov rena den från tungmetaller innan den kan användas som gödselmedel.

När det gäller torvens roll i energisystemet har denna fråga behandlats i en proposition som nyligen lämnats till riksdagen – Ambitionshöjning för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2015 (prop. 2014/15:110). Av propositionen framgår att i Sverige produceras torv för bränsleändamål, jordförbättring och för strö. Utvinningen sker i glesbygden. Torvbruket sysselsätter i dag ca 1 200 personer i Sverige, uppdelade lika mellan energi- och odlingstorssektorn. Produktionen av energitorv har sedan 80-talet varierat mellan 2 och 4 terawattimmar. Torven svarade 2013 för 0,3 procent av Sveriges totala energitillförsel. Förbränning av torv för energiproduktion beräknas ge upphov till utsläpp av ungefär 700 kiloton koldioxid, vilket motsvarar drygt 1 procent av de svenska växthusgasutsläppen. Myrar är den våtmarkstyp som sedan den senaste nedisningen lagrat kol i form av torv till ibland åtskilliga meter tjocka torvlager. Denna inbindning av kol pågår fortfarande i de flesta orörda myrar. Torrlagda myrar, exempelvis genom dikning, förlorar den kolbindande förmågan varför restaurering av sådana är lämpliga från både klimatsynpunkt som för biologisk mångfald och olika typer av ekosystemtjänster. Torveldningens samlade klimatpåverkan beror även på hur torvmarkens möjlighet att binda respektive avge växthusgaser påverkas av hur och var torven utvinns. Mängden växthusgaser som tas upp eller avgår från torvmarken beror på bl.a. på vilken typ av myr det är frågan om, vattenförhållanden samt vegetation och näringstillgång.

Regeringen gör i propositionen bedömningen att det är viktigt att se till den samlade klimateffekten av torvanvändningen. Kunskapen om den samlade klimateffekten av brytning vid olika platser behöver dock öka. Den största delen av energitorven används i dag i ett fåtal kraftvärmeanläggningar (produktion av el och värme). Torvanvändningen i rena fjärrvärmeanläggningar har successivt minskat och utgör i dag endast en liten del av den totala fjärrvärmeproduktionen. Det finns också några större industrier som är torvanvändare. I dag är det väldigt få anläggningar som endast använder torv. I nya pannor blir andelen torv allt mindre. Av lagen (2011:1200) om elcertifikat framgår att torv inte klassificeras som en förnybar energikälla. Elproduktion baserad på torv definieras dock i lagen som förnybar elproduktion. Enligt internationell forskning och FN:s klimatpanel IPCC är torv ett bränsle som närmast kan jämföras med kol vad avser klimatpåverkan vid förbränning (se kap. 1 i Volym 2 Energi, s. 1.15 [footnot 5] 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories).

I propositionen bedömer regeringen att förutsättningarna för torvanvändning för elproduktionsändamål inom ramen för elcertifikatssystemet inte bör ändras i dagsläget. Torvbaserad elproduktion är

därmed även i fortsättningen berättigad till tilldelning av elcertifikat. Regeringen avser dock att noga följa utvecklingen och närmare analysera torvanvändningens fortsatta roll i elcertifikatsystemet, bl.a. utifrån torvanvändningens samlade klimat- och miljöpåverkan och med utgångspunkt i att torvanvändning för elproduktion inom elcertifikatsystemet inte bör öka jämfört med dagens nivå. Regeringen avser att återkomma i frågan i samband med nästa kontrollstation för elcertifikatsystemet 2017.

Utskottet har utförligt behandlat frågan om biokol i betänkande 2009/10:MJU1. Utskottet har även behandlat frågan i betänkande 2010/11:MJU12 och anförde då att det inte är rimligt att stödja en storskalig produktion av biokol för nedbrukning i svensk åkerjord och att det inte vore rimligt att bygga om dagens kraftvärmeverk till pyrolysugnar.

Utskottet har fått uppgifter om att det inom Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) Institutionen för energi och teknik pågår ett projekt: Biokol och småjordbruk i Kenya – förbättrad användning av resurser på gårdsnivå för energi, grödor och mark. Projektet startade 2013 och pågår t.o.m. 2016. Enligt SLU har biokol som tillsätts till odlingsmark fått stor uppmärksamhet på senare år eftersom detta gör det möjligt att långsiktigt lagra in kol och därigenom minska växthuseffekten. Projektet genomförs av en mångvetenskaplig forskargrupp med deltagare från flera institutioner inom och utanför SLU.

Utskottets ställningstagande

När det gäller förenklade regler för biogasproduktion konstaterar utskottet att EU-regler inom området är styrande. Utskottet har dock fått uppgifter om att Jordbruksverket kontinuerligt arbetar med sådana regelförenklingar som är möjliga inom denna ram. Mot den bakgrunden avstyrks motionerna 2014/15:1093 (SD) yrkandena 4 och 5 och 2014/15:2977 (M) yrkande 8.

Utskottet har tidigare behandlat motioner om biogasframställning med hjälp av alger och tång och redogjort för de projekt som pågår och den problematik som finns, bl.a. vad gäller innehållet av tungmetaller. Utskottet ser inte något skäl att nu utreda frågan och avstyrker därmed motion 2014/15:1093 (SD) yrkande 6.

Regeringen anför i proposition 2014/15:110 att förutsättningarna för torvanvändning för elproduktionsändamål inom ramen för elcertifikatsystemet i dagsläget inte bör ändras. Torvbaserad elproduktion är därmed även i fortsättningen berättigad till tilldelning av elcertifikat. Utskottet välkomnar att regeringen avser att noga följa utvecklingen och närmare analysera torvanvändningens fortsatta roll i elcertifikatsystemet, bl.a. utifrån torvanvändningens samlade klimat- och miljöpåverkan och med utgångspunkt i att torvanvändning för elproduktion inom elcertifikatsystemet inte bör öka jämfört med dagens nivå. Regeringen avser att återkomma i frågan i samband med nästa kontrollstation för elcertifikatsystemet 2017. Därmed avstyrks motion 2014/15:2765 (SD) yrkandena 1 och 2.

När det gäller frågan om biokol konstaterar utskottet att viss forskning bedrivs inom området. En omfattande biokolanvändning på det sätt som efterfrågas i motion 2014/15:1652 (MP) yrkandena 1–3 är dock inte aktuell och motionen avstyrks därmed.

Biodrivmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om hållbarhetskriterier för drivmedel, kvotplikt och biodrivmedlens effekter.

Jämför reservationerna 25 (V), 26 (C), och 27 (SD).

Motionerna

Enligt motion 2014/15:847 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkande 1 bör regeringen återkomma ett med lagförslag som leder till en reducering av växthusgaser med minst 60 procent i biodrivmedel i förhållande till de utsläpp som skulle ha skett om fossila bränslen hade använts i stället. Dagens regler för socialt och ekologiskt hållbara drivmedel är otillräckliga. Den låga nivån kan i värsta fall öppna för import eller produktion av biodrivmedel som inte på allvar bidrar till låg klimatpåverkan i den omfattning som är tekniskt och politiskt möjligt. I yrkande 3 anförs att regeringen bör verka för att alla former av fordonsbränslen certifieras utifrån kriterier om en hållbar produktion. Det är enligt motionen inte rimligt att det ska ställas högre krav på biobränslen än på fossila bränslen. Enligt yrkande 2 bör regeringen återkomma till riksdagen med ett förslag till sociala hållbarhetskriterier för biodrivmedel. Sådana kriterier kan t.ex. vara att man lever upp till ILO-konventionens regler, att produktionen inte leder till en sämre tillgång till livsmedel i utvecklingsländer och att markrättigheter respekteras.

I motion 2014/15:1426 av Betty Malmberg (M) yrkande 1 framhålls behovet av att utreda ett nytt kvotpliktssystem för biodrivmedel. Transportsektorn står för en tredjedel av Sveriges koldioxidutsläpp. Hur villkoren för biodrivmedel är utformade spelar stor roll för takten på klimatarbetet i Sverige. Enligt partimotion 2014/15:2461 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 6 bör inblandning av förnybara drivmedel i bensin och diesel främjas. För att skapa rättvisa villkor och premiera de bränslen som är absolut bäst för klimatet bör alla bränslen, både fossila och förnybara, bedömas efter den totala klimatnyttan.

I motion 2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10 anförs att regeringen bör ompröva sin politik för etanol och biodiesel och göra en bredare analys över nyttan med biodrivmedlen. Uppodling av ny mark, vilket är konsekvensen av ökat användande av dessa bränslen, förändrar markanvändningen på ett sätt som genererar en koldioxidskuld som kommer att ta många årtionden att kompensera för.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (förnybartdirektivet) reglerar bl.a. hållbarhetskriterier för bränslen. Reglerna har införts i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen. För att biodrivmedel eller flytande biobränslen ska anses hållbara ska enligt 2 kap. 1 § i lagen användningen av dessa bränslen medföra en minskning av utsläppen av växthusgaser med minst 35 procent i förhållande till de utsläpp som skulle ha skett om fossila bränslen hade använts i stället. Den minskning som ska ske avser de utsläpp som uppstår under produktionskedjan. För att biodrivmedel och flytande biobränslen ska anses som hållbara ska användningen av dessa bränslen fr.o.m. den 1 januari 2017 medföra en minskning av utsläppen av växthusgaser med minst 50 procent i förhållande till de utsläpp som skulle ha skett om fossila bränslen hade använts i stället. För att biodrivmedel och flytande biobränslen som har producerats i anläggningar som togs i drift den 1 januari 2017 eller senare ska anses som hållbara ska användningen av dessa bränslen fr.o.m. den 1 januari 2018 medföra en minskning av utsläppen av växthusgaser med minst 60 procent i förhållande till de utsläpp som skulle ha skett om fossila bränslen hade använts i stället.

När det gäller frågan om att Sverige bör lagstifta om hållbarhetskriterier med högre krav på reducering av växthusgaser än de som anges i förnybartdirektivet kan följande anföras. Utskottet konstaterade i betänkande 2009/10:MJU26 att direktivet inte har utformats som ett minimidirektiv vad gäller hållbarhetskriterierna. Enligt artikel 17.8 i direktivet får inte medlemsstaterna, med avseende på syftena med kriterierna, av andra skäl som rör hållbarhet, vägra att beakta biodrivmedel och flytande biobränslen som erhållits i enlighet med artikeln om hållbarhetskriterier.

I fråga om hållbarhetskriterier för fossila bränslen behandlade utskottet detta i betänkande 2013/14:MJU20 och anförde då bl.a. följande:

I fråga om hållbarhetskriterier för fossila bränslen erinrar utskottet om det som anförts i direktiv 2009/30/EG (om ändring av bränslekvalitetsdirektivet i fråga om bl.a. specifikationer för bensin, diesel och gasoljor och om införande av ett system för hur växthusgasutsläpp ska övervakas och minska). I direktivet framhålls bl.a. följande:

Mot bakgrund av gemenskapens ambitioner att ytterligare minska växthusgasutsläppen och det betydande bidrag som utsläppen från vägtransport utgör i det sammanhanget är det lämpligt att fastställa ett system som ställer krav på bränsleleverantörerna att rapportera växthusgasutsläppen under hela livscykeln för det bränsle som de levererar och att minska utsläppen från och med 2011.

Utskottet konstaterar att kravet på bränsleleverantörerna att rapportera växthusgasutsläppen under hela livscykeln fastställs i artikel 7a i direktivet som antogs 2009. Utskottet noterar vidare att regeringen i propositionen Nya lagar om avgasrening och drivmedel (prop. 2010/11:51) anför att bränslekvalitetsdirektivet har ändrats flera gånger genom åren och att den verkligt genomgripande ändringen skedde med Europaparlamentets och

rådets direktiv 2009/30/EG. Så som konstateras i propositionen genomförs ändringar i bränslekvalitetsdirektivet i svensk rätt med den nya drivmedelslagen. Ändringarna innebär bl.a. att direktivets bestämmelser om redovisning av drivmedels utsläpp av växthusgaser och krav på drivmedelsleverantörer att minska sina utsläpp av växthusgaser införs. De som i egenskap av drivmedelsleverantörer är skyldiga att betala punktskatt ska redovisa de växthusgasutsläpp som de levererade drivmedlen medför under drivmedlens hela livscykel. I propositionen konstateras vidare att arbete pågår inom EU-kommissionen med att fastställa referensvärden och beräkningsmetoder. Miljödepartementet har upplyst utskottet om att kommissionens förslag för att fastställa de nämnda referensvärdena och beräkningsmetoderna i syfte att genomföra de krav på redovisning av växthusgasutsläpp som uppställs i artikel 7a i bränslekvalitetsdirektivet inte har kunnat antas på grund av vissa medlemsstaters motstånd mot detta. Sverige stödde emellertid kommissionens förslag vid omröstningen 2012 och gjorde starka uttalanden för att få regler för beräkningsmetoder på plats eftersom direktivets krav annars inte kan tillämpas. Ett nytt förslag från kommissionen väntas emellertid inom kort. Utskottet välkomnar det fortsatta arbetet med att fastställa referensvärden och beräkningsmetoder för att artikel 7a ska kunna tillämpas och anser liksom departementet att det i dessa sammanhang kan vara lämpligt att hänvisa till krav på minskade utsläpp från fossila bränslen, snarare än hållbarhetskriterier.

Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet har ändringsdirektivet nu beslutats i EU-rådet. Sverige arbetade under förhandlingarna för betydligt strängare regler än de som beslutades av rådet.

När det gäller frågan om sociala hållbarhetskriterier för biodrivmedel uttalade utskottet i betänkande 2009/10:MJU26 att hållbarhetskriterierna i förnybartdirektivet (2009/28/EG) dels rör frågan om att användningen av angivna bränslen m.m. ska medföra en viss angiven minskning av utsläppen av växthusgaser, dels att dessa bränslen inte ska vara producerade av råvaror från vissa angivna typer av markområden, t.ex. sådana som har stor betydelse för den biologiska mångfalden eller där kol är bundet i mark och vegetation. Även om direktivet inte innehåller några hållbarhetskriterier som riktar in sig direkt på sociala aspekter så behandlas social hållbarhet på andra sätt. I direktivet framgår t.ex. av artikel 17.7 andra stycket att kommissionen vartannat år ska rapportera till Europaparlamentet och rådet om vilken inverkan den ökade efterfrågan på biodrivmedel har haft på den sociala hållbarheten i gemenskapen och i tredjeländer och om vilken verkan gemenskapens biodrivmedelspolitik har haft på tillgången till livsmedel till överkomligt pris, särskilt för människor som lever i utvecklingsländer, samt om bredare utvecklingsfrågor. Rapporterna ska ta upp respekten för markrättigheter. Rapporterna ska för tredjeländer, och medlemsstater som är viktiga källor för råvaror till biodrivmedel som används inom gemenskapen, ange huruvida landet har ratificerat och genomfört vissa konventioner framtagna av ILO (Internationella arbetsorganisationen) och huruvida landet har ratificerat och genomfört Cartagenaprotokollet om biosäkerhet och konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter. Kommissionen ska vid behov föreslå korrigerande åtgärder, i

synnerhet om det visar sig att produktionen av biodrivmedel i betydande grad påverkar livsmedelspriserna.

Enligt direktivets artikel 18.3 ska medlemsstaterna bl.a. vidta åtgärder för att se till att de ekonomiska aktörerna tillhandahåller tillförlitlig information. Om den ekonomiska aktören har vidtagit åtgärder för att ta hänsyn till dels den sociala hållbarheten i unionen och i tredjeländer till följd av den ökade efterfrågan på biodrivmedel, dels den inverkan som unionens biodrivmedelspolitik har haft på tillgången på livsmedel till överkomligt pris, särskilt för människor i utvecklingsländerna, ska information lämnas om dessa åtgärder. Det föreligger dock ingen skyldighet att vidta sådana åtgärder. Enligt artikel 18.4 i direktivet ska gemenskapen sträva efter att ingå bilaterala eller multilaterala avtal med tredjeländer som innehåller bestämmelser om hållbarhetskriterier som motsvarar de kriterier som fastställs i direktivet. Vid ingåendet av dessa avtal ska särskild uppmärksamhet ägnas åt de åtgärder som vidtagits för att bevara områden som erbjuder grundläggande ekosystemtjänster i kritiska lägen, skydd av mark, vatten och luft, indirekta ändringar i markanvändning, återställande av skadad mark, undvikande av överdriven vattenförbrukning i områden med knapp vattentillgång samt de sociala aspekter som avses i artikel 17.7 andra stycket. När det gäller frågan om att Sverige för egen del bör ange sociala kriterier för bränsleproduktion hänvisade utskottet till vad som sagts ovan om att direktivets regler om hållbarhetskriterier inte har karaktären av s.k. minimiregler och att det inte heller kan anses önskvärt att enskilda medlemsstater ska få ställa nationella hållbarhetskrav. Utskottet ville dock, i likhet med vad som anfördes i betänkandena 2007/08:MJU15 och 2008/09:MJU28, anförda att den mycket viktiga utvecklingen av förnybara bränslen måste ske på ett sådant sätt att den inte medför oönskade effekter.

När det gäller frågorna om kvotplikt m.m. anfördes i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 21) att den förra regeringen i budgetpropositionen för 2014 presenterades ett förslag om att Sverige skulle införa ett kvotpliktssystem för biodrivmedel som syftar till att skapa goda och långsiktiga villkor för hållbara biodrivmedel. I kombination med en ändrad beskattning av biodrivmedel innebar kvotpliktssystemet en ökad låginblandning av biodrivmedel i all bensin och diesel. Samtidigt skulle andra generationens mer avancerade biodrivmedel ges en särställning genom en särskild kvot, och rena höginblandade biodrivmedel som E85 och biogas skulle främjas genom att de även framöver befrias från energi- och koldioxidskatt. Eftersom EU-kommissionen inte gav nödvändigt klartecken innan kvotpliktssystemet planerades träda i kraft blev det nödvändigt att förslaget skulle utgå. Detta innebär att biodrivmedel även fortsättningsvis främjas genom skattenedsättning och inte genom kvotplikt. EU-kommissionens statsstödsgodkännande för skattenedsättningen löper ut vid utgången av 2015. Regeringen avser enligt budgetpropositionen med anledning av detta att återkomma med förslag på hur biodrivmedel kan främjas efter 2015. Ambitionen bör vara att utforma de ekonomiska styrmedlen för

biodrivmedel på ett sätt som ger långsiktigt goda villkor för hållbara biodrivmedel, varvid hållbarheten gentemot EU:s regler om statligt stöd är av särskild betydelse. Avsikten är att ett nytt system ska vara på plats senast den 1 januari 2016.

Energiminister Ibrahim Baylan svarade den 10 december 2014 på en riksdagsfråga (2014/15:112) om utvecklingen av biodrivmedlets konkurrenskraft. Han anförde då bl.a. att regeringens höga ambitioner för klimat- och energipolitiken givetvis omfattar även transportsektorn, som fortfarande är nästan helt beroende av fossila bränslen. I arbetet med att ställa om våra transporter kommer biodrivmedel att vara ett viktigt verktyg. Att EU-kommissionen ännu inte godkänt de energi- och koldioxidskatteregler som skulle kombineras det kvotpliktssystem som riksdagen beslutade om förra året, har försatt regeringen i en situation där vi måste ta fram alternativ till befintliga styrmedel för perioden efter 2015, då godkännande av dagens skattebefrielse löper ut. Detta arbete, som bedrivs under stor tidspress, är enligt ministern högt prioriterat. Målet är att hitta styrmedel som ger långsiktigt goda villkor för hållbara biodrivmedel och som gynnar bränslen med stor klimatnytta. Samtidigt måste det vara i linje med EU:s statsstödsregler. Ministern anförde att man nu undersöker möjligheterna att införa exempelvis ett reviderat kvotpliktssystem som är anpassat till regelverket i EU.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att enligt lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen kommer kraven på hållbara drivmedel successivt att höjas. Utskottet anser därför att det inte bör vidtas någon åtgärd med anledning av motion 2014/15:847 (V) yrkande 1. När det gäller hållbarhetskrav på fossila bränslen har regeringen enligt uppgift arbetat för att strängare regler ska gälla inom EU. Utskottet utgår från att regeringen fortsätter detta arbete i lämpliga sammanhang. Yrkande 3 i samma motion bör därmed lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller sociala hållbarhetskriterier har förnybartdirektivets regler, som nämnts ovan, inte karaktären av minimiregler, och nationella hållbarhetskrav är därmed inte önskvärda. I likhet med vad utskottet tidigare framfört vid flera tillfällen vill utskottet dock anföra att den mycket viktiga utvecklingen av förnybara bränslen måste ske på ett sådant sätt att den inte medför oönskade effekter. Därmed avstyrks motion 2014/15:847 (V) yrkande 2.

Utskottet välkomnar att regeringens höga ambitioner för klimat- och energipolitiken även omfattar transportsektorn och att nya styrmedel planeras. Som framgår ovan avser regeringen att återkomma med förslag på hur biodrivmedel kan främjas efter 2015. Ambitionen är att utforma de ekonomiska styrmedlen för biodrivmedel på ett sätt som ger långsiktigt goda villkor för hållbara biodrivmedel och som är i överensstämmelse med EU:s statsstödsregler. Arbetet är prioriterat av regeringen och avsikten är att ett nytt

system ska vara på plats senast den 1 januari 2016. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att motionerna 2014/15:1426 (M) yrkande 1, 2014/15:2461 (C) yrkande 6 och 2014/15:2834 (SD) yrkande 10 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Luftkvalitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om åtgärder för luftkvalitet.
Jämför reservation 28 (C).

Motionen

Enligt partimotion 2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17 bör åtgärder vidtas för bättre luftkvalitet. Omställningen till hållbara bränslen leder till bättre luftkvalitet, men dubbdäcksanvändningen är fortfarande ett problem i delar av landet. I flera städer i överskrids nivåerna av flera olika luftföroreningar. EU-kommissionens ambitiösa förslag till luftvårdspaket bör genomföras.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

När det gäller regelverk om luftkvalitet kan det nämnas att det i luftkvalitetsdirektivet (2008/50/EG) fastställs gränsvärden för vissa luftföroreningar, bl.a. för stora partiklar (PM₁₀). Enligt direktivet ska medlemsstaterna bl.a. fastställa zoner inom vilka luftkvaliteten ska utvärderas och säkerställas. Eventuella överskridanden av direktivets gränsvärden ska rapporteras till Europeiska kommissionen. Luftkvalitetsdirektivet har genomförts i miljöbalken (1998:808), luftkvalitetsförordningen (2010:47) och Naturvårdsverkets föreskrifter. Direktivets gränsvärden anges i luftkvalitetsförordningen som miljökvalitetsnormer som inte får överskridas. Miljökvalitetsnormer finns för sammanlagt tolv luftföroreningar, däribland svaveldioxid, bly, bensen, kolmonoxid, ozon och olika partiklar. EU:s direktiv om nationella utsläppstak för vissa luftföroreningar (2001/81/EG) är ett viktigt internationellt styrmedel för Sverige. Detta s.k. takdirektiv är utformat så att det fastställer tak för utsläpp av svaveldioxid, kväveoxid, flyktiga organiska ämnen (VOC) och ammoniak. Takdirektivet är motorn i åtgärdsarbetet för att minska luftföroreningarna i Europa. I förslaget till ett uppdaterat takdirektiv som kommissionen presenterade i december 2013 skärps utsläppsnivåerna för de fyra ämnen som redan ingår i direktivet. Dessutom föreslås nya taknivåer för metan och partiklar (PM_{2,5}) där bl.a. sot ingår. Förhandlingar kring det nya förslaget pågår och ett beslut kan väntas tidigast hösten 2015.

EU-kommissionen presenterade i december 2013 ett luftvårdspaket som innehåller flera förslag för hur arbetet kan trappas upp under de kommande åren (KOM(2013) 919, KOM(2013) 920). Luftvårdspaketet innehåller ett strategiskt handlingsprogram och två direktivförslag, dels en uppdateratering av takdirektivet, dels ett nytt direktiv om utsläpp av luftföroreningar från medelstora förbränningsanläggningar samt ett förslag om ratificering av det s.k. Göteborgsprotokollet. Göteborgsprotokollet är det mest omfattande av protokollen i luftvårdskonventionen med nationella utsläppstak för svaveldioxid, kväveoxider, flyktiga organiska ämnen, ammoniak och partiklar. Enligt den konsekvensanalys som presenterades i samband med luftvårdspaketet beräknas enbart hälsovinster minska samhällets kostnader med 40–140 miljarder euro och ge cirka 3 miljarder euro i vinst tack vare högre produktivitet, lägre sjukvårdskostnader, bättre skörd och färre skador på byggnader. Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet pågår förhandlingar om luftvårdspaketet, och regeringen verkar för en hög ambitionsnivå.

I budgetpropositionen (prop. 2014/15:1 utg.omr. 20) anförts att utsläppen av luftföroreningar årligen leder till många dödsfall i förtid och stora samhällskostnader. Regeringen anser att ytterligare åtgärder för att förbättra luftkvaliteten är nödvändiga. Sveriges möjligheter att nå de nationella miljökvalitetsmålen Frisk luft, Bara naturlig försurning och Ingen övergödning är starkt beroende av utsläppsminskningar i omgivande länder. Sverige kommer därför att fortsätta att vara pådrivande i luftvårdsarbetet inom FN:s luftvårdskonvention och EU. Inom ramen för förhandlingarna om det luftvårdspaket som EU-kommissionen presenterade i december 2013 ska Sverige verka för ett ambitiöst utfall med en så heltäckande lagstiftning som möjligt samt för att utsläppstak införs om metan och partiklar (PM_{2,5}) där sot ingår. EUs regelverk för utsläpp till luft från fordon och arbetsmaskiner behöver också skärpas. Enligt regeringen är partikelhalterna i våra städer för höga på många håll. Dubbdäcksanvändningen är en av de viktigaste orsakerna till detta. Regeringen anger i propositionen att den avser att återkomma när den utredning som arbetar med frågan lämnat sitt underlag. Regeringen avser även att återkomma med förslag inom luftområdet när Miljömålsberedningens förslag till luftstrategi lämnats (se nedan). Skogsbrukets bidrag till försurningen och möjligheterna att minska detta bidrag behöver enligt regeringen också ses över.

Miljömålsberedningens (M 2010:04) tilläggsuppdrag att föreslå en strategi för en samlad luftvårdspolitik (dir. 2014:110) innebär bl.a. att utforma en strategi som bidrar till att relevanta delar av generationsmålet och de berörda miljökvalitetsmålen nås. Strategin ska även bidra till Sveriges möjligheter att infria åtaganden inom EU och internationellt i fråga om sådana föroreningar i luften som sot och andra partiklar, ozon, kväveoxider, ammoniak, svaveldioxid, luftburna dioxiner, tungmetaller, kolväten och andra luftföroreningar som påverkar människors hälsa, miljön och klimatet. I uppdraget ingår att genomföra och redovisa en bred problemanalys och utifrån

den föreslå de etappmål, styrmedel och åtgärder som behövs för att på ett kostnadseffektivt sätt nå relevanta delar i generationsmålet samt de miljö kvalitetsmål som är kopplade till en samlad luftvårdspolitik. Tilläggsuppdraget ska samordnas med uppdraget om förslag till ett klimatpolitiskt ramverk (dir. 2014:165) och ska slutredovisas senast den 15 juni 2016.

Partikelhaltsutredningen överlämnade den 31 mars 2015 sitt betänkande Skatt på dubbdäcksanvändning i tätort? (SOU 2015:27) till regeringen. Utredningen anser att det för närvarande inte finns något skäl att föreslå en skatt på dubbdäcksanvändning. Den möjlighet som i dag finns för kommunerna att meddela förbud mot trafik med dubbdäck är tillräcklig för att i kombination med andra åtgärder förhindra att gränsvärdena för PM_{10} överskrids. Att sprida information om funktionen hos olika typer av vinterdäck och dubbdäckens bidrag till partikelhalterna är ett viktigt styrmedel för att få ned andelen bilar med dubbdäck och därmed få ned halterna av PM_{10} i tätorter. Dammbindning skulle kunna sänka halterna av grova partiklar där överskridanden sker eller riskerar att ske. Hastighetssänkning är en annan åtgärd som föreslås för att få ned partikelhalterna på framför allt stora infarts- och genomfartsleder med mycket trafik. Förbättrad vägrengöring bör enligt utredningen också användas som en partikelsänkande åtgärd. Betänkandet är under beredning i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens ambition att Sverige ska vara pådrivande i luftvårdsarbetet inom FN:s luftvårdskonvention och EU. Vidare noterar utskottet att regeringen angett att den inom ramen för förhandlingarna om det s.k. luftvårdspaket som EU-kommissionen presenterade i december 2013 ska verka för ett ambitiöst utfall med en så heltäckande lagstiftning som möjligt, samt för att ett utsläppstak införs för metan och partiklar ($PM_{2,5}$). Utskottet konstaterar att Miljömålsberedningen har ett tilläggsuppdrag att föreslå en strategi för en samlad luftvårdspolitik som ska redovisas under 2016. Partikelhaltsutredningens betänkande bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Därmed föreslår utskottet att motion 2014/15:2587 (C) yrkande 17 lämnas utan vidare åtgärd i den mån den inte kan anses vara tillgodosedd.

Vindkraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om vindkraftens påverkan på omgivningen och dess ekonomiska konsekvenser, om kommunalt veto och om Försvarsmaktens roll vid etablering.

Jämför reservationerna 29 (SD) och 30 (V).

Motionerna

Enligt motion 2014/15:624 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) bör det bedrivas mer forskning om vindkraftens påverkan på individer och miljön. Motionären anser att det behövs bra underlag grundat i opåverkad och objektiv forskning för att vi ska kunna fatta rationella politiska beslut. I motion 2014/15:625 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) anføres att man vid miljöprövningen av placeringen av vindkraftverk bör ta hänsyn till den sociala hållbarheten. De sociala aspekterna för individen behöver belysas mer med stöd av forskning på området. Individer och kommuner måste ges möjlighet att själva bestämma vad marken i deras närmiljö ska användas till och få ett ökat inflytande över processen med vindkraftsetableringen.

Enligt motion 2014/15:2005 av Magnus Oscarsson (KD) bör gränsvärdet för buller från vindkraftverk ses över. Forskning vid Karolinska Institutet har visat att buller från vindkraftverken är underskattat. Var tredje person uppger att de blir mycket störda även om bullernivån inte överskrider 40 dB(A) vid bostaden.

I motion 2014/15:1105 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 4 föreslås att lagstiftning tas fram om ersättning för förlorat värde på fastigheter vid uppförande av vindkraftverk. I yrkande 5 föreslås en utredning av de ekonomiska konsekvenserna för fastighetsägare vid uppförande av vindkraftverk. Störningar i form av oljud och solreflexer betyder alltför ofta att fastighetsägare kring vindkraftverk får se värdet på sin fastighet falla. I yrkande 2 föreslås att en kartering och inventering av djurliv som kan drabbas av vindkraftverken ska vara på plats vid den initiala ansökan om uppförande av vindkraftverk. Vindkraftverken är ett hot mot många djurarter, t.ex. rovfåglar och fladdermöss, som riskerar att dödas av bladens rotation.

Enligt motion 2014/15:256 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 2 bör möjligheten till kommunalt veto mot vindkraft avskaffas. Kommunernas åsikt ska väga tungt, men i ett läge där Sverige på energiområdet ska gå från fossil- och kärnkraftsenergi till förnybart och lägre energianvändning är ett kommunalt veto orimligt.

Enligt motion 2014/15:631 av Niclas Malmberg och Carl Schlyter (båda MP) bör Försvarsmaktens vindkraftsstopp omprövas för att låta vindkraften samexistera med försvaret. Försvarsmaktens vindkraftsstopp är ett av de största hindren mot möjligheterna att nå Sveriges potential för vindkraft.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

När det gäller forskning om vindkraftens påverkan kan arbetet inom Vindval nämnas. Vindval finansieras via Energimyndigheten och drivs av Naturvårdsverket. Vindval är ett kunskapsprogram som tar fram och förmedlar fakta om vindkraftens effekter på människan, naturen och miljön. Programmet startade 2005 och har under de första etapperna genomfört 30 forskningsprojekt. Den nuvarande etappen av Vindval löper fram t.o.m. den 30 juni 2018. Under programmets två första etapper som pågick mellan 2005 och 2014 bedrevs forskningen huvudsakligen inom fyra områden: människors intressen, fåglar och fladdermöss, marint liv och däggdjur på land. Ett trettiotal forskningsprojekt och fyra syntesprojekt har ingått i Vindvals första etapper. Resultaten kan användas som underlag för miljökonsekvensbeskrivningar liksom i planerings- och tillståndprocesser inför vindkraftsetableringar. Projekt inom Vindval etapp 3 kommer att följa upp och förmedla erfarenheter från vindkraftsparker som är i drift. Dessutom kommer Vindval att verka för att öka kontaktytan mot andra länder för att få en effektiv kunskapsöverföring. Energimyndigheten avsätter sammanlagt 27 miljoner kronor för att genomföra Vindvalsprogrammet etapp 3.

Uppförande av ett vindkraftverk som är högre än 50 meter eller uppförande av flera vindkraftverk ska provas enligt 9 kap. miljöbalken antingen genom en anmälan eller genom en ansökan om tillstånd. Vidare kan tillsynsmyndigheten förelägga en verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd enligt 9 kap. 6 a § miljöbalken om verksamheten medför risk för betydande olägenheter för miljön. En ansökan om tillstånd ska innehålla en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt 6 kap. 3–10 §§ miljöbalken. I miljökonsekvensbeskrivningen ska de direkta och indirekta effekter som verksamheten kan medföra på t.ex. människor, djur och landskap identifieras och beskrivas. Miljökonsekvensbeskrivningen ska också möjliggöra en samlad bedömning av verksamhetens effekter på människors hälsa och miljön. Enligt miljöbalkens mål ska balken bl.a. tillämpas så att värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas (1 kap. 1 §). Vidare följer av 3 kap. 6 § att mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt till följd av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.

Utskottet har tidigare utförligt behandlat vindkraftens effekter, bl.a. i betänkande 2013/14: MJU20. Vad gäller frågan om riktvärden för buller från vindkraftverk anförde utskottet då att miljöbalken är en ramlagstiftning, vilket bl.a. innebär att riksdagen har delegerat rätten att utfärda mer detaljerade föreskrifter till regeringen och dess myndigheter. När det gäller tillståndsvillkor, t.ex. rörande bullernivå, bestäms dessa av den behöriga tillståndsmyndigheten genom en prövning i det enskilda fallet mot bakgrund av miljöbalkens bestämmelser. Enligt Boverkets handbok om vindkraft (Vindkraftshandboken – Planering och prövning av vindkraftverk på land och i kustnära vattenområden, januari 2009) är det riktvärde för buller utomhus

från vindkraftverk som tillämpas vid tillståndsmyndigheternas bedömning i de flesta fall 40 dB(A) vid bostäder. Flera mindre studier av störningar från vindkraftverk har gjorts (se vidare bet. 2013/14:MJU20). I Vindkraftshandboken hävdas att det sammanfattningsvis kan sägas att studierna visar att 40 dB(A) är ett lämpligt riktvärde och att ett riktvärde på 40 dB(A) utomhus vid bostäder med hänsyn till detta inte bör överskridas. För vissa områden där ljudmiljön är särskilt viktig och naturliga ljud dominerar, t.ex. fjäll och skärgårdar, bör värdet dock vara lägre än 40 dB(A). Vad gäller områden där ljudmiljön är särskilt viktig konstaterade utskottet att åtgärder kan vidtas på lokal nivå. En kommun kan i översiktsplanen peka ut områden där en låg bullernivå bör upprätthållas. Utskottet hänvisade i betänkandet till rapporten från forskningsprojektet inom Vindval (rapport 6497) där det anförts att vindkraftens utbyggnad påverkar människors intressen olika beroende på om personen är markägare, fastighetsägare, permanentboende, sommarboende eller turist. Dessa intressegrupper upplever och använder landskapet på helt olika sätt. Den som söker lugn och ro kan känna sig störd av vindkraftverk medan den som äger mark kan se verken som en inkomstkälla. Enligt rapporten kan människor ha både positiva och negativa attityder till vindkraft. Om en vindkraftsetablering planeras i ett landskap som människor har särskilda relationer till kan attityden till vindkraft bli negativ eller avvaktande hos någon som generellt har en positiv attityd till vindkraft. Den visuella upplevelsen kan vara en viktig bidragande faktor till en negativ attityd för etablering i närområdet. I rapporten framhålls att enskilda personers möjligheter att påverka vindkraftsprocessen också påverkar attityden. I de fall där markägande och företagande går hand i hand är acceptansen för en utbyggnad stark, liksom uppfattningen att vindkraftsparken kan tjäna som turistiska mervärden och förstärka områdets attraktionskraft. Enligt rapporten har vindkraftsetableringars påverkan på fastighetsvärden analyserats i flera olika forskningsprojekt. Forskarna kunde inte se några signifikanta skillnader i fastighetspriser mellan fastigheter som låg långt ifrån respektive nära vindkraftsparker. I rapporten framhålls emellertid att det finns behov av större undersökningar som kan särskilja eventuella statistiska förändringar i fastighetsvärden på grund av vindkraft från andra orsaker till ändringar i fastighetspriser.

Utskottet har tidigare även behandlat motionsförslag om ekonomisk kompensation till fastighetsägare vid vindkraftsetableringar (bet. 2010/11: MJU10 och 2011/12: MJU11). Utskottet redogjorde då bl.a. för de bestämmelser som finns i 32 kap. miljöbalken om skadestånd för miljöskador.

När det gäller en kartering och inventering av djurliv i samband med uppförande av vindkraftverk har utskottets tidigare anförts (bet. 2013/14: MJU20) att forskning hittills tyder på att djurlivet påverkas i begränsad omfattning av vindkraftverk. Fåglar kolliderar som regel inte med verken. Däremot finns indikationer på att fladdermöss oftare krockar med vindkraftverken. Avgörande för att undvika påverkan är en bra planering och lokalisering av vindkraftverken. Ute till havs tyder mycket på att fiskar inte

påverkas av vindkraftens ljud och vibrationer. De havsbaserade verkens fundament kan fungera som konstgjorda rev. En vindkraftspark till havs kan också bidra till att skapa en skyddszon för fisk och annat djurliv. Energimyndigheten och Naturvårdsverket har genom kunskapsprogrammet Vindval tillsammans tagit fram en rapport om vindkraftens effekter på fåglar och fladdermöss (rapport 6467). I rapporten presenteras en modell för att bedöma lokaliseringens risk samt förslag på vad som bör ingå i en miljökonsekvensbeskrivning när det gäller fåglar och fladdermöss. Utskottet noterade även att det i proposition 2013/14:141 anförs att frågan om hur hänsyn ska tas till artskyddsförordningens bestämmelser inom ramen för en miljöprövning eller planprocesser behöver ses över. Utskottet konstaterade avslutningsvis att det av domar från Mark- och miljööverdomstolen framgår att kunskapsunderlaget vad gäller förekomsten av fåglar och fladdermöss och deras rörelsemönster bedöms som viktigt. Exempelvis ansåg Mark- och miljööverdomstolen i en dom av den 15 april 2014 (mål nr M 7168-13) att den utredning som låg till grund för anmälan om vindkraftsetableringen inte var tillräcklig för den prövning som skulle göras när det gäller kravet på en lämplig lokalisering (2 kap. 6 § miljöbalken), då kunskapsunderlaget vad gäller förekomsten av fåglar och fladdermöss och deras rörelsemönster inom området var bristfälligt. Mark- och miljödomstolens dom ändrades därför och målet återförvisades till nämnden för fortsatt handläggning. I en tidigare dom (mål nr M 10072-12) slog Mark- och miljööverdomstolen även fast att om verksamhetsutövaren inte kan visa att lokaliseringen är lämplig enligt 2 kap. 6 § miljöbalken är verksamheten inte tillåtlig.

När det gäller kommunernas roll vid etablering av vindkraft kan det nämnas att i augusti 2009 infördes en bestämmelse i 16 kap. 4 § miljöbalken om att prövningsmyndigheten får ge tillstånd till en vindkraftsanläggning endast om kommunen har tillstyrkt det (s.k. kommunalt veto). Regeringen kan dock fortfarande tillåta en anläggning för vindkraft om det från nationell synpunkt är synnerligen angeläget att verksamheten kommer till stånd. Detta gäller vindkraftverk som kan bli föremål för regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken. Energimyndigheten gjorde för ett år sedan en ny kartläggning av läget i frågan om kommunalt veto ute i landet. Därefter har Energimyndigheten tillsammans med Naturvårdsverket och Sveriges Kommuner och Landsting tagit fram en vägledning för tillämpning av miljöbalkens bestämmelser i 16 kap 4 §. Sedan förslaget remitterats antogs vägledningen i slutet av 2014. Enligt Miljö- och energidepartementet avser man att inom Regeringskansliet följa upp den nya vägledningens påverkan på i vilken utsträckning kommunerna tillstyrker ansökningar om tillstånd.

När det gäller Försvarsmaktens intressen vid prövning av vindkraft anför regeringen i budgetpropositionen (prop. 2014/15:1 utg.omr. 21) att den ser positivt på att Försvarsmakten fortsätter att utveckla sina processer för hantering av vindkraftsärenden och för kommunikation med berörda aktörer. Statens energimyndighet fick i regleringsbrevet för 2014 i uppdrag att redovisa genomförda och pågående insatser för att öka samexistensen mellan försvarets

tekniska system och vindkraftverken. Myndigheten lämnade en delredovisning i maj 2014 där man redovisar att ett antal projekt finansierats och flera samverkansprojekt bedrivits. Resultaten visar att det oftast är möjligt att hitta lösningar på de konflikter som kan finnas mellan vindkraft och försvarets tekniska system och att det är viktigt att fortsätta arbetet med att skapa förbättrade förutsättningar för samverkan mellan försvarets tekniska system och vindkraft.

Av regleringsbrevet för Statens energimyndighet för budgetåret 2015 framgår att myndigheten även detta år ska redovisa genomförda och pågående insatser som myndigheten medverkar i eller finansierar för att öka samexistensen mellan försvarets tekniska system och vindkraftverken. Myndigheten ska också analysera möjliga områden för framtida insatser. Enligt uppdraget bör erfarenheterna från det regionala samarbete som skett på Gotland för att öka möjligheterna för samexistens mellan väderradar och vindkraft tas tillvara. Myndigheten ska redovisa vilka framsteg som tas inom detta område. Uppdraget ska rapporteras till Regeringskansliet senast den 31 augusti 2015.

Energiminister Ibrahim Baylan anförde i sitt svar på fråga 2014/15:375 om Försvarsmakten och vindkraften den 8 april 2015 att det är positivt att Försvarsmakten har omprövat sina riktlinjer för hinderbevakning vid s.k. MSA-tytor (hindertytor) vid Försvarsmaktens flygplatser. Han betonade även betydelsen av en dialog mellan berörda parter och hänvisade till Energimyndighetens redovisning av sitt regeringsuppdrag som ska ske efter sommaren.

Utskottets ställningstagande

Utskottet erinrar om att riksdagen har beslutat om ett mål för elcertifikatssystemet som innebär 25 terawattimmar ökad förnybar elproduktion 2020 jämfört med 2002 års nivå (prop. 2009/10:133, bet. 2009/10:NU16, rskr. 2009/10:279). Regeringen har nyligen förslagit att Sverige inom ramen för elcertifikatssystemet ska finansiera 30 terawattimmar ny förnybar elproduktion till 2020 jämfört med 2002 (prop. 2014/15:110). Riksdagen har beslutat om en planeringsram för vindkraft på 30 terawattimmar till 2020 (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25, rskr. 2008/09:301).

Som regeringen anför i budgetpropositionen (prop. 2014/15:1 utg.omr. 21) kommer vindkraften att spela en viktig roll för att regeringens ambitioner ska kunna uppnås när det gäller utvecklingen av den förnybara elproduktionen. Det är därför viktigt som regeringen anför att försöka hitta lösningar för att minimera eventuella konflikter mellan vindkraft och andra betydelsefulla intressen. Därför bör både vindkraftsbranschen och företrädare för andra intressen sträva efter att aktivt ta till vara de möjligheter som kan erbjudas genom den tekniska utvecklingen inom respektive område. Utskottet ansluter sig även till regeringens uppfattning att det är viktigt med en tydlig

kommunikation mellan olika intressenter i vindkraftsärenden och att alla berörda aktörer löpande förbättrar och utvecklar sina processer för samverkan.

Som framgår ovan har utskottet tidigare utförligt behandlat vindkraftens olika miljöaspekter och redogjort för den forskning som finns inom området. Utskottet har även redogjort för de regler bl.a. i miljöbalken som finns för att minimera skador och olägenheter från vindkraftsverksamhet. Mot bakgrund av den redogörelsen avstyrker utskottet motionerna 2014/15:624 (M), 2014/15:625 (M), 2014/15:2005 (KD) och 2014/15:1105 (SD) yrkandena 2, 4 och 5.

När det gäller kommunalt veto mot vindkraft kommer en uppföljning av utvecklingen inom området att ske vid Regeringskansliet. Motion 2014/15:256 (V) yrkande 2 bör därmed lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller Försvarmaktens roll vid vindkraftsutbyggnad ser utskottet, i likhet med regeringen, positivt på att Försvarmakten fortsätter att utveckla sina processer för hantering av vindkraftsärenden och för kommunikation med berörda aktörer. Utskottet noterar även att Statens energimyndighet hösten 2015 kommer att redovisa sitt regeringsuppdrag om genomförda, pågående och möjliga framtida insatser för att öka samexistensen mellan försvarets tekniska system och vindkraften. I avvaktan på pågående arbete bör motion 2014/15:631 (MP) lämnas utan vidare åtgärd.

Reservationer

1. Hantering av Kyotoenheter, punkt 2 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3064 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

I propositionen redogörs för Sveriges innehav av Kyotoenheter för perioden 2008–2012. Där framgår att det beräknade samlade överskottet av utsläpputrymme uppgår till 76 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Av dessa avses 65 miljoner ton att annulleras. När det gäller hantering av överskott av enheter från de projektbaserade flexibla mekanismerna CDM (mekanismen för ren utveckling) och JI (gemensamt genomförande) på sammanlagt ca 10,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter klargörs inte detta i propositionen, och vi tolkar det som att regeringen avvaktar besked från EU. Detta överskott från utsläppskrediter motsvarar alla klimatutsläpp från energiindustrin i Sverige 2013 eller ca 19 procent av Sveriges totala utsläpp samma år. Med andra ord är det av stor betydelse för våra klimatambitioner hur detta överskott hanteras. Det är svårt att förstå varför vi som nation inte redan nu ska kunna avgöra hur vi hanterar det överskott som vi själva förfogar över. Sveriges innehav av överskott av Kyotoenheter från CDM- och JI-projekt för perioden 2008–2012 bör således annulleras. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Internationellt klimatarbete, punkt 3 (M, C, FP, KD)

av Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M), Lars Tysklind (FP), Magnus Oscarsson (KD) och Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9 och

2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 11 i denna del.

Ställningstagande

Sverige bör vara pådrivande för att EU ska driva en ambitiös linje i de internationella klimatförhandlingarna så att tvågradersmålet kan uppnås. Klimatinvesteringarna i andra länder genom bl.a. internationella klimatkrediter bör fortsätta. Det bör vara höga ambitioner för det svenska och europiska klimatbiståndet även i fortsättningen. Sverige bör påverka EU:s position och lagstiftning i klimatrelevanta frågor och samverka med nyckelländer och aktörer som driver på för en proaktiv klimatpolitik. EU behöver bli tydligare, både som drivande kraft och som föredöme. En hög ambitionsnivå i de internationella FN-förhandlingarna och ett bindande avtal är avgörande för att lyckas med en hållbar utveckling och för att nå klimatmålen. Med olika ingångar till klimatförhandlingarna mellan fattiga och rika länder är dock risken stor att ambitionsnivån blir för låg i förhållande till vad som behöver göras för att nå tvågradersmålet och undvika stora klimatförändringar. Sverige behöver av den anledningen arbeta i parallella spår för att länder, kommuner och företag ska vidta klimatfrämjande åtgärder som går långt utöver det som bestäms av FN-avtal. Sverige bör driva klimatfrågorna inom ramen för alla relevanta internationella och bilaterala samarbeten. Det är särskilt viktigt för att ge europeiskt näringsliv och andra aktörer i samhället långsiktig vägledning. Den internationella koalition som Sverige varit med och startat, som syftar till att begränsa kortlivade klimatgaser som sot och metan i atmosfären, ska öka sina insatser. Takten måste öka när det gäller att fasa ut länders fossilbränslesubventioner. Fler finansinstrument och investeringsmodeller måste återspegla vinsterna med att agera för klimatet. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Nytt globalt klimatmål, punkt 4 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige bör inför FN:s klimatmöte i Paris, COP 21, och dess efterföljare kräva ett nytt globalt klimatmål. Det vetenskapliga underlaget har sedan 2007 stärkt bilden av att klimatförändringarna är omfattande. Att hålla fast vid ett mål om högst två graders global uppvärmning innebär en stor osäkerhet och ökar riskerna för en katastrofal klimatförändring. Det finns en vetenskaplig solid grund för en målsättning om att begränsa temperaturhöjningen till maximalt 1,5 grader och att stabilisera koldioxidhalten vid 350 ppm. Sverige bör inför förhandlingarna på COP 21 ansluta sig till de forskare, nationer och organisationer som kräver detta klimatmål. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Bördefördelning i klimatavtal m.m., punkt 5 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 1 och 12 samt
avslår motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 2 och 8.

Ställningstagande

Regeringen bör inom EU och i globala förhandlingar verka för att bördefördelningen när det gäller minskade utsläpp av klimatgaser ska ha en tydlig koppling till nationernas faktiska utsläpp. Om vi på kort och lång sikt ska kunna klara vår industri och handel och därmed i förlängningen jobben och välfärden, måste vi ta med i beräkningen vad vi faktiskt släpper ut i förhållande till andra när vi beslutar om Sveriges utsläppsminskningar. I Sverige fasade vi ut stora delar av vår användning av fossilt bränsle på 70- och 80-talen, bl.a. genom en omställning inom uppvärmning. Detta har tillsammans med en nästan koldioxidfri elproduktion resulterat i att vi i princip har den industrialiserade världens lägsta utsläpp per capita, detta trots vårt kalla klimat. Med anledning av att vi i Sverige endast står för drygt 0,1 procent av världens totala utsläpp av växthusgaser är det inte rimligt att vi i Sverige ska krävas på större utsläppsminskningar än andra länder. Regeringens linje vid förhandlingar i EU och på global nivå måste vara att de som släpper ut mest också ska göra de största åtagandena att minska sina utsläpp när det kommer till bördefördelningen inom EU och globalt.

Vidare bör huvudprioriteringen i de globala förhandlingarna vara att uppnå bindande mål för utsläppsminskningar. Den mest prioriterade frågan när det gäller klimatförhandlingarna på global nivå är att samtliga stora aktörer ansluter sig till en framtida uppgörelse. Kyotoprotokollet som löper ut 2020 har visat sig vara tämligen tandlöst just på grund av att alltför många viktiga aktörer på området aldrig anslutit sig, samt att andra som anslutit sig inte levtt upp till avtalet. Sverige bör verka för att det internationella avtal som sluts efter Kyotoprotokollet ska vara bindande och att avtalet så långt det är möjligt ska vara rättvist på så vis att det är de som släpper ut mest som också ska minska sina utsläpp mest. Det är först när man har ett bindande avtal på global nivå som alla länder av större vikt anslutit sig till som man kan uppnå en rättvisare bördefördelning som inte snedvrider konkurrensen på världsmarknaden. I detta läge är det viktigare att verka för att man kan få ett bindande avtal för utsläppsminskningar på plats snarare än att lyckas överföra de mål EU och Sverige satt upp på en global nivå. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Bördefördelning i klimatavtal m.m., punkt 5 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 2 och 8 samt

avslår motion

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 1 och 12.

Ställningstagande

Sverige bör verka för att det internationella avtal som sluts efter Kyotoprotokollet ska vara legalt bindande och rättvist ansvarsfördelat. På klimattoppmötet i Doha, COP 18, beslutades om en förlängning av Kyotoprotokollet till 2020. Samtidigt fortsätter förhandlingarna om ett helt nytt rättsligt bindande globalt avtal. Det ska vara färdigt 2015 och träda i kraft 2020, och då ersätta Kyotoprotokollet. Kyotoprotokollet har bristande ambitioner samt en svaghet i att stora utsläppsländer som USA, Kanada och Japan inte är med. Men i protokollet finns en rättvis ansvarsfördelning mellan industri- och utvecklingsländer och principer om ansvarsfördelning mellan nord och syd som är viktiga att stå fast vid. Sverige bör verka för att det internationella klimatavtal som sluts efter Kyotoprotokollet ska vara legalt

bindande och att avtalet ska vara rättvist i så måtto att industriländer ska ta ett större ansvar än utvecklingsländer.

Sverige bör verka för att metoden Greenhouse Development Rights (GDR) får genomslag i kommande klimatavtal. I likhet med andra industrialiserade länder har Sverige ett stort historiskt ansvar för sina utsläpp som starkt bidragit till klimatkrisen. I-länderna har fyllt en mycket stor del av det totala utsläppsutrymmet och därmed begränsat andra länders utveckling. Man kan därför på goda grunder hävda att Sverige har en klimatskuld. I en strävan efter att utsläppen per capita ska jämnas ut mellan länder är det därför rimligt att även hänsyn tas till det historiska ansvaret. I metoden GDR etableras en global utsläppsbudget och krav på att utsläppsminskning och finansiering fördelas mellan länder efter historiskt ansvar och ekonomisk förmåga. Sverige bör införa förhandlingarna på FN:s klimatmöte i Paris, COP 21, verka för att metoden får genomslag i kommande avtal. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Konsumtionsbaserade utsläpp, punkt 6 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 9 och 15.

Ställningstagande

Sverige bör verka för att en konsumtionsbaserad bokföring blir central i de internationella klimatförhandlingarna. I en forskningsrapport från norska klimatforskningsinstitutet Cicero 2011 konstateras att inte mindre än 26 procent av de globala koldioxidutsläppen kommer från produktion av varor som konsumeras i ett annat land. Flödet av varor från u-länderna till konsumenter i rika länder tenderar att bli allt större. Totalt har de fattiga ländernas utsläpp från varor som skickas till i-länderna fyrdubblats sedan 1990. Den totala mängden är större än vad i-länderna har lyckats minska sina utsläpp med genom Kyotoprotokollet. Även ett flertal andra internationella studier pekar på att en stor andel av den utsläppsökning som skett globalt de senaste decennierna beror på den rika världens ökande konsumtion. För att uppnå rättvisa klimatavtal måste hänsyn tas till den rika världens ökade konsumtion.

I en studie av globala energisystem vid Uppsala universitet presenterades i september 2011 Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser. I studien ingår alla de utsläpp som svenska medborgare orsakar, dels genom

konsumtion av inhemska och importerade produkter, dels genom direkta utsläpp i den offentliga sektorn och hushållen. Även utsläpp som svenskar orsakar på grund av flygresor och övriga internationella transporter är medtagna. Resultatet från studien visar att de totala utsläppen har ökat med ca 20 procent under perioden 1993–2005. I den officiella statistiken för Sverige under samma period uppvisas i stället en minskning med 10 procent. Vänsterpartiet anser att detta belyser två viktiga insikter. För det första är sambandet mellan ekonomisk tillväxt och klimatpåverkan inte brutet i Sverige, som den tidigare regeringen hävdade. För det andra behöver rättvisa globala klimatavtal och nationella målsättningar bygga på konsumtionsbaserad bokföring av växthusgasutsläppen. I nuläget rapporterar Naturvårdsverket sin officiella statistik av växthusgasutsläpp till UNFCCC, FN:s klimatkonvention. I denna statistik ingår endast de utsläpp som sker inom Sverige. Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att till sin årliga officiella statistik om växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även rapportera de konsumtionsbaserade utsläppen. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Klimatfinansiering, punkt 7 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10.

Ställningstagande

I FN:s klimatkonvention (UNFCCC) från 1992 är principerna för hur framtida klimatöverenskommelser ska göras klara. Det är de industrialiserade länderna som historiskt har smutsat ned och därför måste ta ledningen för utsläppsminskningarna. Vid klimatkonventionens toppmöte i Bali 2007 enades länderna om en handlingsplan för hur den rika världen ska stödja de som drabbas värst av klimatförändringarna. En av knäckfrågorna är hur teknik och resurser ska kunna föras över till syd. Handlingsplanen slår fast att de rika länderna måste hjälpa de fattiga med finansiellt stöd och ny teknik, och man konstaterar att resurserna måste vara ”tillräckliga, förutsägbara och beständiga”. Sverige bör i internationella klimatförhandlingarna verka för att klimatfinansiering sker utanför det ordinarie biståndet med nya additionella medel. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Jämställdhetsperspektiv i klimatsammanhang, punkt 8 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12.

Ställningstagande

Sverige bör vara drivande för att jämställdhetsperspektivet och vikten av kvinnors delaktighet särskilt lyfts fram i alla klimatpolitiska sammanhang internationellt. Globalt har genusinriktade projekt som syftar till att antingen minska utsläppen eller anpassa sig till klimatförändringarna visat att kvinnors fulla delaktighet i beslut räddar liv, skyddar känsliga naturresurser och minskar utsläppen av växthusgaser. I många utvecklingsländer har kvinnor och män haft olika roller när det gäller hantering av naturresurser. Med ett förändrat klimat kan kvinnor, som ofta ansvarar för vatten- och matförsörjning, bli särskilt drabbade. Alla mekanismer eller finansieringar för katastrofhantering, utsläppsminskning eller anpassning kommer att vara otillräckliga om inte kvinnor deltar fullt ut i utformning, beslutsfattande och genomförande. För att klimatanpassningen ska vara effektiv måste bakomliggande underlag innehålla genusanalyser av de åtgärder som görs. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Klimatmål för EU, punkt 9 (M, C, FP, KD)

av Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M), Lars Tysklind (FP), Magnus Oscarsson (KD) och Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:1899 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 1 och

2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 11 i denna del och

avslår motionerna

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 4, 5, 8 och 13.

Ställningstagande

Det allvarligaste miljöhotet människan står inför är klimatförändringen. Effekterna av den alltför snabba uppvärmningen av jorden slår hårdast mot den fattiga delen av jordens befolkning. Risken ökar för att olika ekologiska system kollapsar. Stora ansträngningar måste göras för att skapa internationella överenskommelser som effektivt möter detta hot. Alliansregeringens förhandlingslinje i EU var att medlemsländerna skulle enas om ett klimatmål där utsläppen ska minska med sammanlagt 50 procent till 2030. Internt inom EU ska en minskning om 40 procent uppnås, under förutsättning att det sker genom en kostnadseffektiv fördelning mellan EU:s medlemsländer. Den resterande minskningen om 10 procent ska uppnås via internationella mekanismer i samband med att andra utvecklade länder tar sin andel av utsläppsminskningarna. Alliansens linje är ambitiös och har möjlighet att få gehör inom EU. Många länder är negativa till det förslag och den linje som regeringen förespråkar om en minskning med 50 procent till 2030 enkom inom EU. Detta bör ges regeringen till känna.

10. Klimatmål för EU, punkt 9 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 4, 5, 8 och 13 samt avslår motionerna

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5,

2014/15:1899 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 1 och

2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 11 i denna del.

Ställningstagande

Klimatmål bör formuleras i termer av det miljöproblem vi vill lösa och inte i termer av de medel vi har för att lösa det. Forskning har visat att bindande mål för förnybar energi inom EU kraftigt kan öka kostnaderna utan att utsläppen för den delen minskar. Regeringen bör driva som svensk linje att EU:s

medlemsstater inte ska anta väsentligt större mål om minskning av utsläpp av växthusgaser än världens övriga stora utsläppare. Att EU ska gå före och ställa markant hårdare krav på medlemsstaternas industrier i förhållande till den globala marknaden ser vi som långsiktigt ohållbart. Sverigedemokraterna vänder sig således emot att Sverige och EU ensidigt beslutar om väsentligt större utsläppsminskningar av klimatgaser än vad som nås i internationella avtal. Europa är i det stora hela inte någon signifikant aktör, och även om Europas länder skulle nå nollutsläpp är den reella effekten av de globala utsläppen högst begränsad. När Europeiska rådet i oktober 2014 tog beslut om nya klimat- och energimål för EU till 2030 öppnade man upp för att anpassa målen efter att nya globala avtal finns på plats. Sverigedemokraterna vill understryka vikten av att EU anpassar sina egna åtaganden efter ett framtida globalt utsläppsminskingsavtal. En uppfattning som är central för Sverigedemokraterna är att bindande mål för att minska utsläppen av växthusgaser ska uppnås utan att äventyra vare sig de enskilda nationernas eller hushållens ekonomi. Det är nödvändigt att åtaganden inom EU kopplas till ansträngningar att komma fram till bindande mål på global nivå. Sverigedemokraterna anser därmed att regeringen i förhandlingarna för den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att åtagandena för medlemsstaterna ska kunna justeras till faktiska internationella avtal som omfattar alla världens stora utsläppare såsom Kina, USA, Indien, Ryssland och Japan. Detta bör ges regeringen till känna.

11. Klimatmål för EU, punkt 9 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och
avslår motionerna

2014/15:1899 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 1,

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 4, 5, 8 och 13 samt

2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 11 i denna del.

Ställningstagande

Sverige bör driva kravet att EU höjer klimat- och energimålen till 2030. Europeiska rådet fattade i oktober 2014 beslut om nya klimat- och energimål

för EU till 2030. EU-kommissionens förslag på mål för 2030 är långt ifrån de nödvändiga nivåer som krävs för att EU ska ta sitt klimatansvar. Vänsterpartiet motsatte sig beslutet som enda parti i Sveriges riksdag. I slutsatserna infördes en ny text där rådet ges möjlighet att se över rådsslutsatserna. Sverige bör utnyttja denna möjlighet och verka för högre ambitioner.

EU borde ha följande klimat- och energimål. Till 2030 ska utsläppen av växthusgaser minska med minst 60 procent jämfört med 1990, och minskningarna ska ske inom Europa. Energiproduktionen ska 2030 bestå av minst 45 procent förnybar energi. Alla verksamheter ska åläggas att energieffektivisera med 40 procent. Detta ska vara bindande krav med åtaganden för alla EU-länder. Givet att världens utsläpp fortsätter att öka och att Europa historiskt sett står för en stor del av den totala utsläppsmängden är detta att betrakta som minimikrav. Detta bör ges regeringen till känna.

12. EU:s utsläppshandelssystem, punkt 10 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7.

Ställningstagande

En grundläggande reform av EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) bör ske. Handelssystemet bör vara EU:s viktigaste styrmedel för att minska utsläppen. Det bör skapas ett högt pris för att smutsa ned. I dag, med en prisnivå på knappt 60 kronor per ton, fungerar inte systemet. Inom Vänsterpartiet välkomnar vi därför kommissionens förslag till åtgärder för att stärka handelssystemet, men de är inte tillräckliga. Vi vill ha ett lägre utsläppstak (dvs. en brantare linjär utsläppskurva) som korresponderar med kravet om totala minskningar på 60 procent till 2030. Vi vill också ha ytterligare åtgärder i närtid (dvs. innan 2020) för att komma till rätta med problemet med överutbud av utsläppsrätter och det för låga priset på utsläppsrätter. Alla utsläppsrätter måste auktioneras ut. Vi motsätter oss toppmötets beslut om att utsläppsrätter ska kunna delas ut gratis. Sverige bör därför driva ett krav på reformering av EU ETS. Detta bör ges regeringen till känna.

13. Markanvändning m.m. vid utsläppsberäkning, punkt 11 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och

avslår motion

2014/15:1546 av Johnny Skalin (SD).

Ställningstagande

Regeringen bör driva linjen att EU:s medlemsstater vid beräkningen av utsläpp av klimatgaser ska utgå från faktiska nettoutsläpp som inkluderar markanvändningen. Sverigedemokraterna anser att LULUCF (land-use, land-use change and forestry) ska ingå i medlemsstaternas mål om utsläpp av klimatgaser. Detta är viktigt för att uppnå rättvisa och stimulera till en ansvarsfull skogspolitik. Dock ser vi det som märkligt om medlemsstaterna efter förhandlingar endast kan tillgodoräkna sig nya förändringar av markanvändning. Utgångspunkten måste givetvis vara att fastställa nationernas faktiska nettoutsläpp med markanvändning inkluderat och sedan utgå från dessa nya siffror i samtliga beräkningar. Detta bör ges regeringen till känna.

14. Nationella klimatmål, punkt 12 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:3064 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 och

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Sverige måste skärpa sina nationella utsläppsminskningsmål till 2020 och till 2050 för att uppnå ett globalt 1,5-gradersmål. Till 2020 bör de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige minska med minst 45 procent (jämfört med 1990) genom åtgärder inom landet. För den icke handlande sektorn blir klimatmålet en minskning med 52 procent i Sverige jämfört med 1990. I ton räknat handlar klimatmålet om att minska utsläppen med 32,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter (CO₂e) i Sverige. Utsläppen bör minska från 72,3 miljoner ton CO₂e 1990 till 39,8 miljoner ton CO₂e 2020. Till 2050 bör de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige minska med 100 procent, dvs. vara noll.

Sverige bör anta målsättningen att vårt nationella klimatmål till 2020 ska uppnås utan köp av utsläppskrediter via CDM (mekanismen för ren utveckling) och JI (gemensamt genomförande). Mer än en tredjedel av den tidigare regeringens klimatåtgärder vidtogs genom uppköp av billiga utsläppskrediter i andra länder. Dessutom har den tidigare regeringen drivit denna politik på EU-nivå och underminerat EU:s klimat- och energipaket genom att tillåta stora uppköp av utsläppskrediter i stället för investeringar på hemmaplan. Internationella klimatinvesteringar är nödvändiga, men dessa bör inte användas för att nå det nationella klimatmålet. Vår förhoppning är att regeringen snarast intar en sådan hållning, inte minst för att klargöra Sveriges inriktning inför klimattoppmötet i Paris senare i år. I stället för köp av projektbaserade utsläppskrediter med tveksam miljöeffekt vill vi i Vänsterpartiet driva en politik för kraftfulla och långsiktiga klimatinvesteringar i utvecklingsländerna. Det ska vara investeringar som bidrar till nya minskningar av utsläppen och till en rättvis samhällsomställning. Detta bör ges regeringen till känna.

15. Klimatekonomi, punkt 13 (M, C)

av Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M) och Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 14.

Ställningstagande

Regeringen bör driva på för en New Climate Economy – ny climatekonomi. Hållbar ekonomisk tillväxt är en förutsättning för en bättre miljö, och en offensiv miljöpolitik är en förutsättning för god ekonomisk utveckling. Hållbar ekonomisk tillväxt innebär att vi kan göra mer med mindre resurser och att ny grön klimatsmart tillgänglig teknik kan växa fram. Hållbar tillväxt kan leda till nya jobb och gröna företag. Hållbar tillväxt kan även leda till nya innovationer som minskar utsläppen eller producerar förnybar energi och till mer resurser som kan satsas på att rena sjöar och vattendrag. På initiativ av alliansregeringen har rapporten Better Growth Better Climate – The New Climate Economy Report tagits fram med hjälp av underlag från mer än 100 organisationer från alla kontinenter och med hjälp av ett analytiskt arbete som utförts av åtta forskningsinstitut. Ur detta har ett globalt tiopunktsprogram tagits fram där man lyckats visa att miljönytta med tillväxt skulle kunna åstadkomma 50–90 procent av de utsläppsminskningar som behövs för att begränsa den globala medeltemperaturökningen till två grader Celsius. Lärdomarna av rapporten bör nyttjas i Sverige för att förena fortsatt ekonomisk tillväxt med god miljö. Detta bör ges regeringen till känna.

16. Den svenska klimatpolitikens effekter, punkt 14 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringen bör göra en analys av effekterna av en föregångspolitik på klimatområdet. Svensk klimatpolitik har länge byggt på att Sverige ska gå före andra länder på området och besluta om betydligt större utsläppsminskningar. Tanken bakom detta är att Sverige på detta sätt ska kunna påverka andra länder i samma riktning. Problemet med denna strategi är att det inte finns något som tyder på att den fungerar. Det finns ingen forskning på området som stöder att denna föregångspolitik på något sätt bidrar till minskade utsläpp. Enligt teorin om koldioxidläckage kan det t.o.m. vara så att denna politik genom s.k. koldioxidläckage bidrar till att öka utsläppen i andra länder. Vi i Sverigedemokraterna anser att en genomgripande analys av föregångspolitiken och risken för koldioxidläckage skyndsamt behöver

genomföras så att inte värdefull svensk industri försvinner utomlands till ingen nytta för miljömålen men till en stor samhällskostnad. Detta bör ges regeringen till känna.

17. Koldioxidransonering, punkt 16 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 16.

Ställningstagande

Koldioxidransonering innebär att ett tak sätts upp för utsläpp av koldioxid och att utsläppen fördelas lika inom befolkningen genom ransoner. Ett antal olika modeller för detta har utvecklats i Storbritannien. Förutom att ett tak sätts för utsläppen kan det finnas många andra fördelar. Vi vet att höginkomsttagare, och män generellt, orsakar högre utsläpp av växthusgaser än låginkomsttagare och kvinnor. I motsats till dagens förhållande skulle ett ransoneringsystem innebära att höginkomsttagare måste betala till låginkomsttagare om de vill göra större utsläpp än de tilldelats. Vi i Vänsterpartiet menar dock att det är för tidigt att fastställa att koldioxidransonering skulle vara ett effektivt sätt att hejda klimathotet. Förutom kostnadsberäkningar för att införa ransonering behövs underlag för bl.a. hur det påverkar andra styrmedel och de offentliga investeringarna för att minska utsläppen av koldioxid. En utredning bör därför tillsättas för att belysa effekterna av att införa koldioxidransonering i Sverige. Detta bör ges regeringen till känna.

18. Livsmedelskedjans klimatpåverkan, punkt 17 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:255 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Det bör införas ett mål om att till 2020 minska köttkonsumtionen med 25 procent jämfört med dagens nivåer. Precis som Klimatberedningen (SOU 2008:24) har konstaterat saknas det styrmedel inom jordbrukssektorn som är direkt riktade mot att minska utsläppen av växthusgaser. En ansvarsfull hållning vore därför att anta ett nationellt mål om att minska köttkonsumtionen med 25 procent till 2020, jämfört med dagens nivåer.

För att uppnå målet om en minskning av köttkonsumtionen med 25 procent till 2020 bör en handlingsplan tas fram för hur livsmedelskedjans klimatpåverkan, inklusive animalieproduktionens klimatpåverkan, ska minska. Med internationella mått mätt är Sverige en storkonsument av animaliska produkter, och konsumtionen har ökat kraftigt. En viktig orsak till detta är EU-medlemskapet och en allt billigare import som en följd av att gränshinder har tagits bort. I dag är nästan hälften av allt kött som konsumeras i Sverige importerat. Svenskarna äter i dag mer kött än någonsin. Sedan 1990 har konsumtionen ökat med 40 procent, från 60 kilo per person och år till 85 kilo per person under 2012 (Köttkonsumtionen i siffror, Jordbruksverket, rapport 2013:2). Med den nivån hamnar svensken långt över världssnittet på 42 kilo per person och år. Den ökande köttkonsumtionen har fått de svenska utsläppen att öka kraftigt. Enligt Trends in greenhouse gas emissions from consumption and production of animal food products (Cederberg, Hedenus, Wirsenius, Sunesson, Animal, juli 2012) har utsläppen från den svenska konsumtionen av animalier ökat till 10 miljoner ton CO_{2e}, dvs. nästan lika mycket som utsläppen från Sveriges personbilar. Forskarnas slutsats är att möjligheterna att minska utsläppen med en effektivare produktion är begränsade. Om världen ska lyckas att begränsa den globala uppvärmningen till max två grader Celsius måste konsumtionen av animaliska produkter minska (Cederberg, Hedenus, Wirsenius, Sunesson, Animal, juli 2012). Vänsterpartiet vill verka för beteendeförändringar för en hållbarare livsmedelskonsumtion. Jordbruksverket har resonerat kring exempelvis subventioner till utsläppsminskande åtgärder, stöd för att fasa ut den klimatomåttligt sämsta produktionen samt information och utbildningsinsatser. Med rätt metoder tror vi att det finns goda möjligheter att minska animaliekonsumtionen. Detta bör ges regeringen till känna.

19. Nationell klimatanpassning, punkt 21 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 14 och
avslår motion

2014/15:2525 av Karin Svensson Smith (MP) yrkandena 1 och 7.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna har ett stort engagemang för miljön, både nationellt, regionalt och globalt och i denna kontext ser vi allvarligt på de ökade utsläppen av växthusgaser i världen och de effekter detta kan få. Samtidigt noterar vi att den vetenskapliga diskussionen är levande, bl.a. påpekas vid sidan av den dominerande forskningen att den globala medeltemperaturen inte ökar eller ökar mycket långsamt sedan millennieskiftet, varför det finns anledning att ha ett öppet sinne när det kommer till synen på effekterna av ökad förekomst av växthusgaser i vår atmosfär. Samtidigt är det viktigt att försiktighetsprincipen får råda. Vi måste alltså förbereda oss på att vi kan få ett betydligt varmare klimat redan under detta århundrade. Vi kan också vara tämligen säkra på att klimatet kommer att variera och att Sverige kommer att ställas inför utmaningar till följd av extremväderhändelser. Detta kommer att ske oavsett hur många miljarder vi väljer att lägga på s.k. klimatsatsningar. Därför är det rimligt att ett större fokus förutom på forskning läggs på att säkra svensk infrastruktur mot ett varierat klimat. I detta arbete är det viktigt att såväl fördelar som nackdelar till följd av ett varmare klimat tas med i analysen. Ett större finansiellt fokus bör därför läggas på att förbereda Sverige för eventuella framtida klimatförändringar. Detta bör ges regeringen till känna.

20. Nationell klimatanpassning, punkt 21 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2525 av Karin Svensson Smith (MP) yrkande 1 och
avslår motionerna

2014/15:2525 av Karin Svensson Smith (MP) yrkande 7 och
2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 14.

Ställningstagande

I likhet med merparten av EU:s länder behöver Sverige anta en nationell klimatanpassningsstrategi. Det går inte längre att med trovärdighet hävda att kommunerna bör klara klimatomställningsarbetet på egen hand. Problemen är för stora och för kostsamma för kommunerna. Därför är en nationell samordning, ett gemensamt ansvarstagande och medfinansiering grundförutsättningar för att skydda liv och egendom. Detta bör ges regeringen till känna.

21. Småskalig biogasproduktion, punkt 22 (M)

av Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 8 och
avslår motion

2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5.

Ställningstagande

Lagstiftningen om vad som får rötas till biogas bör ses över. Ett alternativ för att minska slaktavfallskostnader för vilthanteringsanläggningar är att se över lagstiftningen om vad som får rötas till biogas. Detta bör ges regeringen till känna.

22. Småskalig biogasproduktion, punkt 22 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 5 och
avslår motionerna

2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 4 och

2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 8.

Ställningstagande

Det bör ske en omprövning av regelverket för småskalig biogasframställning så att det blir möjligt att ta emot andra substrat än stallgödsel för biogasproduktion utan hygienisering. Vissa små biogasproducenter efterfrågar en möjlighet att kunna ta emot matrester från exempelvis skolkök att blanda in tillsammans med stallgödseln i rötningsprocessen. Det är i dag inte tillåtet på grund av risken för smittspridning. Samtidigt kan det anföras att i det fall salmonellabakterier påträffas i matresterna från ett skolkök existerar mer allvarliga problem än en eventuell smittspridning vid en rötningsprocess. Det borde inte vara svårt att få fram säkra förfaranden för att små biogasproducenter, utan egen hygienisering av substrat, ska kunna ta emot och hantera visst avfall utöver stallgödsel. Det är vår mening att regelverket även i detta sammanhang bör omprövas och utvecklas. Detta bör ges regeringen till känna.

23. Biogasproduktion med hjälp av tång m.m., punkt 23 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

Östersjön lider av förhöjda halter av näringsämnena fosfor och kväve, vilket till stor del kan förklaras med jordbrukets utsläpp från länder runt om innanhavet. En av komplikationerna med detta är stora algblomningar. Alger sjunker till botten och skapar döda syrefattiga bottnar som inverkar på djurlivet och den biologiska mångfalden. Inom ett forskningsprojekt vid Kungliga Tekniska högskolan (KTH) har det gjorts försök att samla in giftalger som därefter används till biogasframställning. I Trelleborg har man gjort försök med positiva resultat att producera biogas av alger och tång som flutit upp på stränderna. Restprodukterna från biogasproduktionen kan sedan användas som jordförbättrings- eller gödningsmedel inom jordbruket och skogsbruket. Ett problem har hittills varit höga halter av tungmetaller, vilket innebär att mer forskning måste till för att lösa upp knutarna. Med tanke på den potential som

finns för att skapa energi och gödselprodukter av alger och tång bör en utredning om detta tillsättas. Detta bör ges regeringen till känna.

24. Torv, punkt 24 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2765 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 2 och
avslår motion

2014/15:2765 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Enligt Svenska Bioenergiföreningen är torv ett inhemskt, långsamt förnybart bränsle. Om vi skulle kunna reducera import och användning av andra bränslen genom torveldning vore det eftersträvänsvärt, eftersom torvskörd och eldning inte gör någon större skada på miljön. Kan torven dessutom skapa arbetstillfällen på de platser där torvbrytning är möjlig, skulle det kunna ge nya arbetstillfällen på landsbygden. En ökad brytning av torv bör därför utredas. Detta bör ges regeringen till känna.

25. Hållbara drivmedel, punkt 26 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:847 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att användningen av biodrivmedel, för att anses hållbara ska medföra en minskning av

växthusgaser med minst 60 procent i förhållande till de utsläpp som skulle ha skett om fossila bränslen hade använts i stället. Dagens regler för socialt och ekologiskt hållbara drivmedel är helt otillräckliga. Biodrivmedel eller flytande biobränslen anses som hållbara om användningen av dessa bränslen medför en minskning av utsläppen av växthusgaser med minst 35 procent i förhållande till de utsläpp som skulle ha skett om fossila bränslen i stället hade använts. Från och med den 1 januari 2017 ska en minskning av utsläppen av växthusgaserna vara minst 50 procent i förhållande till de utsläpp som skulle ha skett om fossila bränslen i stället hade använts, och från den 1 januari 2018 ska en minskning av utsläppen av växthusgaser vara minst 60 procent. Dessa nivåer är för lågt satta. Redan nu bör det vara minst 60 procents minskning av utsläppen för att ett drivmedel ska anses ekologiskt hållbart. Exempelvis ger brasiliansk etanol från sockerrör i dag mellan 70 och 85 procents reducering av växthusgaser. När det gäller de olika utvecklingsförsök med att framställa biodrivmedel som pågår i Sverige är reduceringsnivån åtminstone dubbelt så hög som gränsen 35 procent. Det är därför anmärkningsvärt att lagstiftningen är på en så låg nivå, särskilt med tanke på att EU:s hållbarhetsdirektiv inte kräver att det ska vara exakt 35, 50 respektive 60 procent utan att det åtminstone ska uppgå till dessa nivåer. Sveriges ambitioner måste vara mycket högre. Den låga nivån kan i värsta fall öppna för import eller produktion av biodrivmedel som inte på allvar bidrar till låg klimatpåverkan i den omfattning som är tekniskt och politiskt möjligt.

Regeringen bör även återkomma till riksdagen med ett förslag till sociala hållbarhetskriterier för biodrivmedel. Tillgången till jordbruksmark är mycket begränsad. Varje år förlorar världen totalt 5–7 miljoner hektar jordbruksmark på grund av massproduktion och monokulturer, jordbruksmetoder som inte är anpassade till lokala förhållanden och användning av kemikalier, handelsgödsel och konstbevattning. Till följd av detta har starka länder börjat köpa upp jordbruksmark i fattigare länder för att säkra sin egen livsmedelsproduktion. Även privata storföretag köper upp gigantiska landområden i länder med svag ekonomi. För att biobränslen ska anses hållbara krävs därför mer än att de bara uppfyller ekologiska hållbarhetskriterier. Import av alla drivmedel till Sverige måste ske med sociala hänsyn. EU har inte specificerat krav på hur sociala hållbarhetskriterier ska utformas, utan bara överlämnat frågan till kommissionen som vartannat år ska granska hur sociala villkor påverkas genom produktion av biodrivmedel. Regeringen borde gå längre än vad EU-direktivet föreskriver och införa relevanta sociala hållbarhetskriterier.

Därutöver bör regeringen verka för att alla former av fordonsbränslen certifieras utifrån kriterier om en hållbar produktion. Det bör krävas samma spelregler för olika drivmedel. Allt fordonsbränsle bör produceras på ett socialt och ekologiskt hållbart sätt. Det är inte rimligt att det ska ställas högre krav på biobränslen än på fossila bränslen.

Detta bör ges regeringen till känna.

26. Kvotplikt m.m., punkt 27 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 6 och

avslår motion

2014/15:1426 av Betty Malmberg (M) yrkande 1.

Ställningstagande

En inblandning av förnybara drivmedel i bensin och diesel bör främjas. Vägtransporterna stod för cirka en tredjedel av Sveriges utsläpp 2013. För att människor ska kunna bo och jobba i hela landet behövs bilen. Vi vill därför jaga utsläppen, inte bilarna. Det är brådskande med besked om nya långsiktiga insatser. Vi eftersträvar ett långsiktigt ramverk för de förnybara drivmedlen. För att skapa rättvisa villkor och premiera de bränslen som är absolut bäst för klimatet vill vi att alla bränslen, både fossila och förnybara, ska bedömas efter deras totala klimatnytta – beräknat från dess ursprung på olje- eller rapsfältet till avgasröret. På så vis kan vi skapa ett ramverk som är långsiktigt och som gynnar riktigt klimatsmarta drivmedel. Detta bör ges regeringen till känna.

27. Etanol och biodiesel, punkt 28 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10.

Ställningstagande

Regeringen bör ompröva sin politik för etanol och biodiesel. Som argument för att tvinga fram en användning av biodrivmedel anförs i huvudsak den klimatnytta dessa bränslen påstås generera. Detta menar dock vi är falskt,

åtminstone när det gäller första generationens biodrivmedel. Inte minst då uppodling av ny mark, vilket är konsekvensen av ökat användande av dessa bränslen, förändrar markanvändningen på ett sätt som genererar en koldioxidskuld som kommer att ta många årtionden att kompensera för. I rent klarspråk ökar alltså utsläppen av koldioxid för årtionden framåt. Samtidigt riskerar ovärderlig orörd natur att försvinna, inte minst sydamerikansk regnskog, vilket drabbar världens biologiska mångfald. Vidare ökar alla de problem som är kopplade till jordbruk, såsom övergödning, vattenanvändning och användande av bekämpningsmedel. Ett annat problem med biodrivmedlen är att många motorfordon inte är konstruerade för en låginblandning utan havererar, med stora konsekvenser för enskilda privatpersoner. Regeringen måste göra en bredare analys av nyttan med biodrivmedlen. Detta bör ges regeringen till känna.

28. Luftkvalitet, punkt 29 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17.

Ställningstagande

Luftföroreningar påverkar dagligen människors hälsa och medför i genomsnitt sex månaders förkortad livslängd i Sverige. I flera av våra städer i överskrids nivåerna av flera olika luftföroreningar. Omställningen till hållbara bränslen leder till bättre luftkvalitet, men dubbdäcksanvändningen är ändå fortsatt ett problem i delar av landet. Där det finns alternativ till dubbdäck är det viktigt att kommunerna får rätt att införa dubbdäcksavgifter eller möjlighet att vidta olika andra åtgärder.

Luftföroreningar känner inga gränser. Vi behöver därför högt ställda mål och en skarp politik i EU som omfattar alla EU-länder. Då kan vi i framtiden andas ännu friskare luft i Sverige och i Europa. För att stärka arbetet med att bekämpa luftföroreningarna har EU-kommissionen presenterat ett ambitiöst luftvårdspaket med fyra delar som Centerpartiet anser ska genomföras. Det syftar till att alla länder i EU ska minska sina utsläpp av luftföroreningar och till att medborgarna ska få bättre livskvalitet och hälsa, men också till att minska övergödningen och förurningen av våra skogar, hav och sjöar. Det är angeläget att åtgärder vidtas för bättre luftkvalitet. Detta bör ges regeringen till känna.

29. Vindkraftens miljökonsekvenser m.m., punkt 30 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:1105 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkandena 2, 4 och 5 samt avslår motionerna

2014/15:624 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),

2014/15:625 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) och

2014/15:2005 av Magnus Oscarsson (KD).

Ställningstagande

En utredning bör ske av de ekonomiska konsekvenserna för fastighetsägare vid uppförande av vindkraftverk. Lagstiftning bör tas fram om ersättning för förlorat värde på fastigheter vid uppförande av vindkraftverk. Uppförande av stora industrifastigheter, såsom vindkraftverk, för med sig betydande lokala konsekvenser, såsom fördärvade natur- och kulturvärden, estetiska samt landskapsbildsmässiga värden. Ofta annekterar man också mark som kan komma i konflikt med framtida markanvändningsintressen. Många av de som har oturen att ha bostadsfastigheter på fel ställe när vindkraftverken byggs upp kan dessutom drabbas av oljud och solreflexer. Dessa konsekvenser av vindkraftsetableringen betyder alltför ofta att fastighetsägare kring vindkraftverk får se värdet på sin fastighet falla. Med anledning av denna insikt om problematiken med sänkta fastighetsvärden föreslår vi att en lagstiftning som stipulerar att de som etablerar vindkraftverk ersätter kringboende för det eventuellt sänkta fastighetsvärdet ska tas fram. Vi föreslår också en utredning kring problematiken med lokala följder av vindkraftsutbyggnad i termer av ekonomiska konsekvenser för de närboende.

En kartering och inventering av djurliv som kan drabbas av vindkraftverken bör vara på plats vid den initiala ansökan om uppförande av vindkraftverk. Vindkraftverken är ett hot mot många djurarter, såsom rovfåglar och fladdermöss, som riskerar att dödas av bladens rotation. Vid ansökningsförfarandet för uppförande av nya vindkraftverk menar ornitologer att de får för lite tid på sig för den kartering som ska göras, vilket leder till ett undermåligt underlag. Vi menar därför att det är rimligt att kräva att en inventering och kartering av djurlivet ska vara gjord redan då exploatören

ansöker om att få uppföra nya vindkraftverk. Detta bör ges regeringen till känna.

30. Prövning av vindkraftsverksamhet, punkt 31 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:256 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 2 och

avslår motion

2014/15:631 av Niclas Malmberg och Carl Schlyter (MP).

Ställningstagande

Kommunerna har i dag i praktiken vetorätt mot vindkraft. Detta genom att en kommun som är negativt inställd till vindkraft helt enkelt kan låta bli att ta upp sådana ärenden och därmed helt bromsa utbyggnaden. Vetorätten står i skarp kontrast till att kommunerna inte har samma möjligheter att hindra utvinning av fossil och klimatpåverkande energi, som t.ex. olja och gas. Formerna för kommunernas inflytande på vindkraftssidan måste därför förändras och kravet på tillstyrkande bör tas bort. Kommunernas åsikt ska väga tungt, men i ett läge där Sverige på energiområdet ska gå från fossil- och kärnkraftsenergi till förnybar energi och lägre energianvändning är ett kommunalt veto orimligt. Möjligheten till kommunalt veto mot vindkraft bör därför avskaffas. Detta bör ges regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2014/15:81 Godkännanden för Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod:

1. Riksdagen godkänner Dohaändringen.
2. Riksdagen godkänner Islandsavtalet.

Följdmotionen

2014/15:3064 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges innehav av överskott av Kyotoenheter från CDM- och JI-projekt för perioden 2008–2012 ska annulleras.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska anta målsättningen att vårt nationella klimatmål till 2020 ska uppnås utan köp av utsläppskrediter via CDM och JI.

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inför klimatmötet i Paris, COP 21/CMP 11, och dess efterföljare bör kräva ett nytt globalt klimatmål.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att metoden Greenhouse Development Rights (GDR) får genomslag i kommande klimatavtal.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatmål för Sverige till 2020.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatmål för Sverige till 2050.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör driva kravet att EU höjer klimat- och energimålen till 2030.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör driva krav på att reformera EU:s handelssystem med utsläppsrätter.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att det internationella avtal som sluts efter Kyotoprotokollet ska vara legalt bindande och rättvist ansvarsfördelat.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att en konsumtionsbaserad bokföring blir central i de internationella klimatförhandlingarna.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i internationella klimatförhandlingar ska verka för klimatfinansiering utanför det ordinarie biståndet med nya additionella medel.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör vara drivande för att jämställdhetsperspektivet och vikten av kvinnors delaktighet särskilt lyfts fram i alla klimatpolitiska sammanhang internationellt.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att till sin årliga officiella statistik om växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även rapportera de konsumtionsbaserade utsläppen.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att belysa effekterna av att införa koldioxidransonering.

2014/15:255 av Jens Holm m.fl. (V):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör införas ett mål om att till 2020 minska köttkonsumtionen med 25 procent jämfört med dagens nivåer.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör tas fram en handlingsplan för hur klimatpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas.

2014/15:256 av Birger Lahti m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa möjligheten till kommunalt veto mot vindkraft.

2014/15:282 av Edward Riedl (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över lagstiftningen kring utsläppsrätter så att Arlanda flygplats och andra flygplatser i Sverige utgår från samma regelverk.

2014/15:624 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskning om vindkraftens påverkan på individer och miljön.

2014/15:625 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vid miljöprövningen av placeringen av vindkraftverk ta hänsyn till den sociala hållbarheten.

2014/15:631 av Niclas Malmberg och Carl Schlyter (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ompröva Försvarmaktens vindkraftsstopp för att låta vindkraften samexistera med försvaret.

2014/15:847 av Emma Wallrup m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med lagförslag som leder till reduktion av växthusgaser med minst 60 procent i biodrivmedel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag till sociala hållbarhetskriterier för biodrivmedel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att alla former av fordonsbränslen certifieras utifrån kriterier om en hållbar produktion.

2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en omprövning av begränsningen att endast tre parter kan samverka om en rötningsanläggning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en omprövning av regelverket för att kunna ta emot andra substrat än stallgödsel för biogasproduktion utan hygienisering.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att tillsätta en utredning om potentialen i att framställa biogas och gödningsprodukter av alger och tång.

2014/15:1105 av Josef Fransson m.fl. (SD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kartering och inventering av djurliv som kan drabbas av vindkraftverken ska vara på plats vid den initiala ansökan om uppförande av vindkraftverk.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ersättning för förlorat värde på fastigheter vid uppförande av vindkraftverk.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning av de ekonomiska konsekvenserna för fastighetsägare vid uppförande av vindkraftverk.

2014/15:1426 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utreda ett nytt kvotpliktssystem för biodrivmedel.

2014/15:1473 av Sofia Arkelsten (M):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett miljö- eller klimatpolitiskt ramverk.

2014/15:1546 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om integrering av markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (Land use, land use change and forestry, LULUCF) i Sveriges EU-interna åtaganden, i linje med ingångna avtal i och med Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod.

2014/15:1652 av Jan Lindholm och Stefan Nilsson (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att minska mängden klimatpåverkande gaser av humant ursprung i atmosfären.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värna biologisk produktionsförmåga.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda behovet av fortsatt forskning och utveckling av frågor kring biokolteknik.

2014/15:1683 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nyttan med att införa en skrotningspremie för kylskåp.

2014/15:1762 av Lars Hjalmered (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en grön gräddfil.

2014/15:1899 av Göran Hägglund m.fl. (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att minska utsläppen av växthusgaser.

2014/15:2005 av Magnus Oscarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över gränsvärdet för buller från vindkraftverk.

2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. (C):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att främja inblandning av förnybara drivmedel i bensen och diesel.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Sveriges ansvar för att driva på det internationella klimatarbetet.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att driva på för en ”New Climate Economy” – ny klimatekonomi.

2014/15:2525 av Karin Svensson Smith (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell klimatanpassningsstrategi.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över och förtydliga instruktionerna för Svenska Kraftnät, Boverket, Havs- och vattenmyndigheten, Lantmäteriverket, Livsmedelsverket, länsstyrelserna, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Statens energimyndighet, Statens geotekniska institut, Statens jordbruksverk, Statens geologiska institut, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut och Trafikverket så att de inom sina respektive verksamhetsområden tar initiativ till, stöder och följer upp arbete med anpassning till ett förändrat klimat.

2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för bättre luftkvalitet.

2014/15:2765 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda att klassa torv som förnybar energi.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda en ökad brytning av torv.

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i EU och i globala förhandlingar ska verka för att bördefördelningen när det gäller minskade utsläpp av klimatgaser ska ha en tydlig koppling till nationernas faktiska utsläpp.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör göra en analys av effekterna av en föregångspolitik på klimatområdet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen vid förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att EU:s medlemsstaters åtaganden ska kunna justeras utifrån framtida faktiska globala överenskommelser.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska driva som svensk linje att EU:s medlemsstater inte ska anta väsentligt större mål om minskning av utsläpp av växthusgaser än världens övriga stora utsläppare.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör driva linjen att EU:s medlemsstater vid beräkningen av utsläpp av klimatgaser ska utgå från faktiska nettoutsläpp som inkluderar markanvändningen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att klimatmål bör formuleras i termer av det miljöproblem vi vill lösa och inte i termer av de medel vi har för att lösa det.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska ompröva sin politik för etanol och biodiesel.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att huvudprioriteringen i de globala förhandlingarna ska vara att uppnå bindande mål för utsläppsminskningar.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anpassa EU:s utsläppsmål till framtida globala avtal.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett större finansiellt fokus bör läggas på att förbereda Sverige för eventuella framtida klimatförändringar.

2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över lagstiftningen om vad som får rötas till biogas.

2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en kontrollstation för klimat- och energipolitiken 2015.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande i det internationella klimatarbetet för att åstadkomma ett ambitiöst globalt klimatavtal där de största utsläppsländerna tar ett betydande ansvar.